

PIENI PORTUGALINPODONGO

JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMA 2021-2025-2026, 5-vuotispäivitys

Hyväksytty rotuyhdistyksen yleiskokouksessa 13.6.2020 Hyväksytty
rotujärjestön yleiskokouksessa 5.9.2020
Päivitys hyväksytty Kennelliiton JTTn kokouksessa 8/2020
Kennelliiton jalostustieteellinen toimikunta jatkanut ohjelmaa 17.9.2025

Sisällys

1. YHTEENVETO	2
2. RODUN TAUSTA	3
3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA	6
4. RODUN NYKYTILANNE	6
4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja	6
4.1.2 Jalostuspohja	11
4.1.3 Rodun populaatiot muissa maissa	16
4.1.4 Yhteenveto populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta	17
4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet	17
4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta	17
4.2.2 Jakautuminen näyttely- / käyttö- / tms. -linjoihin	17
4.2.3 PEVISA-ohjelmaan sisällytetty luonteen ja käyttäytymisen ja/tai käyttöominaisuuksien testaus ja/tai kuvaus	18
4.2.4 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa	18
4.2.5 Käyttö- ja koeominaisuudet	22
4.2.6 Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen	24
4.2.7 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohtista sekä niiden korjaamisesta	28
4.3. Terveys ja lisääntyminen	28
4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet	28
4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet	28
4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt	35
4.3.4 Lisääntyminen	36
4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet	37
4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä	38
4.4. Ulkomuoto	38
4.4.1 Rotumääritelmä	38
4.4.2 Näyttelyt ja jalostustarkastukset	39
4.4.3 Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus	41
4.4.4 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista	41
5. YHTEENVETO Aiemman Jalostuksen Tavoiteohjelman Toteutumisesta	42
5.1 Käytetyimpien jalostuskoirien taso	43
5.2 Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen	47
6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS	48
6.1 Jalostuksen tavoitteet	48
6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille	48
6.3 Rotuyhdistyksen toimenpiteet	49
6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin	49
6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta	50
7. LÄHTEET	50
8. LIITTEET	50

1. YHTEENVETO

Kuvaus rodusta ja sen käyttötarkoituksesta

Pieni portugalipodengo kuuluu FCIn roturyhmään 5 Pystykorvat ja alkukantaiset koirat. Pieni podengo on kooltaan 20–30 cm korkea ja ihannepainoltaan 4-6 kg. Turkinlaatuja on kaksi, sileäkarvainen ja karkeakarvainen. Sileäkarvaisen turkki on lyhyttä ja sileää. Karkeakarvaisen turkki on pidempää ja karkeampaa. Aluskarvaa ei kuulu olla. Podengo ei ole trimmattava rotu.

Podengo on vaatimaton ja sitkeä koira. Se on luonteeltaan aktiivinen ja vilkas ja vaatii säännöllistä liikuntaa, jotta se ei pura tarmoaan epätoivottuun tekemiseen. Sen kanssa voi harrastaa esim. maastojuoksua ja agilityä. Podengolle on helppo opettaa arkitottelevaisuus, mutta palveluskoiramaista miellyttämisenhalua sillä ei ole. Podengo voi olla luonteeltaan vahva ja pyrkiä dominoimaan, jos siihen ei kiinnitetä koulutuksessa huomiota.

Rodun kotimaassa Portugalissa pientä podengoa käytetään ajueina kaninmetsästyksessä. Podengon tehtävänä on ajaa kanit kallionkoloista ja pensaikosta esille avoimeen maastoon. Rotumääritelmän mukaan portugalipodengo on metsästys-, vahti- ja seurakoira, mutta käyttökoirarotu se ei ole, sillä muotovalion tittelin saavuttamiseksi ei vaadita käyttökoetulosta.

Rodun tilanne ja jalostustavoitteet

Populaation rakenne ja jalostuspohja

Pienen portugalipodengon populaatio on pieni Suomessa ja maailmanlaajuisesti. Portugalin jälkeen Suomessa on rodun laajin kanta. Kaikki podengot ovat lähtöisin Portugalista, jossa vain osa podengoista on rekisteröinnin piirissä, sillä metsästäjät eivät välttämättä rekisteröi koiriaan. Näin ollen ulkomaille myydyt koirat ovat pienestä populaatiosta ja samoja koiria on lähes kaikkien sukutauluissa. Jalostuspohja ei siitä johtuen ole kovin laaja.

Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

Suomen Portugalipodengot ry teetti terveys- ja luonnekyselyn tammikuussa 2015. Vastauksia saatiin pienistä sileäkarvaisista 164 kpl ja pienistä karkeakarvaisista 108 kpl. Vastaajista 96 % sekä pienten sileäkarvaisten että pienten karkeakarvaisten omistajista ilmoitti olevansa tyytyväinen koiransa luonteeseen. Vuoden 2017 kyselyssä vastauksia saatiin pienistä sileäkarvaisista 138 kpl ja pienistä karkeakarvaisista 59 kpl. Tyytyväisiä luonteeseen ilmoitti olevansa 93 % pienten sileäkarvaisten ja 95 % pienten karkeakarvaisten omistajista. Vastaavat luvut v. 2020 olivat 91 % ja 99 %, jolloin vastauksia saatiin pienistä sileäkarvaisista 121 kpl ja pienistä karkeakarvaisista 79 kpl. Riistaviettisen kertoi koiransa olevan 54 % sileäkarvaisten ja 43 % karkeakarvaisten omistajista. Noin 1/3 koirista luokiteltiin herkkähaukkuseksi. Suhtautumisessa ihmisiin ja toisiin koiriin oli vain harvoin ongelmia. Pieni portugalipodengo ei ole käyttökoirarotu.

Terveys ja lisääntyminen

Pieni portugalipodengo on varsin terve rotu. Rodun terveyden kannalta on tärkeää, että omistajat ja kasvattajat ilmoittaisivat mahdollisista sairauksista ja ongelmista yhdistyksen jalostustoimikunnalle. Terveystutkimuksia tehdään jonkin verran, mutta huolimatta hyvästä tilanteesta tutkimuksia pitäisi tehdä enemmän, jotta mahdolliset ongelmat havaittaisiin ajoissa. Viime aikoina on ilmennyt joitakin PRA-tapauksia, Kennelliiton jalostustietojärjestelmään kirjattuna ei yhtään pientä sileäkarvaista mutta 5 pientä karkeakarvaista. Sairauteen on nykyään saatavilla geenitesti. Yhdistys julkaisee tulokset nettisivuillaan omistajan luvalla, jolloin kasvattajilla on mahdollisuus välttää kahden kantajan yhdistämistä. Tilanne 5.11.2020: pieniä karkeakarvaisia (rekisteröity 590 koiraa) on geenitestattu 92 kpl, joista PRA-kantajia on 33 kpl (36 % testatuista) ja PRA-sairaita 5 kpl (5,4 % testatuista). Pieniä sileäkarvaisia (rekisteröity 1273 koiraa) on geenitestattu 16 koiraa, jotka kaikki ovat terveitä.

Legg-Perthes-sairastuneita on yhdistyksen tiedossa 15 koiraa. CECS-sairautta on havaittu 2020 terveystutkimuksen mukaan 7 koiralla. Muita vakavia perinnöllisiä sairauksia ei ole tiedossa, mutta kaikki tapaukset eivät valitettavasti tule yhdistyksen tietoon. Muutamilla koirilla on koiran elämää haittaavaa allergiaa.

Podengopentueet ovat pieniä, sileäkarvaisilla yleensä 2–5 pentua ja karkeakarvaisilla 2–4 pentua. Tiinehtymisvaikeuksia on vähän, astutukset sujuvat hyvin ja ihmisen apua tarvitaan vähän. Narttujen

juoksut ovat valtaosalla koirista harvemmin kuin 6 kuukauden välein. Kaikki nartut ovat hoitaneet pennut hyvin. Valeraskaudesta kärsii n. 1/3 nartuista. Pentujen iso koko on aiheuttanut synnytysongelmia.

Ulkomuoto

Pieni podengo on ulkomuodoltaan liioittelematon pieni peruskoira, jolla ei ole mitään sairautta aiheuttavia rakenteellisia piirteitä. Pieni sileäkarvainen on rakenteeltaan yhtenäisempi kuin pieni karkeakarvainen.

Tärkeimmät suositukset jalostuskoirille

Sekä emältä että isältä on tutkittu virallisesti vähintään polvet ja silmät. Silmien osalta lausunto saa olla korkeintaan 2 vuotta vanha. Patellaluksaation raja-arvon tulisi olla 1 ja suosituksena on, että asteen 1 koira yhdistetään tervepolvisen kanssa. Kahta geenitestillä PRA-kantajaksi testattua koira ei saa yhdistää eikä PRA-sairasta koira edes terveen yksilön kanssa. CECS-sairasta koira ei saa käyttää jalostukseen.

Suositus sileäkarvaisen pienen podengon maksimi jälkeläismääräksi on 25 pentua.

Suositus karkeakarvaisen pienen podengon maksimi jälkeläismääräksi on 15 pentua.

Suositus on, että ei tehdä yhdistelmiä, joiden sukusiitosprosentti neljän-viiden sukupolven perusteella laskettuna on yli 6,25 %.

2. RODUN TAUSTA

Alkuperä ja käyttötarkoitus

Portugalinpodengon alkuperästä on useita teorioita. Todennäköisimmin podengot, kuten muutkin Välimeren maiden rodut, ovat lähtöisin Egyptistä. Egyptissä on tehty arkeologisia löydöksiä, joissa pystykorvaisia metsästyskoiria on kuvattu jo 5000 eKr. Egyptissä koirilla oli merkittävä rooli metsästyksessä, mutta niitä käytettiin myös vartijoina, sotakoirina ja lemmikkeinä. Egyptissä oli isompi kokoisten metsästyskoirien lisäksi ns. kotikoiratyyppi, joka oli kooltaan pieni ja pitkähäkky pystykorvainen koira.

Egyptiläiset pystykorvaiset koirat levittyivät foinikialaisten kauppiaiden mukana Vähä-Aasiasta, nykyisen Libanonin rannikkoalueelta, noin v. 700 eKr. Pohjois-Afrikkaan, Välimeren maiden rannoille sekä Iberian niemimaalle. Myöhemmin vuosisatoina sekä kreikkalaiset että roomalaiset kävivät kauppaa Portugalin kanssa ja vaikuttivat samalla maassa olevan rodun kehitykseen tuomalla sinne mukanaan koiria.

On arvioitu, että nimi Podengo tulee latinankielisestä sanasta Podos, joka tarkoittaa jalkoja. Ensimmäiset kirjalliset viittaukset näihin kaninmetsästyskoiriin Portugalissa ovat vuodelta 1190. Keskiaikaan tullessa kaikkia metsästäviä kevyesti liikkuvia koiria kutsuttiin nimellä Podengos de Mostra. Pohjois-Portugalin koirat ovat olleet etelän koiria kevytrakenteisempia ja lyhyempiturkkisia, mikä on edesauttanut sateisesta ilmanalasta johtuvan kosteuden haihtumista turkista ja vähentänyt bakteeritulehdusten vaaraa. Kuivemmassa ja kuumemmassa etelässä koirat ovat olleet ilman aluskarvaa ja pitkäturkkisempia, jolloin taas turkki on suojellut niitä auringolta ja kuumuudelta.

Pieni portugalinpodengo on tunnettu rotuna aina 15. vuosisadalta asti. Sitä on käytetty kaninmetsästykseseen, mutta myös hiirien, rottien ym. tuhoeläinten hävittämiseen taloista, ladoista ja purjealuksista, joiden mukana podengot matkustivat ympäri maailmaa leviten Brasiliaan, Keski-Afrikkaan ja Intiaan.

Portugalissa kanit ovat olleet tärkeää ravintoa varsinkin alemmille yhteiskuntaluokille. Podengoja käytettiin paljon metsästyksessä, jota aikaisemmin harrastettiin ilman aseita. Aseet yleistyivät vasta 1950-luvulla. Podengo soveltui tehtävään hyvin monipuolisen metsästystapansa vuoksi – ne metsästävät laumoissa näköaistiinsa, kuuloonsa ja hajuaistiinsa luottaen. Lisäksi ne ovat vaatimattomia, sitkeitä ja pieniruokaisia.

Ajan kuluessa podengo vakiintui suosituimmaksi metsästyskoiraksi Portugalissa, ja podengon kehittäminen on perustunut pääasiassa sen metsästysominaisuuksiin. Kaikki koot ja molemmat karvanlaadut ovat sopeutuneet työskentelemään Portugalin pensaikkoisessa maastossa. Podengoon on

vuosisatojen aikana sekoittunut Portugalissa useita rotuja. Sen vuoksi varsinkin pienen podengon perimässä on paljon vaihtelua, joka näkyy edelleen.

Portugalinpodengosta on kolme kokoa; pieni, keskikokoinen ja suuri, ja kaksi karvanlaatua; sileäkarvainen ja karkeakarvainen. Tämä jalostuksen tavoiteohjelma koskee pieniä portugalinpodengoja.

Rodun kehitys nykyiseen muotoonsa

Rotuna pieni podengo on ollut podengoista epäyhtenäisin, johtuen siihen risteytettyjen muiden rotujen vaikutuksesta. Eroina podengorodun standardiin, keskikokoiseen podengoon, on ollut suhteessa raskaampi pää, kaarevampi kallo, sylinterimäisempi rintakehä, kaarevammat eturaajat ja korkeammalle asettunut häntä. Myös värejä esiintyi, ja esiintyy edelleen, enemmän kuin keskikokoisella podengolla. Nykyään pieni podengo on kehittynyt yhtenäisemmäksi. Sillä on tyylikkäämpi pää, joka on lähentynyt keskikokoisen pään mallia, tasaisempi ylälinja, suuremmat eturaajat ja paremmat kulmaukset kuin ennen.

Aluksi pieni podengo esiintyi virallisesti vain sileäkarvaisena. Aikaisemmat kasvattajat kasvattivatkin vain sileäkarvaisia, jonka takia sileäkarvainen on tyypiltään yhtenäisempi vielä tänäkin päivänä. Ensimmäinen pieni karkeakarvainen podengo on rekisteröity Portugalissa vasta v. 1976. Aluksi pienet karkeakarvaiset podengot olivat usein kääpiökasvuisia keskikokoisia podengoja, kunnes 1980-luvulla pientä karkeakarvaista muunnosta ruvettiin kehittämään systemaattisesti. Rodun myöhäinen synty näkyy vielä usein turkin laadussa ja pituudessa, kallon linjoissa, silmien pyöreyydessä ja vaihtelevuudessa rungon mittasuhteissa.

FCI hyväksyi portugalinpodengorodun v. 1967. Tuohon aikaan kansainvälisen muotovalion titteliin vaadittiin metsästyskoetus, mutta nykyisessä rotumääritelmässä koevaatimusta ei enää ole. Portugalinpodengoille ominainen tapa metsästää laumana teki metsästyskokeen järjestämisen hankalaksi. Portugalin podengoyhdistys, Portugalin Kennelliitto ja FCI sopivat yhdessä metsästyskoevaatimuksen poistamisesta v. 1990. Tämä päätös edisti rodun kansainvälistymistä.

Suomessa yksittäisiä pieniä podengoja käytetään pienriistan metsästykseseen. Samoin jonkin verran on käytetty jälkikoirana esim. haavoittuneen eläimen jäljestyksessä.

Sukulaisrodut, joiden kanssa yhteinen kehityshistoria

Yhteisen alkuperän vuoksi lähisukuisina rotuina voidaan pitää kaanaankoiraa, cirneco dell'etnaa, faaraakoiraa, ibizan- ja kanarianpodencoa, basenjia, andalusian podencoa ja kreetankoiraa.

Eri linjat

Podengosta ei ole erillisiä näyttely- tai käyttölinjoja. Sileä- ja karkeakarvaiset ovat omia linjojaan, tosin pienten karkeakarvaisten podengojen sukutauluissa on myös sileäkarvaisen muunnoksen edustajia. Esim. nartut Hera da Praia do Ribatejo, Bomboka da Praia do Ribatejo, Lira da Praia do Ribatejo, Funda ja Vita sekä urokset Luck, Lack, Xequê D'albergaria, Vinho Verde do Vale Negro, Vasco ja Heroi de Vale do Poco ovat sileäkarvaista rotumuunnosta, mutta niitä löytyy karkeakarvaisten sukutauluista.

Suomen Kennelliiton rotukohtaisten erityisehtojen mukaan saman kokomuunnoksen sisällä saa keskenään risteyttää karkeakarvaista ja sileäkarvaista portugalinpodengoa.

Ensimmäiset koirat Suomessa, koiramäärän kehitys

Ensimmäiset pienet sileäkarvaiset portugalinpodengot tuotiin Suomeen vuonna 1990. Nämä olivat narttu Amendo do Vale Negro, uros Alecrim do Vale Negro ja narttu Amor da Lapa do Lobo sekä uros Catequero do Zoo de Lisboa. Amor da Lapa do Lobo oli ensimmäinen Suomessa näyttelyssä esitetty portugalinpodengo. Näyttely oli Helsingissä 9.12.1990, jolloin Amor da Lapa do Lobo oli ROP-koira.

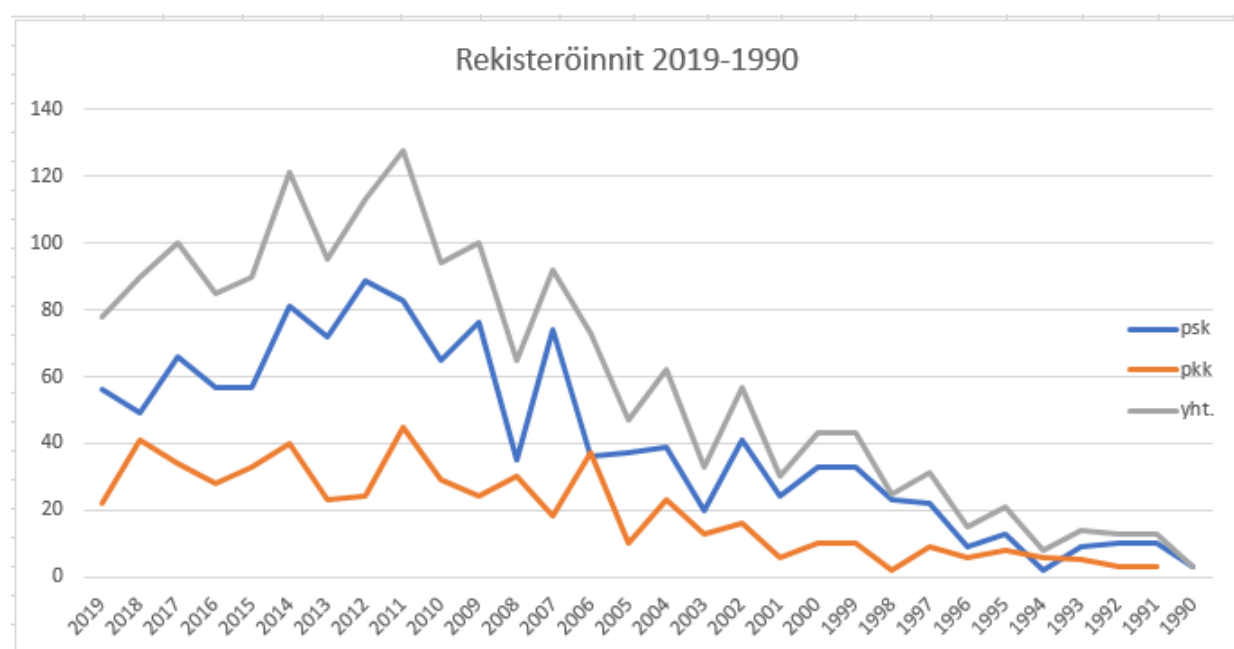
Ensimmäinen pieni karkeakarvainen podengo, uros Cowboy de Gifford, rekisteröitiin Suomessa v. 1991. Seuraavana vuonna tuotiin kennel D'Albergariasta kaksi narttua Quika ja Quila. Pienten karkeakarvaisten podengojen ensimmäinen näyttely oli Porin näyttely 27.7.1991. Siellä Cowboy de Gifford valittiin ROP-koiraksi.

Molempien muunnosten vuosittaiset rekisteröinnit - pennut ja tuonnit yhteensä - pysyivät ensimmäisinä vuosina hyvin pieninä. Pieniä sileäkarvaisia podengoja (psk) rekisteröitiin v. 1997 ensimmäisen kerran yli 10 koiraa, rekisteröintejä oli tällöin 22 kpl. Vuodesta 2011 lähtien rekisteröintejä on ollut yli 80 koiraa vuosittain, paitsi v. 2013, jolloin rekisteröitiin 72 koiraa. Yhteensä Suomessa on rekisteröity vuosina 1990–2014 pieniä sileäkarvaisia podengoja 939 koiraa.

Pienten karkeakarvaisten podengojen (pkk) rekisteröinnit saavuttivat yli 10 koiran rekisteröinnin vasta vuonna 2012. Määrät ovat joka vuosi olleet pienempiä kuin sileäkarvaisilla. Suurin määrä on vuodelta 2014, jolloin rekisteröitiin 40 koiraa. Vuosien 1990–2014 aikana on rekisteröity yhteensä 400 pientä karkeakarvaista podengoa.

Koirien todellinen lukumäärä tällä hetkellä ei ole tiedossa, koska valitettavan harva kuollut podengo ilmoitetaan kuolleeksi. Kuolleeksi on ilmoitettu 50 pientä sileäkarvaista ja 23 pientä karkeakarvaista podengoa vuosien 1990–2014 ajalta. Jos kokonaisrekisteröinneistä vähennetään kuolleeksi ilmoitetut ja kaikki 15-vuotiaat ja vanhemmat, saadaan pienten sileäkarvaisten oletetuksi nykyiseksi koirakannaksi 755 koiraa ja karkeakarvaisten kannaksi 325 koiraa.

Vuosittaiset rekisteröinnit 1990–2019 (Huom. Kaaviossa ja taulukossa vuosiluvut ovat 2019=>1990)

Sileäkarvaisten ja karkeakarvaisten rekisteröinnit: pentueet ja tuonnit vv. 1991–2019

Pienet sileäkarvaiset

	Yht.	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999	1998	1997	1996	1995	1994	1993	1992	1991	1990
Pennut (kotimaiset)	1135	54	48	63	51	57	77	66	84	75	55	71	30	66	34	35	38	18	41	21	33	33	22	21	9	13	2	8	10		
Tuonnit	89	2	1	3	6		4	6	5	8	10	5	5	8	2	2	1	2		3			1	1				1		10	3
Rekisteröinnit yht.	1224	56	49	66	57	57	81	72	89	83	65	76	35	74	36	37	39	20	41	24	33	33	23	22	9	13	2	9	10	10	3
Pentueet	400	14	16	22	21	18	25	21	25	21	20	23	11	20	11	13	13	8	17	10	16	14	10	9	4	4	5	4	5		

Pienet karkeakarvaiset

	Yht	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999	1998	1997	1996	1995	1994	1993	1992	1991
Pennut (kotimaiset)	477	21	38	27	23	30	36	20	21	35	26	13	23	17	30	9	22	10	15	6	9	9	2	9	6	7	6	4	3	
Tuonnit	81	1	3	7	5	3	4	3	3	10	3	11	7	1	7	1	1	3	1		1	1				1		1		3
Rekisteröinnit yht.	558	22	41	34	28	33	40	23	24	45	29	24	30	18	37	10	23	13	16	6	10	10	2	9	6	8	6	5	3	3
Pen-tueet	179	9	14	9	9	10	14	9	9	12	9	5	8	7	9	3	6	3	6	3	4	4	1	3	2	4	3	2	2	

3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Portugalinpodengojen rotuyhdistys on vuonna 1997 Tampereella perustettu Suomen Portugalinpodengot ry. Rotujärjestönsä Suomen Vinttikoiraliiton jäseneksi yhdistys hyväksyttiin v. 2000. Kennelliitto myönsi yhdistykselle rotua harrastavan yhdistyksen oikeudet v. 2015. Kennelliiton sääntömuutoksesta johtuen yhdistyksestä tuli rotuyhdistys v. 2020.

Rotuyhdistyksen jäsenmäärä ja sen kehitys 1997-2019

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Varsinaisen jäsen	22	28	38	34	49	56	78	87	108	127	139	162	193	182	166	188	182	168	166	166	173	157	171
Perhejäsen			9	7	8	8	8	11	15	15	15	12	15	15	20	22	18	17	18	15	13	8	10
Kunniajäsen								1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	3	3	3	3
yht.	22	28	47	41	57	64	86	99	124	143	155	175	209	198	187	212	202	187	186	184	189	168	184

Yhdistyksen jäsenmäärä nousi alussa ja on viime vuosina vaihdellut jonkin verran. Huippuvuonna v. 2012 jäseniä oli yhteensä 212. Vuonna 2019 yhdistyksessä oli 171 varsinaista jäsentä, joista 30 oli kasvattijäseniä, 3 kunniajäseniä ja 10 perhejäseniä. Yhdistyksen toiminta-alueena on koko Suomi.

Jalostusorganisaation rakenne ja jalostustoimikunnan tehtävät

Yhdistyksen hallitus nimeää yhdistyksen jäsenistä jalostustoimikuntaan vähintään kolme jäsentä ja puheenjohtajan. Jalostustoimikunnan toimihenkilön toimikausi on kaksi vuotta. Kausien määrää ei ole rajoitettu. Jalostusneuvonnan tehtävänä on neuvonta ja suosittelu sekä rodusta tarpeellisen tiedon kerääminen ja edelleen tiedottaminen. Muutaman vuoden välein toteutettava terveystarkastus ja sen yhteenveto kuuluvat jalostustoimikunnan tehtäviin. Jalostustarkastuksia on tähän mennessä järjestetty yksi. Jalostustoimikunta avustaa Suomen Vinttikoiraliittoa ulkomuototuomarikoulutusten järjestämisessä toimittamalla koulutuksiin esimerkkikoiria ja koulutusmateriaalia. Jalostustoimikunta painottaa, että vastuu jalostustyöstä on aina kasvattajilla ja jalostustoimikunta antaa vain ohjeita, ei määräyksiä.

4. RODUN NYKYTILANNE

4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja

Pieni portugalinpodengo on populaatioltaan pienilukuinen rotu koko maailmassa. Suomessa on rekisteröity vuosien 1990–2019 aikana yhteensä 1224 pientä sileäkarvaista ja 558 pientä karkeakarvaista portugalinpodengoa. Lähes kaikki Suomessa olevat podengot ovat lähtöisin portugalilaisista koirista. Joitakin tuonteja on viime vuosina ollut myös muista maista mutta niidenkin maiden kasvatus perustuu portugalilaisiin koiriin. Jalostuspohja on melko kapea, koska alkuperäisten portugalilaisten koirien sukutauluissa esiintyy usein samoja koiria ja sukusiitosprosentit saattavat myös olla hyvin korkeita.

Portugalissa järjestäytyneen kasvatustoiminnan piirissä on vain osa podengoista, koska metsästäjät eivät välttämättä rekisteröi koiriaan. Portugalissa tehdään koko ajan rotuunottoja.

Seuraavassa artikkeli perinnöllisestä monimuotoisuudesta ja mitä kapea jalostuspohja tarkoittaa rodulle.

Rodun perinnöllinen monimuotoisuus tarkoittaa sen geenimuotojen (alleelien) runsautta. Puhutaan myös jalostuspohjan laajuudesta. Mitä monimuotoisempi rotu on, sitä useampia erilaisia versioita sillä on olemassa samasta geenistä. Tämä mahdollistaa rodun yksilöiden geenipareihin heterotsygotiaa, joka antaa niille yleistä elinvoimaa ja suojaa monen perinnöllisen vian ja sairauden puhkeamiselta. Monimuotoisuus on tärkeää myös immuunijärjestelmässä, jonka geenikirjon kapeneminen voi johtaa esimerkiksi tulehdussairauksiin, autoimmuunitauteihin ja allergioihin. Jalostus ja perinnöllinen edistymisenkin ovat mahdollisia vain, jos koirien välillä on perinnöllistä vaihtelua.

Suurilukuinenkin koirarotu on monimuotoisuudeltaan suppea, jos vain pientä osaa rodun koirista ja sukulinjoista on käytetty jalostukseen tai jos rodussa on koiria, joilla on rodun yksilömäärään nähden liian suuret jälkeläismäärät. Tällaiset koirat levittävät haitalliset mutaatioalleelinsa vähitellen koko rotuun, jolloin jostakin yksittäisestä mutaatiosta saattaa syntyä rodulle uusi tyyppivika tai -sairaus. Vähitellen on vaikea löytää jalostukseen koiria, joilla ei tätä mutaatiota ole.

Ihannetilanteessa jalostukseen käytetään koiria tasaisesti rodun kaikista sukulinjoista.

Monimuotoisuutta turvaava suositus yksittäisen koiran elinikäiselle jälkeläismäärälle on pienilukuisissa roduissa enintään 5 % ja suurilukuisissa enintään 2-3 % laskettuna rodun neljän vuoden rekisteröintimäärästä. Jos rodussa rekisteröidään neljän vuoden aikana yhteensä 1000 koiraa, ei yksittäinen koira saisi olla vanhempana useammalle kuin 20-50 koiralle. Toisen polven jälkeläisiä koiralla saisi pienilukuisissa roduissa olla korkeintaan 10 % ja suurilukuisissa 4-6 % laskettuna neljän vuoden rekisteröinneistä.

www.kennelliitto.fi / MMT Katariina Mäki

Perimän monimuotoisuutta on MyDogDNA geenitesteillä tutkittu maailmanlaajuisestikin vielä vähän. (www.mydogdna.com)

Genoscooper Laboratories raportti 15.4.2020

Pieniä sileäkarvaisia portugalinpodengoja on testattu MyDogDNA:lla 44, joista suurin osa on amerikkalaisia koiria, 13 suomalaisia koiria sekä lisäksi yksittäisiä koiria muista maista. Testattujen pienten sileäkarvaisten portugalinpodengojen keskimääräinen monimuotoisuusaste on 38,8 %,

Pieniä karkeakarvaisia portugalinpodengoja on testattu 92, joista valtaosa on amerikkalaisia koiria. Suomalaisia koiria on testattu 12. Pienten karkeakarvaisten portugalinpodengojen keskimääräinen monimuotoisuusaste on 37,9 %.

Rotukoirien keskimääräinen monimuotoisuusaste on 34,2 %. Esimerkkejä paljon testatuista erittäin monimuotoisista roduista ovat mm. parsonrussellinterrieri (41,2 %) ja tanskalais-ruotsalainen pihakoira (41,2 %). Esimerkkejä roduista, joissa monimuotoisuuden taso on matala, ovat mm. pitkäkarvainen collie (21,1 %), skotlanninterrieri (23,0 %) ja cavalier kingcharlesinspanieli (25,4 %). Vertailukohdan tarjoaa myös monirotuisten keskimääräinen monimuotoisuusaste, joka on 43,2 %. Pienten portugalinpodengojen perinnöllinen monimuotoisuus on siis hyvällä tasolla. Tosin pienten portugalinpodengojen monimuotoisuusastetta tarkastellessa tulisi ottaa huomioon, että valtaosa testatuista koirista on amerikkalaisia ja vain murto-osa suomalaisia koiria.

4.1.1 Populaation rakenne ja sukusiitos

Taulukko 1. Vuositilasto – rekisteröinnit

Pienet sileäkarvaiset (psk)

Vuositilasto - rekisteröinnit										
	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Pennut (kotimaiset)	54	48	63	51	57	77	66	84	75	55
Tuonnit	2	1	3	6		4	6	5	8	10
Rekisteröinnit yht.	56	49	66	57	57	81	72	89	83	65
Pentueet	14	16	22	21	18	25	21	25	21	20
Pentuekoko	3,9	3,0	2,9	2,4	3,2	3,1	3,1	3,4	3,6	2,8
Kasvattajat	9	12	17	14	11	15	10	16	15	15
jalostukseen käytetyt eri urokset										
- kaikki	14	13	18	15	14	20	17	17	16	15
- kotimaiset	10	13	12	11	9	11	8	10	11	9
- tuonnit	4		5	4	5	9	9	6	5	3
- ulkomaiset	0	0	1	0	0	0	0	1	0	3
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	4 v 8 kk	4 v 9 kk	4 v 4 kk	4 v 4 kk	4 v 9 kk	3 v 6 kk	4 v 2 kk	3 v 4 kk	2 v 10 kk	3 v 3 kk
jalostukseen käytetyt eri nartut										
- kaikki	14	16	20	18	16	25	22	25	20	21
- kotimaiset	10	14	18	13	13	20	16	22	17	16
- tuonnit	4	2	2	5	3	5	6	3	3	5
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	4 v 6 kk	4 v 4 kk	4 v 8 kk	5 v 3 kk	4 v 1 kk	4 v 8 kk	3 v 7 kk	3 v 10 kk	4 v 2 kk	3 v 11 kk
Isoisät	21	27	34	31	24	37	28	28	23	23
Isoäidit	25	28	38	33	27	38	29	32	31	28
Sukusiitosprosentti	3,04%	5,46%	4,17%	3,00%	3,57%	4,57%	2,46%	3,43%	3,34%	3,27%

Pienet karkeakarvaiset (pkk)

Vuositilasto - rekisteröinnit										
	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Pennut (kotimaiset)	21	38	27	23	30	36	20	21	35	26
Tuonnit	1	3	7	5	3	4	3	3	10	3
Rekisteröinnit yht.	22	41	34	28	33	40	23	24	45	29
Pentueet	9	14	9	9	10	14	9	9	12	9
Pentuekoko	2,3	2,7	3,0	2,6	3,0	2,6	2,2	2,3	2,9	2,9
Kasvattajat	7	9	5	7	9	9	8	6	9	8
jalostukseen käytetyt eri urokset										
- kaikki	7	11	8	7	6	9	9	8	11	8
- kotimaiset	3	6	4	4	4	5	4	5	4	5
- tuonnit	4	4	3	3	2	3	5	3	6	3
- ulkomaiset	0	1	1	0	0	1	0	0	1	0
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	4 v 5 kk	3 v 11 kk	4 v 8 kk	5 v 9 kk	3 v 6 kk	3 v 8 kk	4 v 3 kk	4 v 7 kk	3 v 10 kk	3 v 9 kk
jalostukseen käytetyt eri nartut										
- kaikki	8	12	8	8	10	13	8	8	11	8
- kotimaiset	8	9	5	6	6	10	4	5	5	4
- tuonnit		3	3	2	4	3	4	3	6	4
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	2 v 10 kk	3 v 6 kk	4 v 4 kk	5 v 4 kk	4 v 1 kk	4 v 1 kk	3 v 11 kk	4 v	3 v 11 kk	2 v 11 kk
Isoisät	12	20	14	16	16	18	14	15	17	14
Isoäidit	16	22	15	16	16	19	17	17	19	16
Sukusiitosprosentti	5,71%	2,12%	2,72%	2,46%	4,52%	3,10%	5,27%	6,06%	4,28%	2,82%

Rekisteröintimäärät Suomessa

Kennelliiton jalostustietojärjestelmästä saaduissa taulukoissa näkyy, että pieniä sileäkarvaisia podengoja rekisteröidään vuosittain n. 2–3 kertaa enemmän kuin pieniä karkeakarvaisia. Molempien muunnosten vuosittaiset rekisteröintimäärät ovat 10 vuoden tarkastelujaksolla olleet ensin nousussa ja pysyneet sitten viimeisten vuosien aikana joko melko samoina (psk) tai vaihdelleet prosentuaalisesti paljonkin (pkk). Viimeisen viiden vuoden aikana rekisteröintimäärät ovat pysytelleet melko tasaisina.

Vuodesta 2007 lähtien pieniä sileäkarvaisia pentuja on syntynyt vuosittain 9–17 kasvattajalle. Eniten tuonteja on ollut 1990 ja 2010, 10 koiraa kumpanakin vuonna.

Pieniä karkeakarvaisia podengoja on vuodesta 2010 lähtien syntynyt 6–9 kasvattajalle. Eniten tuonteja on ollut vuonna 2009, jolloin tuotiin 11 koiraa, ja vuonna 2011, jolloin tuotiin 10 koiraa.

Jakautuminen linjoihin

Sileäkarvaisilla ja karkeakarvaisilla on eri linjat, tosin joidenkin karkeakarvaisten sukutauluissa esiintyy myöhemmissä polvissa sileäkarvaisia koiria. Esimerkiksi pienet sileäkarvaiset nartut Hera da Praia do Ribatejo, Bomboka da Praia do Ribatejo, Lira da Praia do Ribatejo, Funda ja Vita sekä urokset Luck, Lack, Xequê D'Albergaria, Vinho Verde do Vale Negro, Vasco ja Heroi de Vale do Poco löytyvät Portugalista tuotujen pienten karkeakarvaisten sukutauluista. Sileäkarvaista muunnosta on käytetty parantamaan karkeakarvaisen podengon turkin laatua. Tästä johtuen karkeakarvaiseen pentueeseen voi edelleen syntyä sileäkarvaisia pentuja. Tietävästi yhden kerran on käynyt toisinpäin, eli sileäkarvaisille vanhemmille on syntynyt karkeakarvainen pentu. Sileäkarvainen turkinlaatu on resessiivinen karkeakarvaisuuteen nähden. Siirron rotumuunnoksesta toiseen voi tehdä, kun koira on täyttänyt 9 kk. Nykyisten portugalipodengon rotukohtaisten erityisohjeiden mukaan on sallittua risteyttää keskenään saman kokomuunnoksen sisällä karkea- ja sileäkarvainen portugalipodengo.

Portugalissa kasvattajat käyttivät aikaisemmin paljolti vain omia koiriaan jalostukseen, mutta nykyään kun rotua on jo useammassa maassa, on eri kasvattajien koiria yhdistetty keskenään eikä näin ollen ole selkeitä sukulinjoja.

Tuontikoirien vuosittainen lukumäärä

Tuontikoiria on ollut vuosittain vain muutama, lukuun ottamatta vuosien 2009–2011 jaksoa, jolloin tuonteja oli runsaammin. Tuonnit ovat pääosin Portugalista.

Tuonnit 2005-2019										
rotu	Portugali	Ruotsi	USA	Norja	Ranska	Saksa	Tsekki	Puerto Rico	Britannia	Puola
psk	38	8	-	3	5	2	1	-	2	6
pkk	58	5	2	1	-	1	-	1	2	-

Rodun jalostusurosten ja -narttujen ikä

Jalostuskoirien ikä on vaihdellut jonkin verran, mutta mitään suuntausta ei ole havaittavissa. Nuoria, alle 2-vuotiaita uroksia on pienissä sileäkarvaisissa käytetty tarkastelujakson 2015–2019 aikana 7 ja karkeakarvaisissa 3 kertaa. Nartuista alle 2-vuotiaita on pienissä karkeakarvaisissa käytetty tarkastelujakson aikana 3 kertaa ja sileäkarvaisissa ei lainkaan. Näiden narttujen iät ovat vaihdelleet 1 v 6 kk:sta 1 v 9 kk:teen.

Keskimääräisen iän perusteella arvioitu sukupolven pituus pienillä podengoilla on 3–4 vuotta.

Tietoa sukusiitoksesta

Sukusiitosaste on koiranjalostuksessa tärkeä asia ja siihen tulee kiinnittää jatkuvasti huomiota. Alla Kennelliiton sivuilta lainattu artikkeli aiheesta.

Sukusiitoksessa pentueen vanhempina käytettävät koirat ovat keskenään sukua. Sukusiitoksena pidetään serkusten tai sitä läheisempien sukulaisten yhdistämistä. Sukusiitos kasvattaa riskiä perinnöllisten sairauksien esille tuloon.

Sukusiitosaste tai -prosentti on todennäköisyys sille, että satunnaisesti valittu geenipari sisältää geenistä kaksi samaa alleelia (versiota), jotka ovat molemmat peräisin samalta esivanhemmalta. Saman esivanhemman tietty alleeli on siis tullut koiralle sekä isän että emän kautta. Tällainen geenipari on homotsygoottinen ja identtinen. Ilman sukusiitosta suurin osa yksilöiden geenipareista on heterotsygoottisia, jolloin haitalliset, usein resessiiviset alleelit pysyvät vallitsevan, normaalin alleelin peittäminä.

Sukusiitos vähentää heterotsygoottisia geenipareja. Koiran sukusiitosaste on puolet sen vanhempien välisestä sukulaisuussuhteesta. Isä-tytär -parituksessa jälkeläisten sukusiitosaste on 25 %, puolisisarparituksessa 12,5 % ja serkusparituksessa 6,25 %. Sukusiitos vähentää heterotsygoottisten geeniparien osuutta jokaisessa sukupolvessa sukusiitosasteen verran, joten esimerkiksi puolisisarparituksessa jälkeläisten heterotsygotia vähenee 12,5 %. Myös todennäköisyys haitallisten resessiivisten ongelmien esiintuloon on puolisisarparituksessa 12,5 %.

Koirilla on rotuja muodostettaessa käytetty runsaasti sukusiitosta. Sukusiitoksella pyritään tuottamaan tasalaatuisia ja periyttämismuotoja eläimiä. Jos huonot alleelit esiintyvät kaksinkertaisina sukusiitoksen ansiosta, niin mikseivät hyvätkin. Toisaalta sukusiitetykin eläin siirtää vain puolet perimästään jälkeläisilleen, jolloin edulliset homotsygoottiset alleeliyhdistelmät purkautuvat. Lisäksi jokainen yksilö kantaa perimässään useita haitallisia alleleleja, joiden todennäköisyys tulla esiin jälkeläisissä kasvaa sukusiitoksen myötä, joten turvallisia sukusiitosyhdistelmiä ei ole.

Haitat alkavat näkyä kun sukusiitosaste ylittää 10 %. Tutkimuksissa on todettu sukusiitoksen haittavaikutusten alkavan näkyä eläimen sukusiitosasteen ylittäessä 10 %. Silloin todennäköisyys hedelmällisyyden ja elinvoiman heikkenemiseen kasvaa, ja nähdään esimerkiksi lisääntymisvaikeuksia, pentukuolleisuuden nousua, pentujen epämuodostumia, vastustuskyvyn heikkenemistä sekä tulehdusalttiutta. Ilmiötä kutsutaan sukusiitostaantumaksi. Jos sukusiitosaste kasvaa hitaasti monen sukupolven aikana, haitat ovat pienemmät kuin nopeassa sukusiitoksessa eli lähisukulaisten yhdistämisessä.

Sukusiitosasteen suuruus riippuu laskennassa mukana olevien sukupolvien määrästä, joten vain sellaisia sukusiitosasteita voi verrata keskenään, jotka on laskettu täsmälleen samalla sukupolvimäärällä. Jalostuksessa suositellaan neljän-viiden sukupolven perusteella lasketun sukusiitosasteen pitämistä alle 6,25 %.

www.kennelliitto.fi MMT Katariina Mäki 5.8.2013

Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä sukusiitosprosentti lasketaan sillä sukupolvimäärällä, jonka kohdalla tunnettujen (tallennettujen) esivanhempien määrä ylittää vielä 50 %. Esimerkiksi kuudennessa sukupolvessa on sukutaulupaikkoja 64 esivanhemmalle. Jos esivanhemmista vähintään 33 kpl on tiedossa, sukusiitosaste lasketaan kuuden sukupolven mukaan. Jos taas vaikkapa emän puolella ei sukutaulutiedoissa ole esivanhempia tuossa kohtaa enää ollenkaan, on kuudennessa sukupolvessa tiedossa enintään 32 koiraa, jolloin sukusiitosaste lasketaan viiden sukupolven mukaan.

MMT Katariina Mäki 5.8.2013 (päivitetty 13.1.2016)

Rodun vuosittainen sukusiitosaste

Sukusiitosprosenttien vuosittainen keskiarvo on viimeisen kymmenen vuoden aikana ollut pienillä sileäkarvaisilla 2,5 % - 5,5 % ja pienillä karkeakarvaisilla 2,1 % - 6,1 %, mutta vaihteluväli on ollut suurta, 0 %:sta aina noin 20 %:iin saakka. Näin korkea prosentti esiintyi kerran. Tarkastelujaksolla on ollut rodun nykyisen JTON asettamaa rajaa sekä Kennelliiton suosittamaa neljän-viiden sukupolven perusteella laskettua lukua 6,25 % selvästi korkeampia sukusiitosprosentteja. Yli 10 % olevia lukuja on yhteensä 16 pentueella. Tutkimuksissa on todettu sukusiitoksen haittavaikutusten alkavan näkyä eläimen sukusiitosasteen ylittäessä 10 %. Viimeisen kymmenen vuoden aikana syntyneistä pentueista (psk 205 + pkk 106, yht. 311) 16 pentuetta edustaa 5,1 %:ia, joten sen osuus ei ole suuri.

Taulukoiden sukusiitosprosentit on laskettu eri vuosina puutteellisesta sukupolvitiedosta johtuen eri tavoin, vv. 2005–2011 neljällä sukupolvella ja vv. 2012–2019 4–8 sukupolvella, joten luvut eivät ole keskenään vertailukelpoisia. Alhaisella sukupolvien määrällä laskettu sukusiitosprosentti aliarvioi sukusiitosastetta, eli antaa siitä todellista paremman kuvan. Yleiskuvan tilanteesta luvut kuitenkin antavat, eikä sukusiitosprosentteissa ilmene suuntausta huonompaan.

Keskimääräiset pentuekoot ovat pysyneet jakson aikana tasaisina.

4.1.2 Jalostuspohja

Taulukko 2. Jalostuspohja per sukupolvi

Kennelliiton jalostustietojärjestelmästä saaduissa alla olevissa taulukoissa *Jalostuspohja per sukupolvi* -luvut on laskettu nelivuotisjaksoilta. Viimeinen kussakin jaksossa mukana oleva vuosi on se, jonka kohdalla tieto näkyy. Esimerkiksi vuoden 2013 luvut on laskettu vuosien 2010-2013 ajalta. Vuosien 2013 ja 2014 kohdalla olevat 0 %:t jalostukseen käytetyistä koirista tarkoittavat, että kyseisinä vuosina syntyneitä koiria ei ole vielä käytetty jalostukseen.

Pienet sileäkarvaiset

Vuositilasto - jalostuspohja										
	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Per vuosi										
- pentueet	14	16	22	21	18	25	21	25	21	20
- jalostukseen käytetyt eri urokset	14	13	18	15	14	20	17	17	16	15
- jalostukseen käytetyt eri nartut	14	16	20	18	16	25	22	25	20	21
- isät/emät	1,00	0,81	0,90	0,83	0,88	0,80	0,77	0,68	0,80	0,71
- tehollinen populaatio	19 (68%)	20 (62%)	26 (59%)	22 (52%)	20 (56%)	31 (62%)	27 (64%)	29 (58%)	25 (60%)	25 (62%)
- uroksista käytetty jalostukseen	0%	4%	8%	4%	30%	17%	16%	22%	20%	28%
- nartuista käytetty jalostukseen	0%	0%	8%	26%	20%	12%	25%	20%	24%	36%
Per sukupolvi (4 vuotta)										
- pentueet	73	77	86	85	89	92	87	89	75	74
- jalostukseen käytetyt eri urokset	47	50	53	49	45	44	40	45	39	35
- jalostukseen käytetyt eri nartut	56	58	63	57	61	58	60	60	51	48
- isät/emät	0,84	0,86	0,84	0,86	0,74	0,76	0,67	0,75	0,76	0,73
- tehollinen populaatio	70 (48%)	73 (47%)	79 (46%)	72 (42%)	73 (41%)	70 (38%)	69 (40%)	72 (40%)	62 (41%)	57 (39%)
- uroksista käytetty jalostukseen	4%	13%	16%	18%	21%	19%	21%	25%	26%	30%
- nartuista käytetty jalostukseen	9%	13%	15%	20%	19%	20%	26%	31%	33%	40%

Pienet karkeakarvaiset

Vuositilasto - jalostuspohja										
	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Per vuosi										
- pentueet	9	14	9	9	10	14	9	9	12	9
- jalostukseen käytetyt eri urokset	7	11	8	7	6	9	9	8	11	8
- jalostukseen käytetyt eri nartut	8	12	8	8	10	13	8	8	11	8
- isät/emät	0,88	0,92	1,00	0,88	0,60	0,69	1,12	1,00	1,00	1,00
- tehollinen populaatio	10 (56%)	16 (57%)	11 (61%)	10 (56%)	11 (55%)	15 (54%)	11 (61%)	11 (61%)	15 (62%)	11 (61%)
- uroksista käytetty jalostukseen	0%	6%	21%	42%	29%	12%	23%	25%	33%	20%
- nartuista käytetty jalostukseen	0%	0%	15%	31%	21%	43%	20%	17%	24%	50%
Per sukupolvi (4 vuotta)										
- pentueet	41	42	42	42	42	44	39	35	34	29
- jalostukseen käytetyt eri urokset	26	24	24	25	27	31	30	27	25	19
- jalostukseen käytetyt eri nartut	34	34	28	28	30	33	28	23	23	21
- isät/emät	0,76	0,71	0,86	0,89	0,90	0,94	1,07	1,17	1,09	0,90
- tehollinen populaatio	41 (50%)	40 (48%)	35 (42%)	36 (43%)	39 (46%)	43 (49%)	38 (49%)	32 (46%)	32 (47%)	27 (47%)
- uroksista käytetty jalostukseen	16%	23%	25%	25%	21%	24%	27%	30%	32%	32%
- nartuista käytetty jalostukseen	11%	15%	28%	31%	28%	29%	28%	32%	39%	41%

Jalostukseen käytettyjen urosten ja narttujen osuus syntyneistä

Jalostusurosten ja narttujen määrä on tarkastelujakson aikana pysynyt melko vakiona kummallakin muunnoksella. Pienet %-osuudet viimeisten vuosien kohdalla tarkoittavat, että niinä vuosina syntyneitä koiria ei ole vielä käytetty jalostukseen. Pentueiden vuosittainen lukumäärä on muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta ollut melko vakio. Jalostukseen käytettyjen urosten ja narttujen prosentuaalinen osuus on karkeakarvaisilla hieman korkeampi kuin sileäkarvaisilla mikä selittyy sillä, että karkeakarvaisia on alle puolet sileäkarvaisten määrästä.

Isät/emät -luku

Suhdeluku kuvaa sitä, kuinka tasaisesti uroksia ja narttuja käytetään jalostukseen. Mitä lähempänä suhdeluku on lukua yksi, sitä laajemmalla pohjalla koiria on käytetty jalostukseen ja sen seurauksena perinnöllinen vaihtelu säilyy paremmin. Mitä tasaisemmin koiria käytetään jalostukseen, sitä tehokkaammin saadaan säilytettyä rodun perinnöllistä vaihtelua.

Isät/emät -suhde on sileäkarvaisella muunnoksella pysynyt lähes samana koko ajan sekä vuosi- että sukupolvi-tasolla tarkasteltuna. Karkeakarvaisella muunnoksella isät/emät -suhde on hieman korkeampi ja on kahtena vuonna ollut yli yhden johtuen muutamasta rotumuunnosvaihdosta karvanlaadusta toiseen. Voidaan todeta, että isät/emät -suhteet ovat riittävällä tasolla. Kahden viimeisimmän vuoden kohdalla olevat luvut tulevat kasvamaan sitä mukaa kun näiden vuosien aikana syntyneitä koiria käytetään jalostukseen.

Tietoa tehollisesta populaatiokoosta

Tehollinen populaatiokoko kuvaa rodun perinnöllistä monimuotoisuutta. Sen avulla voidaan arvioida, kuinka monen yksilön geenimuotoja rodussa on. Pieni tehollisen populaatiokoon luku, alle 50–100 tarkoittaa, että geenimuotoja häviää koko ajan. Alla Kennelliiton sivuilta lainattu artikkeli asiasta.

Mitä suurempi rodun tehollinen populaatiokoko on, sitä paremmin perinnöllinen vaihtelu säilyy rodussa. Pieni tehollinen koko tarkoittaa nopeaa sukusiitoksen lisääntymistä.

Tehollinen populaatiokoko on laskennallinen arvio rodun perinnöllisestä monimuotoisuudesta. Yksinkertaistaen voidaan sanoa, että tehollinen populaatiokoko kertoo kuinka monen yksilön geenimuotoja tietyssä rodussa tai kannassa on. Esimerkiksi lukema 50 tarkoittaa, että rodun sukusiitosaste kasvaa yhtä nopeasti kuin jos rodussa olisi 50 tasaisesti jalostukseen käytettyä koiraa. Mitä pienempi tehollinen koko on, sitä nopeammin rodun sisäinen sukulaisuus kasvaa ja perinnöllinen vaihtelu vähenee. Samalla sukusiitoksen välttäminen vaikeutuu.

Kun tehollista kokoa arvioidaan jalostuskoirien lukumääristä tai rekisteriaineistojen sukutauluista, laskelmat tehdään aina sukupolvea kohden. Sukupolven pituus on seurakoirilla kolmesta neljään ja käyttökoirilla viisi vuotta. Nyrkkisääntönä on, että tehollinen koko on enintään neljä kertaa tänä aikana jalostukseen käytettyjen, eri sukuisten urosten lukumäärä.

Jalostuskoirien lukumäärän perusteella laskettu tehollinen koko on aina yliarvio, koska kaava olettaa, etteivät jalostuskoirat ole toisilleen sukua ja että niillä on tasaiset jälkeläismäärät. Parempi tapa arvioida tehollista populaatiokokoa perustuu rodun keskimääräisen sukusiitosasteen kasvunopeuteen, mutta tämä kaava toimii vain suljetulle populaatiolle ja aineistolle, jossa sukupuut ovat hyvin pitkiä.

Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä Koiranetissä käytettävää jalostuskoirien lukumääriin perustuvaa laskentakaavaa on hieman muokattu, jotta se huomioisi paremmin jalostuskoirien epätasaiset jälkeläismäärät. Jalostustietojärjestelmässä käytetään kaavaa

$Ne = 4 * Nu * Nn / (2 * Nu + Nn)$, jossa

- Nu on neljän vuoden aikana käytössä olleiden eri jalostusurosten ja
- Nn neljän vuoden aikana käytössä olleiden eri jalostusnarttujen lukumäärä.

Tehollista kokoa voidaan arvioida myös rodun koirista otettujen dna-näytteiden avulla.

Paras tapa säilyttää perinnöllistä vaihtelua ja estää perinnöllisten sairauksien kasaantuminen on välttää yksittäisen yksilön runsasta jalostuskäyttöä.

Jos rodun tehollinen koko on alle 50–100, rodusta häviää geenimuotoja niin nopeasti, ettei luonto pysty tasapainottamaan tilannetta. Silloin on keskityttävä säilyttämään mahdollisimman monen yksilön geenejä käyttämällä mahdollisimman useaa eri koiraa jalostukseen ja huolehtimalla, että niiden jälkeläismäärät pysyvät tasaisina. Toisaalta suurimmalla osalla roduistamme on kantoja myös ulkomailla, jolloin voi olla mahdollista tuoda maahamme ”uutta verta”. Monella rodulla ulkomailta ei kuitenkaan ole saatavissa sen erilaisempaa geenimateriaalia kuin kotimaastakaan.

www.kennelliitto.fi MMT Katariina Mäki

Rodun tehollinen populaatiokoko

Molempien muunnosten teholliset populaatiokoot ovat vuositason tarkasteltaessa olleet lievästi noususuuntaiset. Noin puolet maksimaalisesta jalostuspohjasta on ollut käytössä. Esimerkiksi tehollinen populaatio 11(61 %) tarkoittaa, että tehollinen koko on ollut 11 ja 61 % suurimmasta mahdollisesta tehollisesta koosta on hyödynnetty kyseisellä ajanjaksolla. Kuten Kennelliiton artikkelissa todetaan, on otettava huomioon, että tehollisen populaation laskennantakaavassa ei pystytä ottamaan huomioon jalostuskoirien keskinäisiä sukulaisuuksia, joten luvut ovat aina yliarvioita.

Tehollisten populaatiokokojen luvut ovat kuitenkin niin pieniä, alle artikkelissa mainitun 50–100, että geenimuotoja häviää koko ajan. Tässä tilanteessa on tärkeää käyttää jalostukseen mahdollisimman monia koiria eikä teettää samoilla koirilla useita pentueita.

Taulukko 3. Viimeisen 10 vuoden aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt urokset Sileäkarvaiset jalostusurokset

#	Uros	Tilastointiaikana				Toisessa polvessa		Yhteensä	
		Pentueita	Pentuja	%-osuus	kumulat.%	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	GELO DA PRAIA DO RIBATEJO	10	36	5,71%	6%	8	28	10	36
2	TÄHTITAIVAAN WIKTOR	6	24	3,81%	10%	0	0	6	24
3	BOA PINTA DO VALE NEGRO	6	21	3,33%	13%	13	37	6	22
4	SNADIFRENDI KULIKSEN KUNDI	8	21	3,33%	16%	3	10	8	21
5	ZORRO DA PRAIA DO RIBATEJO	5	17	2,70%	19%	24	77	14	49
6	BEOLINE TADEU	5	17	2,70%	22%	0	0	6	20
7	TÄHTITAIVAAN HÄKSÄTIN	5	15	2,38%	24%	8	23	8	26
8	DJ DUMLE CORACAO DE BOI	4	14	2,22%	26%	0	0	4	14
9	OASIS DE VIAMONTE	4	14	2,22%	28%	1	4	4	14
10	BEOLINE ENVIS	4	13	2,06%	30%	6	16	7	21
11	NOBRE DE VALE DO CRIZ	4	13	2,06%	33%	15	44	7	18
12	NELSON	5	12	1,90%	34%	8	19	5	12
13	BEOLINE TROLL	3	12	1,90%	36%	1	4	3	12
14	HERACLES DE VALE DO CRIZ	3	11	1,75%	38%	2	8	3	11
15	TÄHTITAIVAAN KEVIN	3	11	1,75%	40%	2	4	3	11
16	BLANCO ESTRELLA HOMBRE	4	11	1,75%	42%	7	27	4	11
17	DUENDE O CAÇADOR DO COELHO	3	11	1,75%	43%	4	9	3	11
18	VASCO DA GAMA DO VALE NEGRO	2	10	1,59%	45%	6	22	5	21
19	ROXINOL DO VALE NEGRO	3	10	1,59%	47%	10	24	5	14
20	BEOLINE WYN	3	10	1,59%	48%	0	0	3	10
21	KOHAN'S BOBBY	3	10	1,59%	50%	4	17	3	10
22	ELO	2	10	1,59%	51%	5	11	2	10

Pienistä sileäkarvaisista pennuista 15 urosta tuotti niistä 50 % vuosina 2005–2014 ja 21 urosta vuosina 2010–2019.

Sileäkarvaisten jalostusurosten sukulaisuussuhteet ja syntyneet pennut yhteensä:

isä-poika	Zorro da Praia do Ribatejo - Tähtitaivaan Sherlock	56 pentua
	Gelo da Praia do Ribatejo - Tähtitaivaan Cola	46 pentua
	Tähtitaivaan Häksätin - Feuer Frei Bang Bang	33 pentua

Karkeakarvaiset jalostusurokset

#	Uros	Tilastointiaikana				Toisessa polvessa		Yhteensä	
		Pentueita	Pentuja	%-osuus	kumulat.%	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	BISCOITO MANUEL DE VILA CARDILIO	7	21	7,37%	7%	3	8	7	23
2	CAROCO DE VIAMONTE	7	18	6,32%	14%	6	19	7	18
3	MARELLA LAGO	6	17	5,96%	20%	1	1	6	17
4	SMAUGHTERER'S REVOLVER	4	11	3,86%	24%	6	15	5	16
5	IREZUMI NASCER DO SOL	3	10	3,51%	27%	7	23	5	17
6	SANDEISAN GALANTEADOR	2	8	2,81%	30%	1	4	2	8
7	BEOLINE LEOPARDO	2	8	2,81%	33%	3	8	2	8
8	TASSURALLIN KOMEA KULLERVO	2	8	2,81%	35%	0	0	2	8
9	FAZ FIGURA DO VALE NEGRO	2	8	2,81%	38%	2	4	2	8
10	XUPAXUPA DO VALE NEGRO	2	7	2,46%	41%	3	9	2	9
11	ZORRO DA PRAIA DO RIBATEJO	2	6	2,11%	43%	24	77	12	43
12	HERMAN DO VALE NEGRO	2	6	2,11%	45%	0	0	4	12
13	FAIDROS NABO	2	6	2,11%	47%	10	35	4	11
14	SMAUGHTERER'S HERMES	3	6	2,11%	49%	0	0	3	7
15	GERSEME'S CARAMELON CARLITO	2	6	2,11%	51%	1	3	2	7

Pienistä karkeakarvaisista pennuista 12 urosta tuotti niistä 50 % vuosina 2005–2014 ja 15 urosta vuosina 2010–2019.

Karkeakarvaisten jalostusurosten sukulaisuussuhteet ja syntyneet pennut yhteensä:

isä-poika	Caroco de Viamonte – Smaughterer's Bollinger	23 pentua
	Smaughterer's Revolver – Smaughterer's Nemesis	23 pentua
	Irezumi Nascer do Sol – Hirsituvan Hassunhauska	21 pentua

Taulukko 4. Viimeisen 10 vuoden aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 15 narttua Sileäkarvaiset jalostusnartut

#	Narttu	Tilastointiaikana				Toisessa polvessa		Yhteensä	
		Pentueita	Pentuja	%-osuus		Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	TÄHTITAIVAAN WIOLA	4	17	2,68%		3	6	4	17
2	TÄHTITAIVAAN GINA	5	17	2,68%		2	6	5	17
3	TÄHTITAIVAAN KIELO	3	16	2,52%		4	13	3	16
4	SNADIFRENDI STADIKAN STIBARI	5	15	2,36%		1	3	5	15
5	TÄHTITAIVAAN MIA	3	14	2,20%		23	89	5	24
6	VUTTO'S BEIJO	4	14	2,20%		5	11	4	14
7	KOHAN'S FIONA	3	14	2,20%		0	0	3	14
8	ENCAUTOM'S ARE YOU NUTS	3	13	2,05%		2	5	3	13
9	BEOLINE DIONISE	3	12	1,89%		10	37	3	15
10	BLANCO ESTRELLA BEM-ME-QUER	3	12	1,89%		2	4	3	12
11	KOHAN'S BLONDY	3	12	1,89%		3	12	3	12
12	MÜSLIS BEA	2	11	1,73%		1	4	2	11
13	BEOLINE LIRIO	3	11	1,73%		1	4	3	11
14	ROOSA	5	11	1,73%		0	0	5	11
15	TÄHTITAIVAAN EMMA	2	10	1,57%		11	42	4	22

Sileäkarvaisten jalostusnarttujen sukulaisuussuhteet ja syntyneet pennut yhteensä:

äiti-tytär	Tähtitaivaan Mia - Tähtitaivaan Gina	41 pentua
------------	--------------------------------------	-----------

	Tähtitaivaan Gina - Ezgina's Dharma	22 pentua
	Tähtitaivaan Kielo - Tähtitaivaan Sella	20 pentua
	Beoline Denise - Beoline Branca Neve	20 pentua

äiti-poika	Tähtitaivaan Mia - Tähtitaivaan Kevin	35 pentua
	Beoline Denise - Beoline Tadeu	35 pentua
	Tähtitaivaan Kielo - Tähtitaivaan Sherlock	23 pentua

sisar-sisar	Tähtitaivaan Mia - Tähtitaivaan Miisa	33 pentua
-------------	---------------------------------------	-----------

Urosten ja narttujen sukulaisuussuhteet ja syntyneet pennut yhteensä:

isä-tytär	Zorro da Praia do Ribatejo - Tähtitaivaan Wiola	67 pentua
	Gelo da Praia do Ribatejo - Tähtitaivaan Candy	44 pentua
	Boa Pinta do Vale Negro - Encautom's Irish Coffee	31 pentua
	Boa Pinta do Vale Negro - Encautom's Costa Magica	31 pentua

veli-sisar	Gelo da Praia do Ribatejo - Goma da Praia do Ribatejo	44 pentua
	Boa Pinta do Vale Negro- Iberia do Vale Negro	25 pentua

Karkeakarvaiset jalostusnartut

#	Narttu	Tilastointiaikana			Toisessa polvessa		Yhteensä	
		Pentueita	Pentuja	%-osuus	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	CROSSOAK MERENDA MISTA	3	14	4,91%	0	0	3	15
2	SMAUGHTERER'S ARTEMIS	4	13	4,56%	3	5	4	14
3	HIRSITUVAN HEINÄHATTU	4	12	4,21%	4	14	4	12
4	IREZUMI VINHO VERDE	3	11	3,86%	3	1	3	11
5	BELMEX OBRA-PRIMA	4	10	3,51%	13	37	5	13
6	NAZARE DA TERRA DE MONTOITO	3	10	3,51%	1	3	3	11
7	SANDEISAN ENCANTA	2	8	2,81%	5	18	3	12
8	MARCELA	3	8	2,81%	12	34	4	12
9	CAMELON HERE I AM DIXON	3	8	2,81%	3	6	3	8
10	SANDEISAN DELICIA	2	8	2,81%	1	4	2	8
11	FALCAO'S ZARINA	2	7	2,46%	2	8	2	7
12	FLORA DO VALE DO JUIZ	2	7	2,46%	0	0	2	7
13	HIRSITUVAN NUU-NUU	2	7	2,46%	0	0	2	7
14	SMAUGHTERER'S EPIONE	2	6	2,11%	3	7	2	6
15	GLADLYSTONES TINY TINKERBELL	2	6	2,11%	1	1	2	6

Karkeakarvaisten jalostusnarttujen sukulaisuussuhteet ja syntyneet pennut yhteensä:

äiti-tytär	Belmex Obra Prima - Smaughterer's Artemis	27 pentua
	Sandeisan Encanta – Hirsituvan Heinähattu	24 pentua
	Marcela - Smaughterer's Revolution	22 pentua

äiti-poika	Marcela - Smaughterer's Revolver	28 pentua
	Belmex Obra Prima - Smaughterer's Nemesis	19 pentua

sisar-sisar	Smaughterer's Artemis - Smaughterer's Afrodite	20 pentua
-------------	--	-----------

Urosten ja narttujen sukulaisuussuhteet ja syntyneet pennut yhteensä:

isä-tytär	Faidros Nabo - Smaughterer's Artemis	25 pentua
-----------	--------------------------------------	-----------

	Irezumi Nascer do Sol - Caramelon Here I Am Dixon	25 pentua
	Faidros Nabo - Smaughterer's Afrodite	17 pentua
veli-sisar	Smaughterer's Revolver - Smaughterer's Revolution	22 pentua

Jalostuskoirien käyttömäärät

Alla olevassa taulukossa on pienten podengojen rekisteröintimäärät neljän vuoden jaksoissa.

	2015-2019	2014-2011	2010-2007	2006-2003	2002-1999	1889-1995	1994-1991
psk	229	325	250	132	131	67	31
pkk	136	132	101	83	42	25	17

Suurilukuisilla roduilla (rekisteröintejä viimeisen viiden vuoden aikana vähintään 250 koiraa), s. 5 oheisessa mallirungossa http://www.kennelliitto.fi/sites/default/files/media/jto-mallirunko_suurilukuisille_roduille_0.pdf suositus jälkeläisten maksimimäärälle on 2-3 % neljän vuoden ajanjaksolla rekisteröidyistä koirista. Tämä tarkoittaisi sileäkarvaisilla esim. 325 koiran rekisteröintimäärällä 7-10 koiraa eli kahta pentuetta. Karkeakarvaisen podengon osalta esim. 132 koiran rekisteröintimäärällä suosituksen mukainen jälkeläismäärä olisi 3-4 pentua, eli yksi tai kaksi pentuetta.

Jos tarkastellaan asiaa harvalukuisen rodun kannalta, s. 4 oheisessa mallirungossa http://www.kennelliitto.fi/sites/default/files/media/jto-mallirunko_harvalukuisille_roduille_0.pdf, johon pieni karkeakarvainen podengo yksin edustettuna menisi, on suositus jälkeläisten maksimimäärälle pienilukuisissa roduissa 2-3 pentuetta tai 5 % laskettuna neljän vuoden rekisteröintimäärästä. Viisi prosenttia yllä mainitusta 132 koiran rekisteröintimäärästä olisi n. 7 pentua eli keskimäärin kaksi tai kolme pentuetta.

Kennelliiton suosituksena on myös, että koiran elinikäinen jälkeläismäärä ei saisi ylittää viittä prosenttia siitä yksilömäärästä, joka rotuun keskimäärin rekisteröidään 4-5 vuodessa. Neljästä sadasta rekisteröidystä (psk) viisi prosenttia olisi 20 jälkeläistä ja 165:stä (pkk) viisi prosenttia olisi 8 jälkeläistä.

Pienellä rodulla esiintyy helposti yksittäisten koirien liikakäyttöä, mutta tarkastellaan pienten podengojen jälkeläismääriä millä tahansa yllä mainituista kriteereistä havaitaan, että useimmilla jalostuskoirilla suositusten mukaiset jälkeläismäärät ylittyvät. On kuitenkin pidettävä mielessä, että geenipoolin laajuus ja rodun monimuotoisuus ovat asioita, jotka eivät vielä 5-10 vuotta sitten olleet kovin vahvasti esillä.

Samoilla paljon käytetyillä koirilla on paljon jälkeläisiä myös toisessa polvessa, mikä pienentää edelleen geenipoolin laajuutta.

Se, miksi samoja uroksia on käytetty paljon, johtui alkuaikoina siitä, että jalostukseen saatavilla olevia uroksia oli hyvin vähän. Vain pieni osa koirista kävi näyttelyissä eikä rodulle ollut jalostustarkastuksia, joten kotikoiriksi päätyneet koirat eivät käytännössä olleet saatavilla. Myös varsinkin karkeakarvaisille syntyi helposti pentuja, jotka eivät täyttäneet rotumääritelmää purennan, värin tai turkin laadun suhteen. Podengopentueet ovat myös pieniä, joten pentueeseen saattoi syntyä pelkkiä uroksia, jolloin kasvattaja on teettänyt emällä useamman pentueen saadakseen nartun kasvatustyön jatkamiseen. Lisäksi kasvattajia oli alussa vain muutamia.

4.1.3 Rodun populaatiot muissa maissa

Suomessa oli pitkään eniten portugalipodengoja Portugalin jälkeen, mutta viime vuosina niiden määrä on lisääntynyt muissakin maissa. Alla olevissa taulukoissa on Portugalin vuosirekisteröintejä ja joidenkin muiden maiden kokonaisrekisteröintilukuja.

Rekisteröinnit Portugalissa 2005-2019															
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
psk	200	128	180	152	201	153	143	117	102	102	64	77	72	36	73
pkk	51	75	74	80	81	64	93	95	67	67	92	84	47	56	75

Kannat muissa maissa (3/2020)						
	Ruotsi	Norja	Tanska	UK	USA	Saksa
psk	320	463	12	370	1200	131
pkk	230	93	25			

4.1.4 Yhteenveto populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta

Rodun jalostuspohjan laajuus

Verrattuna rodun alkutilanteeseen Suomessa on nykypäivän tilanne huomattavasti parempi. Koiria on kokonaisuudessaan enemmän ja näin ollen myös jalostuskelpoisia koiria on enemmän. Suomeen on myös tuotu yksilöitä useammasta maasta ja vaikka kaikki podengot ovat lopulta portugalilaista alkuperää, on nykyään olemassa erilaisista yhdistelmistä olevia koiria ja sitä kautta jalostuspohja on laajentunut.

Teholliset populaatiokoot ovat kuitenkin pieniä, karkeakarvaisilla varsinkin, joten on syytä pyrkiä käyttämään olemassa olevaa jalostusmateriaalia mahdollisimman laajalti ja teettämään yhdellä koiralla vain muutaman pentueen.

Portugalissa syntyy edelleen portugalipodengoja, joita ei rekisteröidä ja joita ei siksi voida käyttää virallisessa jalostuksessa. Tämän vuoksi myös vuosittaiset rekisteröintimäärät siellä ovat alhaisia.

Keskimääräiset sukusiitosprosentit ovat hyviä, mutta yksittäisiä korkeita prosentteja löytyy. Rodun pienen populaation kannalta on tärkeää, että jalostukseen käytetään mahdollisimman laajaa materiaalia.

Tärkeimmät jalostuspohjaa kaventavat tekijät

Tärkeimmät jalostuspohjaa kaventavat tekijät ovat samalla koiralla ja sen suoralla jälkeläisellä teetetyt useat pentueet sekä liian läheiset sukulaisuusparitukset.

Jälkeläismäärään perustuva PEVISA-ohjelma

Portugalipodengoilla ei ole PEVISA-ohjelmaa.

4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta

Rotumääritelmän kohdassa *Käyttäytyminen/Luonne* pienestä portugalipodengosta mainitaan: Käytetään kaniinien etsimiseen koloista tai kivikoista. Kaikkia kokomuunnoksia käytetään myös vahti- ja seurakoirina. Kohdassa *Virheet* käyttäytymisen virheenä mainitaan arkuus.

Hylkäävä virhe on käyttäytymisen osalta vihaisuus tai liiallinen arkuus.

Rodun käyttötarkoitus on metsästys-, vahti- ja seurakoira.

4.2.2 Jakautuminen näyttely- / käyttö- / tms. -linjoihin

Portugalipodengoilla ei Suomessa ole erillisiä näyttely- tai käyttölinjoja. Käyttölinjaisena voisi periaatteessa olla juoksulinjainen podengo, mutta melkein kaikki juoksua harrastavat koirat käyvät myös

näyttelyissä eikä erillisiä linjoja ole muodostunut. Portugalissa on erillisiä metsästyslinjaisia koiria. Ne eivät useinkaan ole rekisteröinnin piirissä.

4.2.3 PEVISA-ohjelmaan sisällytetty luonteen ja käyttäytymisen ja/tai käyttöominaisuuksien testaus ja/tai kuvaus

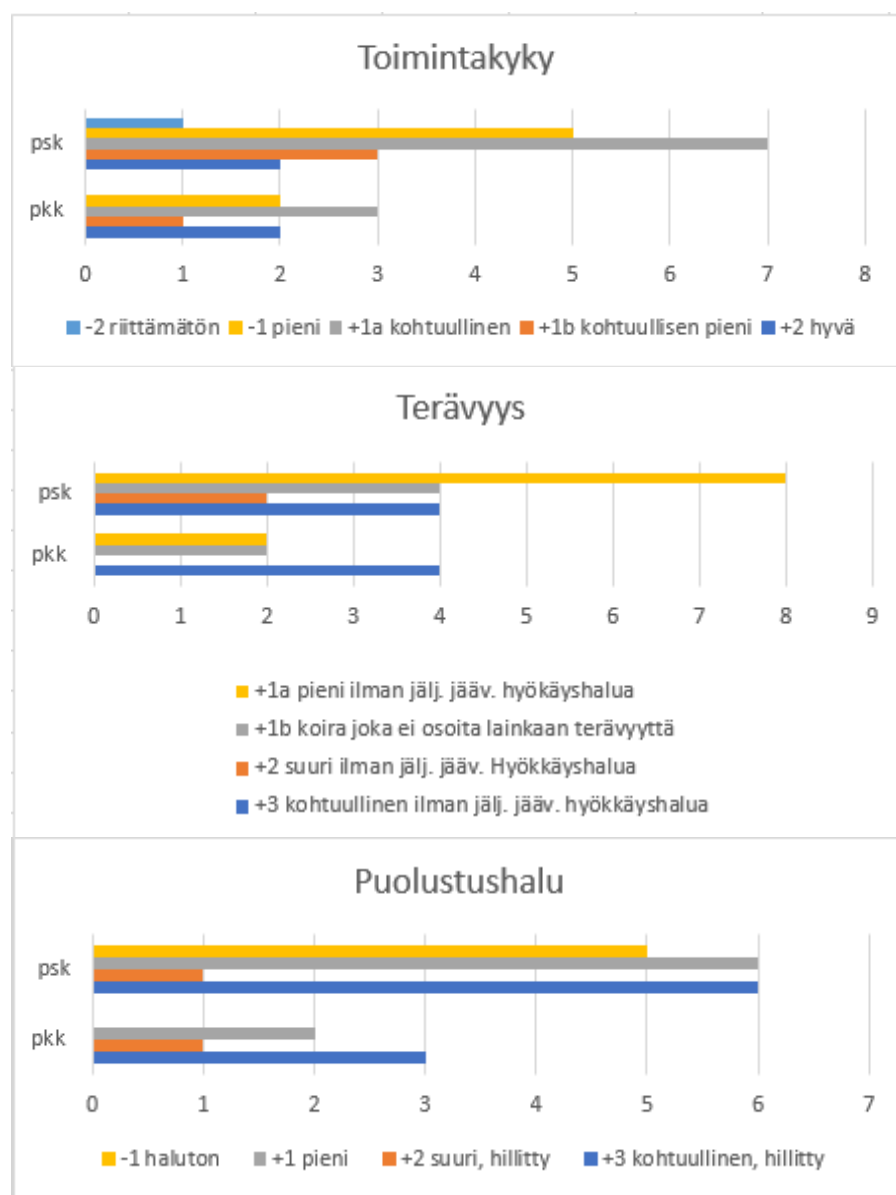
Portugalinpodengoilla ei ole PEVISA-ohjelmaa.

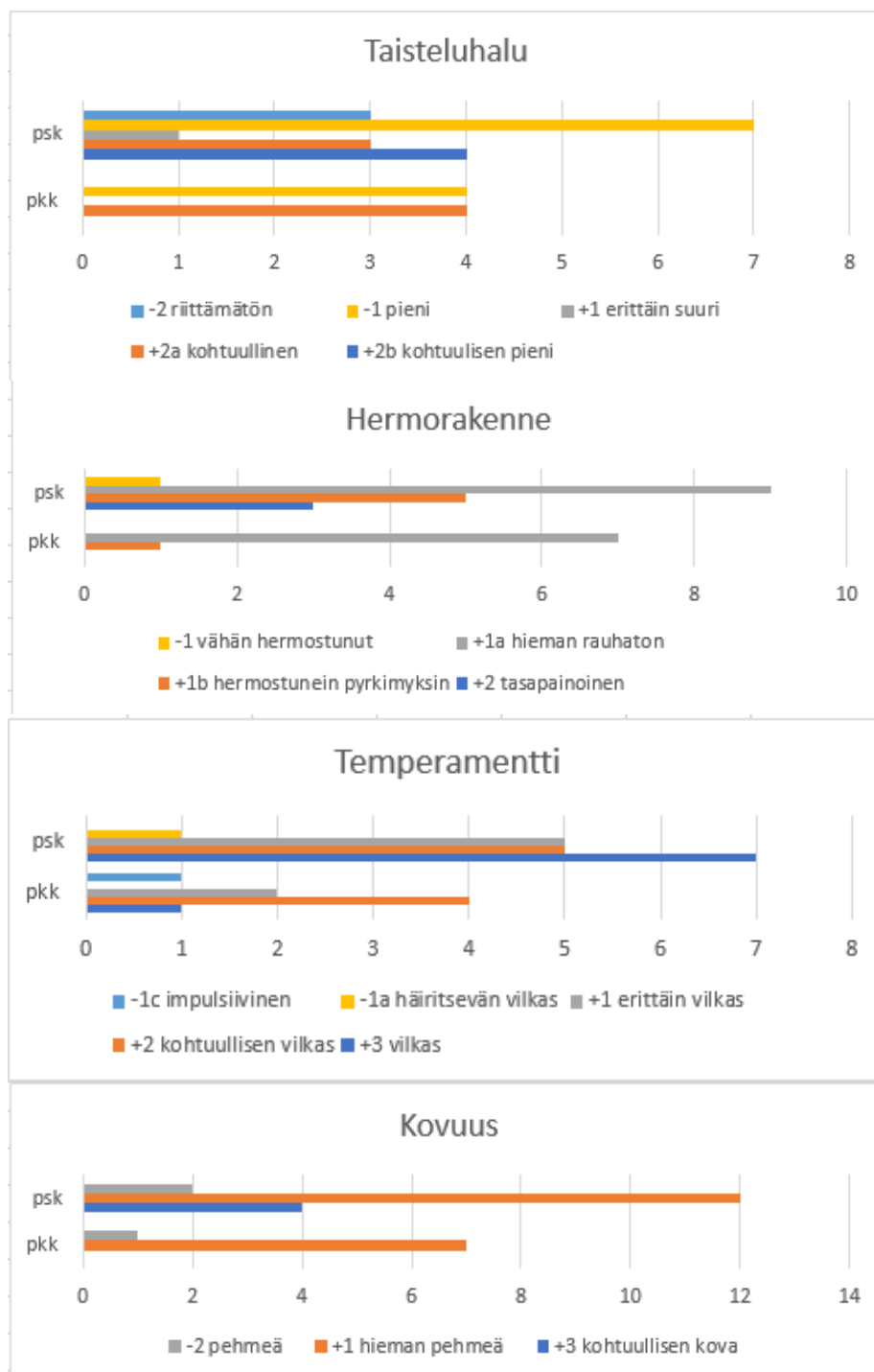
4.2.4 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa

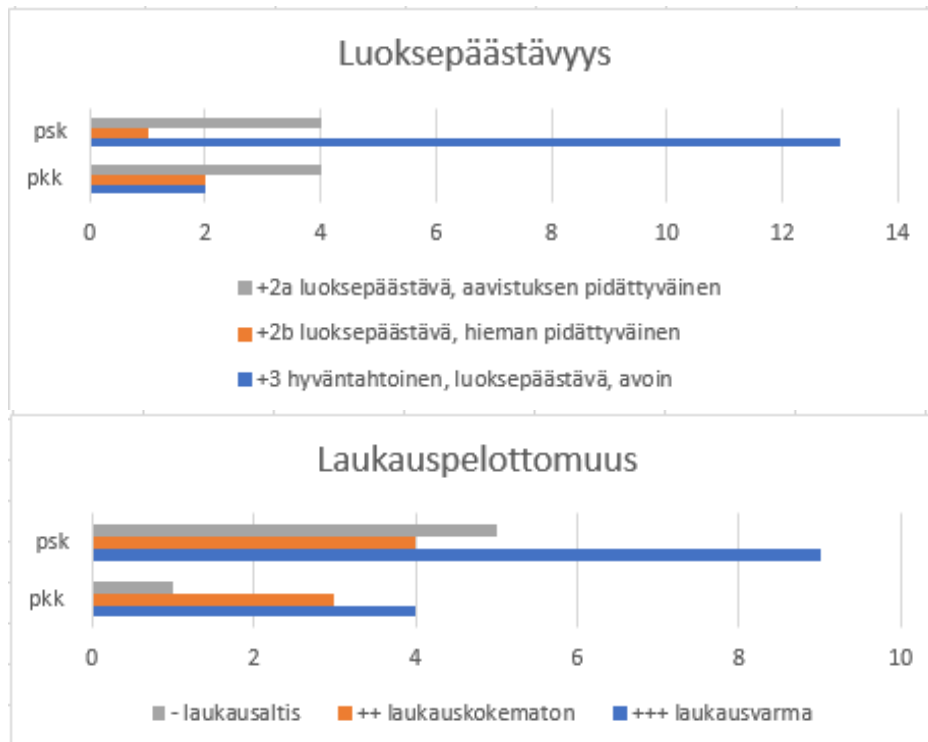
Pieni portugalinpodengo on vilkas ja aktiivinen koira. Se vaatii säännöllistä, riittävää liikuntaa jotta se ei pura tarmoaan epätoivottuun tekemiseen. Podengo kiintyy omistajiinsa ja voi olla todellinen sylikoirakin, mutta ei kuitenkaan ole palveluskoiramaisen miellyttämishaluinen. Perheessä podengo ottaa mielellään niin korkean aseman kuin sille annetaan, joten tähän on uusien omistajien hyvä kiinnittää huomiota. Arkitotelevaisuus on podengolle helppo opettaa, ja muutamat podengot harrastavat tokoakin.

Luonnetesti ja MH-luonnekuvaus

Kahdeksantoista sileäkarvaista ja kahdeksan karkeakarvaista on käynyt luonnetestissä. Tulokset alla.

Koiria on käynyt testeissä hyvin vähän ja sileiden ja karkeiden testikäyntien määrissä on iso ero, joten johtopäätöksiä ei tulosten perusteella voi tehdä. Tämän pienen aineiston perusteella, ja suhteutettuna kävijämääriin, tulokset kuitenkin vaikuttavat tasaväkisiltä. Selvä suuri ero on laukauspelottomuuden tuloksissa. Rotu on alkuperäiseltä käyttötarkoitukseltaan metsästyskoira, joten sen hermorakenteen soisi kestävän laukauksia. Myös luoksepäästävydessä on havaittavissa eroa, pienet sileäkarvaiset ovat tämän aineiston perusteella luoksepäästävämpiä kuin pienet karkeakarvaiset, joilla pidättyvääisyyttä on havaittavissa enemmän.

MH-luonnekuvauksessa, joka testinä sopisi pienelle podengolle paremmin, on käynyt vain kaksi koiraa.

Ihanneprofiili

Rodun ihanneprofiilin laadinta toteutettiin lähettämällä 3/2020 yhdistyksen Kasvattajia-sivulla oleville kasvattajille täytettäväksi Kennelliiton *pohja käyttäytymisen ihanneprofiilille*. Vastauksia saatiin 6 kpl. Saaduista vastauksista laadittu ihanneprofiili on liitteenä.

Pienten portugalipodengojen tulokset Helsingin yliopiston käyttäytymis- ja persoonallisuus-tutkimuksessa

Vastaukset koostettiin 50 koirasta, joka vastaa viittä prosenttia 10 vuoden rekisteröintimääristä. Kyselyn perusteella pienet portugalipodengot ovat muihin rotuihin verrattuna hieman tasaisempia, epävarmempia ja koirasosiaalisempia mutta selvästi dominoivampia ja määrätietoisempia. Edelleen ne ovat muihin rotuihin verrattuna hieman vähemmän energisiä, tarkkaavaisia/yhteistyöhalukkaita ja ihmissosiaalisia. Raportti on liitteenä.

Jalostustarkastus

Podengoille on pidetty yksi jalostustarkastus v. 2010. Tarkastuksessa oli kaksi pientä sileäkarvaista podengoa, joista toinen ei ollut käynyt näyttelyissä. Molemmat saivat tarkastuksessa hyväksytyn arvion rakenteesta ja luonteesta.

Mukana oli samoin kaksi pientä karkeakarvaista podengoa, joista toinen ei ollut käynyt näyttelyissä. Molemmat saivat tarkastuksessa hyväksytyn arvion rakenteesta ja luonteesta.

Näyttelyt

Alla oleviin taulukoihin on koottu vuosien 2005–2012 sekä 2015–2019 aikana näyttelyarvosteluihin kirjatut

luonne- tai käyttäytymismaininnat. Podengo voi olla luonteeltaan pidättyväinen, joka saatetaan tulkita epävarmuudeksi. Toisaalta podengo voi olla yltiöystävällinen. Hyväksi luokiteltavien luonne- ja käytösmainintojen määrä on molemmilla ajanjaksoilla korkea, mutta pidättyväinen, epävarma, ujo jne. mainintojen %-osuus on suunnilleen kaksinkertaistunut ajanjaksolla 2015–2019.

Maininnat arvosteluissa 2005-2012	psk	%	pkk	%
ystävällinen, miellyttävä, erinomainen, hyvä, ihana, mukava, viehättävä, iloinen, reipas	406	38,7	467	43,4
rauhallinen, vakaa, tasapainoinen	7	0,7	15	1,4
itsevarma, ylpeä	3	0,3	8	0,7
pidättyväinen, epävarma, ujo, arka, varautunut, väistää, tarvitsee itseluottamusta, jännittynyt, huolestunut	78	7,4	83	7,7
luonne ei-tyypillinen	0		3	0,3
oikea, rodunomainen	537	51,2	489	45,4
huono (hyl)	1	0,1	0	
ei hyvä luonne, voisi olla parempi	16	1,5	11	1,0
yht.	1048		1076	

Maininnat arvosteluissa 2015-2019	psk	%	pkk	%
ystävällinen, miellyttävä, erinomainen, hyvä, ihana, mukava, viehättävä, iloinen, reipas	406	78,9	357	80,0
rauhallinen, vakaa, tasapainoinen	8	1,6	15	3,4
itsevarma, ylpeä	7	1,4	8	1,8
pidättyväinen, epävarma, ujo, arka, varautunut, väistää, tarvitsee itseluottamusta, jännittynyt, huolestunut	80	15,6	59	13,2
luonne ei-tyypillinen	-	-	-	-
oikea, rodunomainen	6	1,2	7	1,6
huono (hyl)	2	0,4	-	-
ei hyvä luonne, voisi olla parempi	5	1,0	-	-
yht.	514		446	

Erot eri maiden populaatioiden välillä

Ei ole tiedossa, että eri maiden podengopopulaatioiden välillä olisi eroja muuten, kuin että Portugalissa koiria käytetään metsästykseen ja muissa maissa ne ovat pääasiassa seurakoiria. Siitä huolimatta voi koirilla yksilöstä riippuen olla hyvinkin vahva metsästysvietti, varsinkin jos sitä vahvistetaan harrastuksilla.

Sukupuolten väliset erot

Sukupuolten välillä ei käyttäytymisissä ole merkittäviä eroja. Omistajat, joilla on sekä uroksia että narttuja,

sanovat uroksista, että ne ovat luonteeltaan suoraviivaisempia kuin nartut.

4.2.5 Käyttö- ja koeominaisuudet

Rodun alkuperäinen käyttö

Rodun alkuperäinen käyttötarkoitus on kaninmetsästyskoira. Portugalissa metsästäjät käyttävät pieniä podengoja edelleen metsästykseen pääasiassa ajueina. Aiempina vuosina metsästäjät eivät käyttäneet aseita ja pienten podengojen tehtävänä oli ajaa kanit pensaikoista ja kallionkoloista avoimempaan maastoon, jossa keskikokoiset podengot ajoivat ne kiinni. Nykyään metsästäjät metsästävät aseilla, joten kaninmetsästykseen riittää pelkkien pienten podengojen käyttö.

Suomen Vinttikoiraliiton maastajuoksukokeiden rotukohtaisissa arvosteluohjeissa pienestä portugalinpodengosta sanotaan:

Pientä portugalinpodengoa on aina käytetty villikanien metsästykseen, erityisesti vaikeakulkuisessa ja sakeassa kasvillisuudessa, mutta myös tunkeutumaan kanien pesäluoliin, yleensä kivikkoisessa maastossa. Tällaiseen metsästykseen sitä käytetään vielä tänä päivänäkin rodun kotimaassa, usein ajueena. Pieni portugalinpodengo etsii ja löytää saaliinsa itse, ajaa sen liikkeelle ja juoksee sen perässä kunnes saa sen kiinni tai metsästäjä tappaa sen.

Vinttikoiriin verrattuna pienen portugalinpodengon juoksutyyli poikkeaa erityisesti siinä, että se ei juokse koko ajan vieheen perässä vaan pyrkii tekemään kaarroksia ja vaihtelevaan nopeuttaan. Pieni portugalinpodengo kiihdyttää heti täyteen laukkaan ja kykenee nopeisiin rytminvaihdoksiin. Laukka on melko matalaa, mutta välillä koira voi pomppia nähdäkseen paremmin maaston esteiden yli, minne saalis on menossa. Innokkaasti juokseva pieni portugalinpodengo juoksee matalana seuraten saalista tiiviisti katseellaan, se voi myös haukkua ajaessaan. Se pyrkii saamaan saaliin liikkeelle ja ajaa sitä takaa ja lopulta saatuaan sen kiinni, tappaa sen. Koska pieni portugalinpodengo on kaikkia vinttikoiria huomattavasti pienempi, säkä vain 20–30 cm, vieheen vetäjän tulisi ottaa tämä huomioon vieheen etäisyydessä koiraan. Pieni portugalinpodengo on hyvin alkukantainen rotu ja sillä on poikkeuksellinen näkökyky, kuulo ja hajuaisti ja se käyttää niitä kaikkia metsästäessään. Podengo ei seuraa viehettä suoraan vieheen perässä samalla linjalla, vaan suuntaa yleensä heti lähdön jälkeen jommallekummalle sivulle pyrkimyksensä päästä vieheen eteen. Se on sinnikäs ja pyrkii aina saamaan saaliin kiinni. Pieni portugalinpodengo on poikkeuksellisen ketterä ja omaa todella hyvän tasapainon. Se pystyy liikkumaan ketterästi vaikeassakin maastossa ja tekemään nopeita suunnanmuutoksia. Se pystyy reagoimaan saaliin liikkeisiin sekä käännöksillä että vauhdin muutoksella. Välillä koira hidastaa selkeästi vauhtia ja katsoo, minne viehe voisi seuraavaksi mennä ja lähtee sitten taas täydellä vauhdilla perään. Pieni portugalinpodengo oikoo siksi varsin paljon ja saattaa vaihtaa suuntaa silmänräpäyksessä, jolloin näyttää kuin koira kääntyisi ilmassa.

Kestävä, pieni portugalinpodengo säilyttää ajotyyliinsä ja vauhtinsa alusta loppuun. Henkisellä kestävyydellä ruumiillisen kestävyys lisäksi on merkittävä osuus tällä eloisalla ja sitkeällä rodulla.

Rodun nykyisessä rotumääritelmässä käyttötarkoitukseksi mainitaan myös seurakoira. Siihen tarkoitukseen pieni podengo sopii varsin hyvin pienen kokonsa ja ihmisiin kiintyvän luonteensa vuoksi. Määritelmässä mainitussa vahtikoiran tehtävässä pieni podengo on epäilemättä myös hyvä, koska se saattaa olla herkkähaukkuinen. Se, onko podengoja todella vahtikoirina, ei ole tiedossa.

Käyttöominaisuuksien säilyttäminen

Alkuperäisten käyttöominaisuuksien säilyttäminen Suomessa on mahdotonta, jos ajatellaan kaninmetsästystä. Vinttikoirien maastajuoksu on lähin, mitä voidaan verrata alkuperäiseen käyttötarkoitukseen. Vapaana maastossa juokseminen on podengolle mieluista, mutta tässä on aina otettava huomioon yhteiskunnan määräykset koirien vapaana pitämisestä.

Vertailu rodun kotimaahan ja muihin tärkeisiin maihin

Käsittääksemme Suomen rotukanta ei eroa muissa maissa olevasta rotukannasta. Kuten edellä on mainittu, ovat kaikki Suomen koirat lähellä portugalilaista alkuperää. Samoin tuonteja Portugalista on edelleen koko ajan, joten rotu ei ole Suomessa muuttunut siitä, mitä se on Portugalissa.

Maastajuoksukilpailut

Podengot saavat osallistua virallisesti vinttikoirien maastajuoksukilpailuihin. Alla olevaan taulukkoon on koottu sileäkarvaisten ja karkeakarvaisten pienten podengojen tulokset viimeisen kuuden vuoden ajalta, jona aika sertisääntö on pysynyt samana. Pieni podengo on parhaimmillaan nopea, ketterä ja sitkeä maastovieheen saalistaja.

	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Eri koiria kokeissa	13	10	19	13	21	21
Startit kokeissa	67	36	70	55	71	78
DISK	0	0	0	2	1	1
SERTK	12	8	12	12	14	17
FI KVA-M	0	0	2	1	0	3

Ajuekoe

Vinttikoirien ajuekokeeseen on osallistunut kaksi ajuetta sekä v. 2014 että v. 2015.

Agility

Alla olevaan taulukkoon on koottu sileäkarvaisten ja karkeakarvaisten pienten podengojen tulokset viimeisen kuuden vuoden ajalta. Suurin osa pienistä podengoista on siirtynyt kisaamaan pikkuminiluokissa vuoden 2018 sääntömuutoksen myötä. Kaksi pientä podengoa on saavuttanut agilityvalion arvon, toinen niistä erikseen sekä hyppy- että esteradoilla.

	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Eri koiria kokeissa	10	16	12	11	11	3
Startit kokeissa	297	267	185	152	40	63
Hyväksytyt tuloksia 1-luokka	46	46	49	41	15	1
Hyväksytyt tuloksia 2-luokka	24	25	18	32	7	13
Hyväksytyt tuloksia 3-luokka	82	72	23	0	16	33

Rallytoko ja tottelevaisuuskokeet

Yksi pieni sileäkarvainen podengo on kilpaillut sekä rallytokossa (6 koetta) että tottelevaisuuskokeissa (7 koetta) vuosina 2014 ja 2015.

Hyötykoira-, virka- tai muu työkäyttö

Joitakin pieniä portugalipodengoja käytetään Suomessa pienriistan metsästyksessä ja jäljestyksessä. Yksi pieni podengo on suorittanut hyväksytysti Hypokoira-testin. Virkakäyttöön pieniä portugalipodengoja ei käytetä. Portugalissa pieniä podengoja käytetään metsästyksessä.

Alkuperäiset, rodunomaiset käyttäytymistarpeet ja niiden täyttäminen

Yksi pieni podengo on saavuttanut AVO1-tuloksen metsästyskoirien jäljestämiskokeessa. Suomessa rodun käyttö metsästyksessä on vähäistä eikä monellekaan omistajalle mahdollista. Vinttikoirien ajue- ja

maastajuoksukokeet ovat lähellä rodun alkuperäistä käyttöä ja harrastusmuoto, joka on lähes kaikkien saavutettavissa. Kaikilla pienillä podengoilla ei kuitenkaan ole niin vahvaa riistaviettä, että ne kiinnostuisivat maastajuoksuvieheestä, mutta ne koirat, jotka pärjäävät maastajuoksukokeissa saavat usein kilpailujen parhaita pistemääriä mikä tarkoittaa, että ne juoksevat älykkäästi ja ovat sitkeitä ja peräänantamattomia.

4.2.6 Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen

Yksinoloon liittyvät ongelmat

Suomen Portugalinpodengot ry teetti 2020 terveys- ja luonnekyselyn (liitteenä), johon saivat vastata myös yhdistykseen kuulumattomat podengonomistajat.

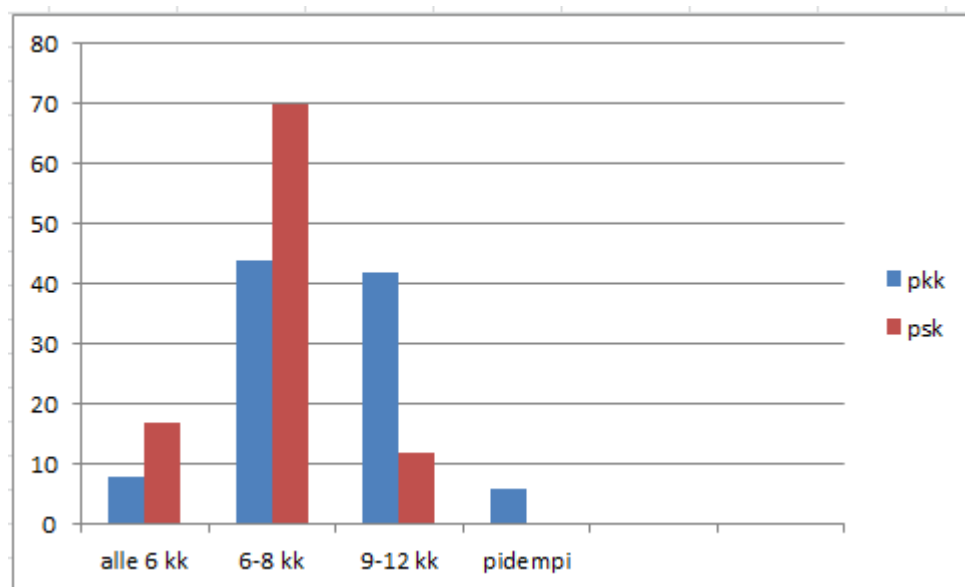
2020 kyselyn tulokset

	Jää ongelmitta kotiin			Tuhoaa tavaroita yksin ollessaan			
	Ei	Useimmiten	Kyllä	Aina	Usein	Joskus	Ei
psk	10 %	27 %	63 %	0 %	1 %	13 %	86 %
pkk	11 %	13 %	76 %	0 %	0 %	10 %	90 %

Tulosten perusteella molemmat rotumuunnokset käyttäytyvät suunnilleen samalla tavalla. Vastauksia psk 122, pkk 79.

Lisääntymiskäyttäytyminen

Alla olevassa kaaviossa on vuoden 2015 luonne- ja terveystarkastuksesta saatujen tietojen perusteella pienten podengonarttujen juoksuvälit. Vastauksia psk 108, pkk 97.

Seuraavaan taulukkoon on koottu tiedot kuinka monella terveystarkastukseen vastatuista nartuista on ilmoitettu olleen pentuja, pentueiden lukumäärä ja kuinka suurella osalla on kerrottu olleen tiinehtymisvaikeuksia tai ongelmia pentujen hoidossa.

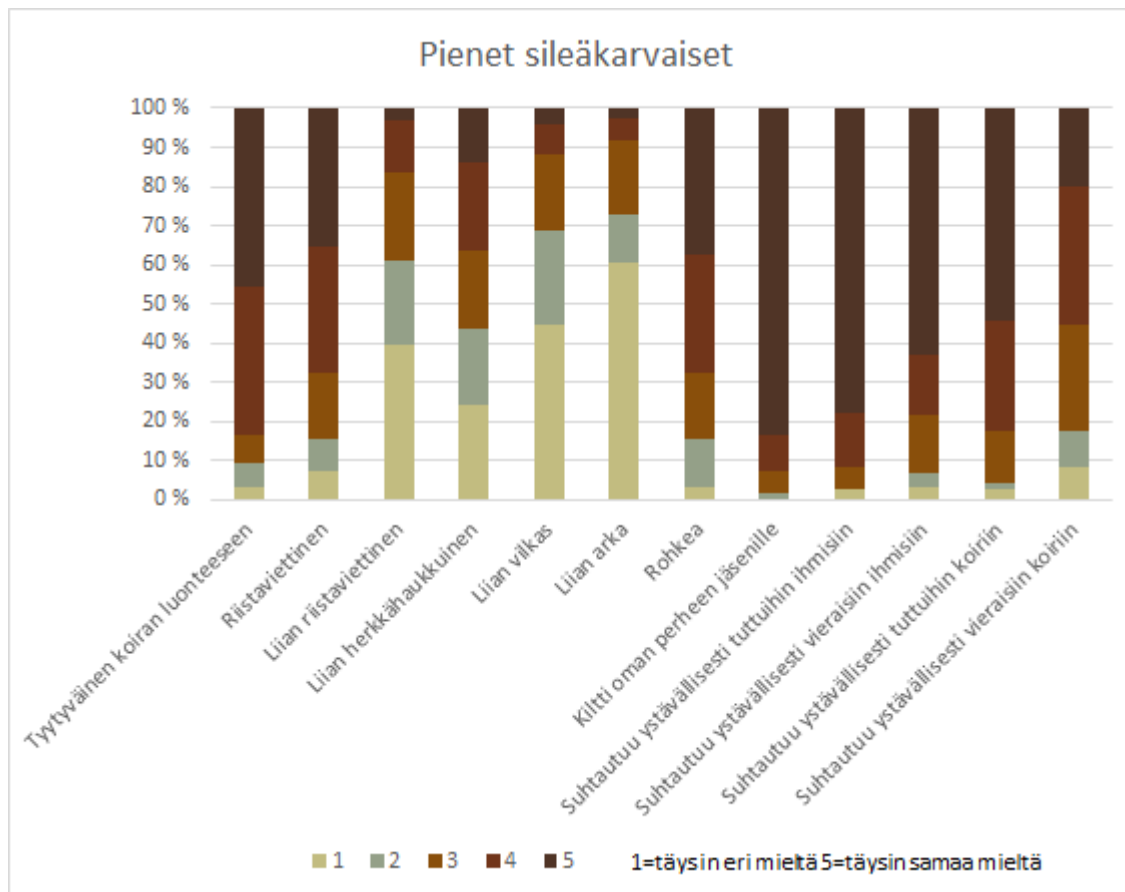
Valeraskausongelmista kärsii n. 1/3 nartuista.

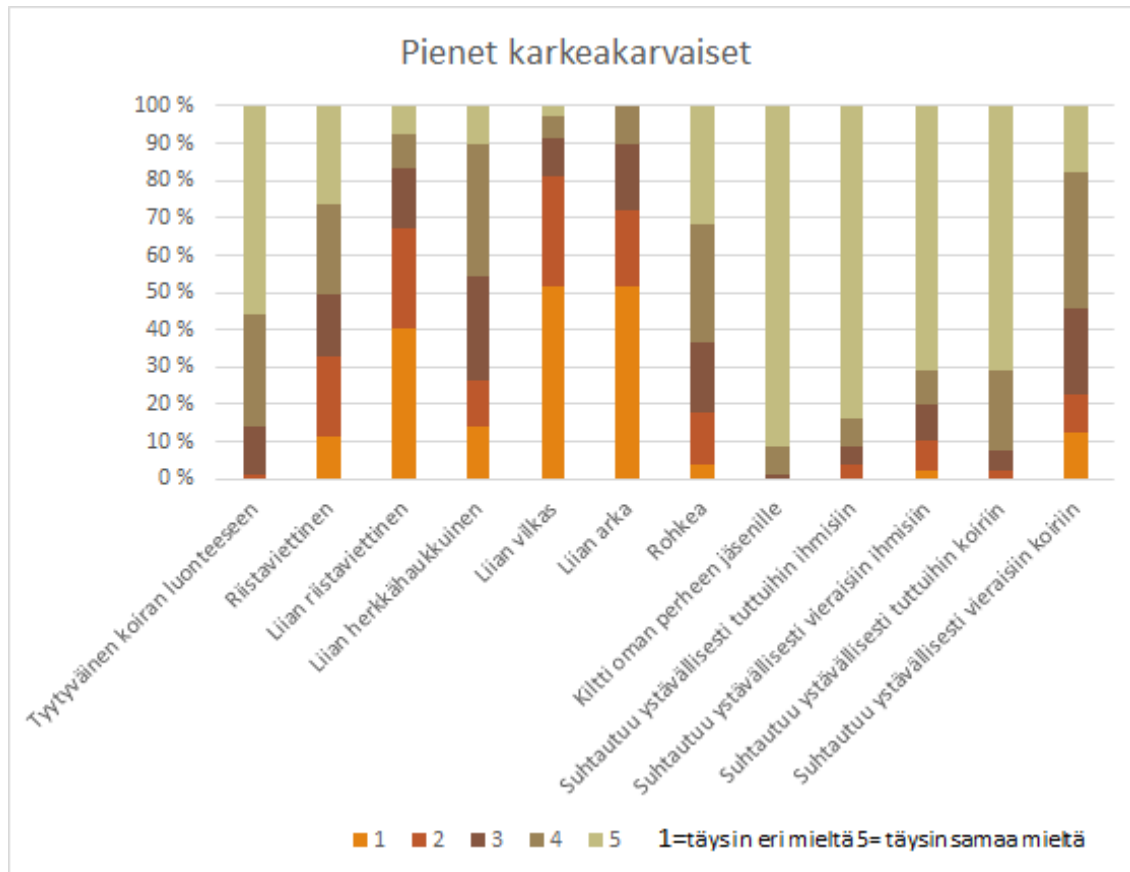
	pkk-narttu	psk-narttu
Pentuja	25	32
% vastanneista	40	33
Pentueita kpl	34	56
Tiinehtymisvaikeuksia, %	6	13
Ongelmia pentujen hoidossa, %	0	0
Imettämisaika	5 - 9 vk	
Valeraskauksista kärsii, %	34	35
Hoitaa kuviteltuja pentuja, %	16	16
Häiritsevä pentujen hoito, %	5	10

Sosiaalinen käyttäytyminen Luonnekysely 2020

Kyselyssä saatiin luonteesta alla olevaan taulukkoon kerätyt vastaukset. Kyselyn vastaukset 1-5 on analysoitu siten, että 1-2 = eri mieltä ja 3-5 = samaa mieltä. Tämän takia "rohkea" + "liian arka" prosentit ovat yhteensä yli 100. Vastauksia psk 122, pkk 79.

Luonnekyselyn 2020 tulokset	pkk	psk
	% vastauksista	
Tyytyväinen koiran luonteeseen	99	91
Riistaviettin	67	84
Liian riistaviettin	33	39
Liian herkkähaukkuinen	73	56
Liian vilkas	19	31
Liian arka	28	27
Rohkea	82	84
Kiltti oman perheen jäsenille	100	98
Suhtautuu ystävällisesti tuttuihin ihmisiin	96	98
Suhtautuu ystävällisesti vieraisiin ihmisiin	90	93
Suhtautuu ystävällisesti tuttuihin koiriin	97	96
Suhtautuu ystävällisesti vieraisiin koiriin	77	83

Kyselyn perusteella omistajat ovat tyytyväisiä koiransa luonteeseen. Vastaajista 67 % (pkk) ja 84 % (psk) piti koiraansa riistaviettinä. Podengo on metsästyskoira, ja vaikka sitä ei Suomessa juurikaan käytetä metsästyksessä ja monet podengot asuvat kaupungissa tai taajamassa (psk 63 %, pkk 78 %) eivätkä ne välttämättä pääse vapaana luontoon, voidaan tuloksen perusteella päätellä, että tämä rodunomainen piirre on säilynyt riittävän hyvin.

Liiallista arkuutta on ilmoitettu yhtä paljon, samoin molemmissa muunnoksissa yhtä suurta osaa koirista pidetään rohkeana.

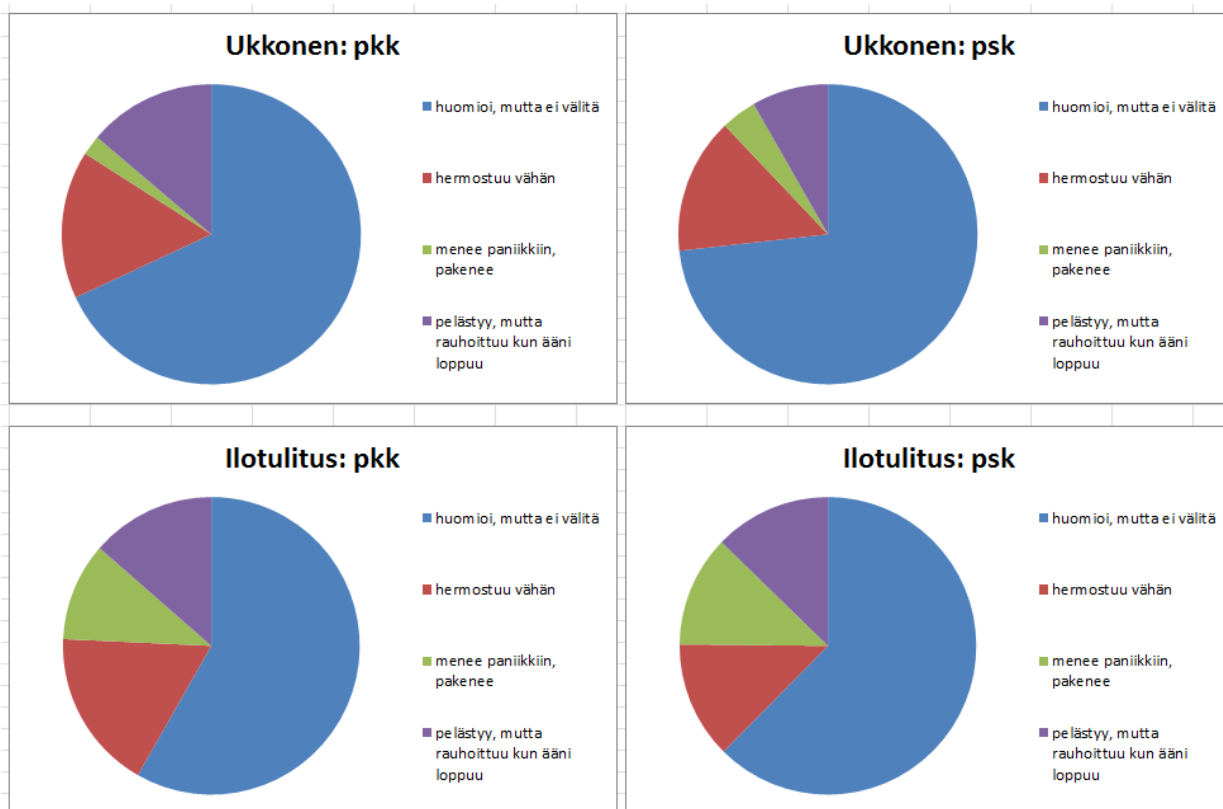
Valtaosalla koirista käyttäytyminen kotona, muita ihmisiä ja muita koiria kohtaan on hyvää.

Vapaista kommentteista käy ilmi, että pieni podengo

- saattaa yrittää dominoida lapsia, mutta voi toisaalta olla hyvin lapsiystävällinen. Esiintyy pyrkimystä päästä arvojärjestyksessä mahdollisimman ylös.
- voi olla omistushaluinen omista tavaroistaan ja vahtia, jos tulee vieraita kylään. Toisaalta saattaa olla kaikille ihmisille hyvin ystävällinen.
- saattaa olla hankala esim. kynsiä leikatessa, mutta voi myös antaa tehdä kaikkia hoitotoimenpiteitä helposti. Useammassa vastauksessa mainittiin, että tassuihin koskeminen voi olla epämieluisaa.
- muutama vastaaja ilmoitti remmirähinäongelmasta.

Pelot ja ääniherkkyys

Alla on v. 2015 luonne- ja terveyskyselystä saadut tiedot ukkoseen ja ilotulitukseen reagoimisesta. Vastauksia psk 164, pkk 108.

Ikään liittyvät käytöshäiriöt

Ikään liittyviä käytöshäiriöitä ei kyselyssä tullut esille muuten kuin muutaman koiran kohdalla, joilla näkö oli heikentynyt ja sen takia koiran käytös oli muuttunut.

Rakenteelliset tai terveydelliset seikat, jotka voivat vaikuttaa koirien käyttäytymiseen

Pienessä portugalipodengossa ei ole sen kaltaisia rakenteellisia seikkoja, jotka voisivat haitata koiran elämää. Jonkin verran on ilmennyt niin voimakkaita allergioita, että ne haittaavat koiran arkielämää.

4.2.7 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohtista sekä niiden korjaamisesta

Keskeisimmät ongelmakohdat

Yleisesti katsoen pienen portugalipodengon käyttäytymisessä tai luonteessa ei voida sanoa olevan merkittäviä ongelmia. Arkoja koiria on kuitenkin ilmoitettu huolestuttavan paljon, vastanneista karkeakarvaisen arvioi liian araksi 28 % ja sileäkarvaisen 27 % (vastausasteikon luvut 3–5).

Ongelmien syyt ja vähentäminen

Liialliseen arkuuteen tulee jalostuksessa kiinnittää entistä enemmän huomiota. Vihaisia ja arkoja koiria ei saa käyttää jalostukseen.

4.3. Terveys ja lisääntyminen

4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet

PEVISA-ohjelman voimaantulovuosi sekä ohjelman muutokset

Rodulla ei ole Pevisa-ohjelmaa.

4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet

Legg-Perthes

Pienellä portugalipodengolla on tavattu sekä Suomessa että muissa maissa joitakin Legg-Perthes-tapauksia. Suomessa on tiedossa yhteensä 15 tapausta, joista 8 sileäkarvaisilla ja 7 karkeakarvaisilla.

Nämä on saatu tietoon vuosien 2007–2014 aikana, joten ne edustavat näiden vuosien aikana rekisteröidyistä koirista 1,3 %:a sileäkarvaisilla ja 3,4 %:a karkeakarvaisilla. Legg-Perthesiin sairastunutta koiraa ei saa käyttää jalostukseen. Vuoden 2020 kyselyssä tietoon tuli neljä tapaus, joista yksi oli sileäkarvainen ja kolme karkeakarvaista. Yhden koiran ikä on 1–3 vuotta, joten se ei ole ollut mukana aiemmin tiedossa olleissa. Muiden ikä on 4–8 vuotta, joten ne ovat voineet olla tiedossa jo aiemmin.

Legg-Perthesin tauti tunnetaan myös nimillä Legg-Calve-Perthes ja reisiluun pään avaskulaarinen tai aseptinen kuolio.

Legg-Perthesiä tavataan lapsilla ja koirilla, röntgenlöydökset ja histologinen kuva ovat molemmilla samanlaiset. Koirilla suurin osa tapauksista on toispuoleisia ja sairautta tavataan etenkin monilla terrieri- ja kääpiökoiraroduilla, mutta myös muilla pienillä roduilla. Tautia esiintyy yhtä paljon uroksilla ja nartuilla. Taudin syy on tuntematon, mutta muutokset johtuvat reisiluun pään verenkierron häiriöstä, joka johtaa luun kuolioitumiseen. Legg-Perthesin tauti on perinnöllinen ja sen on epäilty periytyvän autosomaalisesti väistävasti ainakin manchesterinterriereillä, yorkshirenterriereillä, kääpiöwillakoirilla, kääpiöpinsereillä ja mopseilla.

Oireet alkavat 4–11 kuukauden iässä takajalan ontumana. Ontuminen on aluksi lievää ja pahenee vähitellen. Joskus ontuminen havaitaan äkillisesti tapaturman yhteydessä. Koira aristaa lonkanivelen taivutusta ja nivelen liikerata on rajoittunut. Jos ontuminen on jatkunut pidempään, jalassa on havaittavissa sen käyttämättömyydestä johtuva lihaskato. Molemmipuolisessa taudissa ontuminen voi olla vaihtelevaa tai jatkuvasti pahempaa toisessa jalassa.

Koiran rotu yhdistettynä tyypillisiin oireisiin antaa aiheen epäillä Legg-Perthesin tautia. Diagnoosi voidaan varmistaa röntgenkuvauksen avulla. Oireiden alkaessa röntgenmuutokset ovat jo näkyvissä, mutta ne voivat olla vähäisiä ja muutosten näkymisen edellytyksenä on hyvälaatuiset röntgenkuvat. Röntgenlöydöksiä ovat reisiluun päässä olevat röntgenharvat pesäkkeet, lyhentynyt ja paksuuntunut reisiluun kaula, litistynyt ja epätasainen reisiluun pää ja leventynyt nivelrako.

Legg-Perthesin taudin hoito on kirurginen. Leikkauksessa reisiluun pää ja kaula poistetaan. Leikkauksen jälkeinen kuntoutus on tärkeää, jotta koira alkaa käyttää jalkaansa kunnolla ja heikentyneitä lihaksia saadaan vahvistettua. Ennuste on yleensä hyvä. Hoitamattomaan niveleen kehittyy nivelrikko ja koira jää ontuvaksi.

Legg-Perthesin tautiin sairastunutta koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

www.kennelliitto.fi/ ELT Anu Lappalainen

Epilepsia

Epilepsiatapauksia on yhdistyksen tiedossa kuusi tapaus. Epilepsiaan sairastunutta koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

Koiran epilepsia

Epilepsia on toistuvia kohtauksia aiheuttava aivojen sähköisen toiminnan häiriö, joka on koiran yleisin neurologinen sairaus.

Kohtauksien luonne vaihtelee ja koiralla voi olla tajunnan, motoriikan, sensorisen toiminnan, autonomisen hermoston ja/tai käyttäytymisen häiriöitä. Kohtauksen aikana koira voi olla tajuissaan tai tajuton. Jos koko koira kouristelee, puhutaan yleistyneestä kohtauksesta. Kohtaus voi esiintyä myös paikallisena, jolloin vain yksi lihasryhmä, esimerkiksi koiran raaja tai raajat kouristelevat. Paikallisalkuinen kohtaus voi laajeta yleistyneeksi kohtaukseksi. Kohtauksen luonne riippuu purkauksen lähtöpaikasta aivoissa ja sen leviämisestä. Epilepsiaa sairastavaa koira ei saa käyttää jalostukseen. Samoin on vältettävä sellaisten riskilinjojen yhdistämistä, joiden tiedetään tuottaneen epileptikkojälkeläisiä, niin kauan kun rodulle ei ole olemassa geenitestiä, jonka avulla sairauden kantajuus voidaan todeta.

Ensimmäinen epilepsiakohtaus tulee useimmiten nuorena, 1–5-vuotiaana, mutta perinnöllinen epilepsia voi alkaa missä iässä hyvänsä. Samantyyppisiä kohtauksia voivat aiheuttaa myös muut sairaudet kuin epilepsia. Epilepsiadiagnoosi pohjautuu muiden sairauksien poissulkemiseen. Siksi koirasta otetaan virtsa- ja verinäytteitä ja tehdään neurologinen tutkimus. Jollei muuta selittävää syytä löydy, koira sairastaa epilepsiaa. Epilepsiaa ei voida parantaa, vaan koira tarvitsee lääkitystä koko loppuelämänsä ajan. Lääkityksen aloituspäätökseen vaikuttaa kohtauksien esiintymistiheys ja vakavuus. Lääkityksen avulla epilepsiakohtausten esiintymistä voidaan harventaa, kohtauksia lieventää ja niiden kestoa lyhentää.

Joskus kohtaukset saadaan lääkityksellä kokonaan loppumaan.

www.kennelliitto.fi Eläinlääkäri Nina Menna, Vetcare Oy ja Mäntsälän eläinlääkäriasema

CECS

Joillakin pienillä podengoilla on esiintynyt CECS-kohtauksia, joissa koiralla on tahdosta riippumattomia lihaskouristuksia. Kohtaus on epilepsian tyyppinen, mutta koira on tajuissaan kohtauksen aikana. Periytymistapa on todennäköisesti kompleksi. Terveyskyselyssä 2020 tuli ilmoitus seitsemästä koirasta (3 % vastanneista). Tiedossa olevien tapausten perusteella koirat ovat olleet 3–5 vuotiaita, kun tauti on ensimmäisen kerran ilmennyt. CECS-sairasta koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

Allergia

Allergiasta kärsii 2020 kyselyyn vastanneiden omistajien koirista 4 %. Yleisin allergian aiheuttaja on joku ruoka-aine. Oireet ovat eriasteisia iho-oireita häiritsevistä raapimisesta ihon rikkoutumiseen. Allergista koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

Koiran atopia

Atopia on geneettisestä taipumuksesta aiheutuva tulehduksellinen ja kutiseva allerginen ihosairaus, jonka synnylle on perimän lisäksi olemassa useita altistavia tekijöitä, kuten koiran elinympäristö ja olosuhteet.

Atopia on elinikäinen vaiva, joka on kontrolloitavissa, muttei parannettavissa. Ruoka-aineallergia on koiralla atopiaa huomattavasti harvinaisempaa. Vain 10 % iho-oireisista koirista kärsii ruoka-aineallergiasta, jolloin koiralla on yleensä myös ruuansulatuskanavan oireita (ilmavaivat, ripuli). Atooppista tai allergista koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

Atopia on tyypillisesti nuoren aikuisen koiran sairaus ja oireet alkavat suurimmalla osalla atooppikoista 6 kk – 3 vuoden iässä. Allerginen nuha, astma ja silmän sidekalvontulehdus ovat koiralla harvinaisia. Koira reagoi ihollaan ja atopia onkin koiran yleisin ihosairaus. Atopiaan liittyvien toistuvien ihon bakteeri- ja hiivatulehdusten esiintymisestä on päätelty, että atooppikkokoirilla olisi puutteellisesti toimiva soluvälitteinen immuunivaste. Atopialle tyypillistä on, että oireet helpottuvat ja pahenevat kausittaisesti ainakin sairauden alkuvaiheessa. Jos oireet ovat heti alkuun jatkuvia, voidaan hyvällä syyllä epäillä ruoka-aineallergiaa aiheuttajaksi.

Atooppinen iho kutisee, minkä seurauksena koira raapii ihonsa rikki. Turkki on hilseilevä ja huonokuntoinen sekä ohut tai jopa paikoin kalju. Niiltä alueilta, joissa kutina on voimakkainta, iho paksunee jatkuvan raapimisen ja kalvamisen seurauksena sekä tummuu. Muutokset paikallistuvat naamaan (huulet ja silmien ympärys), korviin, tassuihin, jalkoihin, leukaan ja vatsan alle (kainalot ja nivuset). Joillakin koirilla jatkuva kutina aiheuttaa myös käyttäytymisen muutoksia, esim. ärtyisyyttä. Toistuvat korvatulehdukset ovat eräs tavallisimmista atooppikon iho-oireista.

Koiran kutinan syy on selvitettävä huolellisesti. Jos muuta selittävää syytä ei löydy ja koiralla on atopiadiagnoosin tekemiseen oikeuttavat oireet, koiralle tehdään joko ihotesti tai allergiavasta-aineita etsitään verestä. Koiran atopian hoitoon käytetään monia eri hoitomuotoja. Kaikkein tärkein on allergeenialtistuksen vähentäminen esim. toistuvien pesujen ja ympäristön saneerauksen avulla. Jollei näiden toimenpiteiden ja sekundaaristen bakteeri – ja hiivatulehdusten hallinnalla päästä riittävään lopputulokseen, voidaan allergiatestin tulosten perusteella aloittaa siedätyshoito ja/tai lääkehoito.

www.kennelliitto.fi / ELL Nina Menna, Vetcare Oy ja Mäntsälän eläinlääkäriasema

Viralliset silmä- polvi- ja sydäntutkimukset

Kennelliiton virallisia tutkimustuloksia löytyy Koiranet-jalostustietojärjestelmään kirjattuna alla olevan taulukon mukaisesti. Silmiä ja polvia on sileäkarvaisilla tutkittu 18–20 %:lla ja karkeakarvaisilla 33-35 %:lla kaikista rekisteröidyistä koirista.

Viralliset silmä-, polvi- ja sydäntutkimukset 1990-2019											
		Silmät		Polvet					Sydän		
	syntyneitä	tutkittu	terveitä	tutkittu	terveitä	1-polvet	2-polvet	3/4/ operoitu	tutkittu	terveitä	sivuaäni kuuluu
psk	1222	220	189	246	205	30	6	5	66	66	0
pkk	564	184	142	197	173	16	6	2	46	43	3

Silmäsairauksia on kirjattu pienillä sileäkarvaisilla seuraavasti (1990–2019):

Diagnoosi	Esiintymiä
Distichiasis, todettu	18
Ei todettu perinnöllisiä silmäsairauksia	188
Ektooppinen cilia, todettu	1
Kaihin laajuus, lievä	1
Kortikaalinen katarakta, epäilyttävä	1
Kortikaalinen katarakta, todettu	1
Lasiaisen rappeuma, todettu	6
Näköhermon vajaakehitys / mikropapilla, todettu	2
PHTVL/PHPV, sairauden aste 1	1
PHTVL/PHPV, sairauden aste 2 - 6	1
PPM, iris-iris, todettu	2
Puutteellinen kyynelkanavan aukko, todettu	3
Silmämuutosten vakavuus, kohtalainen	2
Silmämuutosten vakavuus, lievä	14
Trichiasis, epäilyttävä	1

Silmäsairauksia on kirjattu pienillä karkeakarvaisilla seuraavasti (1990–2019):

Diagnoosi	Esiintymä
Distichiasis, todettu	21
Ei todettu perinnöllisiä silmäsairauksia	142
Kaihin laajuus, kohtalainen	3
Kaihin laajuus, lievä	6
Katarakta, jonka sijaintia ei ole määritelty, epäilyttävä	1
Keratiitti, epäilyttävä	1
Kortikaalinen katarakta, epäilyttävä	1
Kortikaalinen katarakta, todettu	9
Lasiaisen rappeuma, todettu	5
Muu verkkokalvon sairaus, epäilyttävä	1
Muu verkkokalvon sairaus, todettu	1
Nukleaarinen katarakta, todettu	1
Posterior polaarinen katarakta, todettu	6
PPM, diagnoosi avoin	1
PPM, iris-iris, todettu	3
PRA, epäilyttävä	1
PRA, todettu	5
Puutteellinen kyynelkanavan aukko, todettu	4
Silmämuutosten vakavuus, lievä	11
Silmämuutosten vakavuus, vakava	1

Etenevä verkkokalvon surkastuma (PRA)

Kennelliiton Koiranet-jalostustietojärjestelmästä saatavien tietojen perusteella pienillä karkeakarvaisilla on todettu viisi varmaa PRAta. Sairauksien havaitsemiseen on löydetty geenitesti, jonka tuloksia Suomen Portugalinpodengot ry koirien omistajien luvalla julkaisee. Yhdistys tekee yhteistyötä myös muiden maiden podengoyhdistysten kanssa. Koska PRA voi ilmetä kliinisessä silmätarkastuksessa vasta myöhemmällä iällä, geenitesti on ainoa tehokas keino sen vastustamiseksi. Testattujen koirien lista löytyy yhdistyksen nettisivuilta täältä [PRA-testatut](#)

Geenitestin perusteella pienillä karkeakarvaisilla podengoilla on löydetty 5 PRA-sairasta (5,4 % testatuista) ja 33 kantajaa (36 % testatuista). Yhdistyksen ylläpitämän [tilastoinnin](#) mukaan pieniä karkeakarvaisia on testattu 92 koiraa (5.11.2020). Pieniä sileäkarvaisia on testattu 16 koiraa, joista ei ole löytynyt yhtään geenivirheen kantajaa. PRA:han sairastunut koiraa ei saa käyttää jalostukseen edes terveen yksilön kanssa eikä kahta tiedossa olevaa kantajaa saa yhdistää.

Genoscooper Laboratories raportti 15.4.2020

prcd-PRA:n kantajafrekvenssi testatuilla pienillä sileäkarvaisilla portugalipodengoilla on 4,8 % ja karkeakarvaisilla 17,2 %. Testatuista pienistä karkeakarvaisista portugalipodengoista 5,7 %:lla on kaksi kopiota prcd-PRA:ta aiheuttavasta geenivirheestä. Näissäkin tuloksissa tulisi ottaa huomioon, että suurin osa testatuista koirista on amerikkalaisia, joten nämä tulokset eivät suoraan kerro suomalaisten koirien tilanteesta.

PRA eli etenevä verkkokalvon surkastuma tuhoaa silmän valoa aistivia soluja. Kyseessä on ryhmä sairauksia, jotka ovat eri geenien aiheuttamia. PRA:ta on montaa tyyppiä, eri rotujen PRA:t ovat erilaisia ja jopa samassa rodussa voi olla useita eri muotoja. PRA on löydetty yli 100 rodulla ja näistä ainakin 22:lla mutaatio on voitu paikallistaa. Se voi esiintyä millä tahansa rodulla. Yleisin periytymismekanismi on autosomaalinen resessiivinen. Kliinisten oireiden ilmenemisikä ja eteneminen vaihtelevat liittyen PRA-muodon syntymekanismiin. Hyvin nuorella koiralla esiintyvä PRA:n muoto liittyy vääränlaiseen

näköhermosolujen kehitykseen. Myöhemmällä iällä alkavassa PRA:ssa sen sijaan näköhermosolut kehittyvät normaalisti, mutta alkavat rappeutua. Useimmissa PRA:n muodoissa koira muuttuu ensin hämärässä epävarmaksi ja pelokkaaksi. Tämä johtuu hämäränäössä tärkeiden verkkokalvon sauvasolujen surkastumisesta. Myöhemmin koira sokeutuu kokonaan verkkokalvon tappisolujen surkastuessa. Silmäterä on laaja ja silmänpohjan lisääntynyt heijaste näkyy erityisen selvästi valon kohdistuessa laajentuneeseen mustuaiseen.

PRA:han ei ole hoitoa, mutta tutussa ympäristössä sokeakin koira voi pärjätä erittäin hyvin. Kokeellisesti koirille on käytetty geeniterapiaa näköhermosolujen perinnöllisessä sairaudessa, jossa periyttävä geeni on tunnettu. Diagnoosi tehdään yleensä silmänpohjan oftalmoskooppisessa tutkimuksessa. Verkkokalvon sähköisessä tutkimuksessa (ERG) voidaan havaita muutoksia näköhermosoluissa jo ennen oftalmoskooppisessa tutkimuksessa nähtäviä selviä verkkokalvon rappeutumamuutoksia.

www.kennelliitto.fi / ELL Päivi Vanhapelto ja ELL Anu Lappalainen

Perinnöllinen harmaakaihi

Kaihitapauksia on sileäkarvaisille pienille podengoille kirjattu kaksi ja karkeakarvaisille pienille podengoille seitsemän tapausta. Perinnölliseen harmaakaihiin sairastunutta koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

Perinnöllinen harmaakaihi eli hereditäärinen katarakta samentaa silmän linssin osittain tai kokonaan. Tunnettujen muotojen periytymismekanismi on yleensä autosomaalinen resessiivinen, mutta useimpien muotojen periytymismallia ei tiedetä. Sairauden alkamisikä vaihtelee suuresti. Perinnöllinen kaihi on yleensä molemminpuolinen ja johtaa sokeuteen, jos linssien samentuminen on täydellinen. Jos kaihisamentuma jää hyvin pieneksi, sillä ei ole vaikutusta koiran näkökykyyn. Katarakta eli kaihi voi olla perinnöllinen tai ei perinnöllinen, synnynnäinen tai hankittu. Syntymän ja 8 viikon iän välillä todetut kataraktat ovat synnynnäisiä. Esimerkkinä hankitusta kataraktasta voidaan mainita sokeritautiin liittyvä, hyvin nopeasti täydelliseksi kaihiksi kehittyvä katarakta.

Muita esimerkkejä hankitusta kaihista ovat esimerkiksi vanhuuden kaihi ja PRA:han liittyvä toissijainen kaihi. Ns. nukleaariskleroosi eli linssin kovettuminen vanhalla koiralla ei ole varsinainen kaihimuutos, vaan normaaliin ikääntymiseen liittyvä muutos, jossa linssin ydin muuttuu 'opaalinharmaaksi'. Näkökykyyn se ei vaikuta. Perinnöllinen kaihi voidaan todeta perinnöllisten silmänsairauksien varalta tehtävässä silmätutkimuksessa. Erityisen tärkeää kaihin toteamisessa on viralliseen silmätutkimukseen kuuluva biomikroskooppitutkimus. Kaihi voidaan poistaa leikkauksella fakoemulsifikaatiomentelmällä. Paras leikkaustulos saadaan, kun leikkaus tehdään ennen kuin kaihimuutos on täydellinen. Hoidon edellytyksenä on se, että silmänpohja on terve. Perinnöllinen katarakta voi esiintyä yhdessä PRA:n kanssa, yleensä PRA:han liittyä kuitenkin ns. toissijainen kaihi.

www.kennelliitto.fi / ELL Päivi Vanhapelto ja ELL Anu Lappalainen

Ylimääräiset ripset

Silmäsairauksista todettiin eniten ylimääräisiä ripsiä, joita esiintyi noin 10 %:lla pienistä portugalipodengoista. Yhtä kohtalaiseksi arvioitua tulosta lukuunottamatta kaikki muut on arvioitu lieviksi.

Distichiasis / ektooppinen cilia

(Kennelliitto tallensi aiemmin yhteisellä nimikkeellä cilia aberranta) tarkoittaa ylimääräisiä ripsiä, jotka tulevat ulos joko normaalin ripsirivin sisäpuolelta luomen reunasta (distichiasis) tai luomen sisäpinnalta (ektooppinen cilia). **Caruncular trichiasis** tarkoittaa silmän sisänurkan ihon karvoja, jotka kääntyvät sarveiskalvon sisänurkan päälle ärsyttäen silmää. Luomen reunasta kasvavat ripset voivat kaartua ulospäin normaalien ripsien tavoin tai ne kääntyvät sisäänpäin kohti sarveiskalvoa. Ripset voivat olla pehmeitä tai kovia. Etenkin luomen sisäpinnan läpi suoraan sarveiskalvoa vasten kasvava ripsi voi aiheuttaa sarveiskalvon vaurioitumisen. Tämä ilmenee silmän siristelynä ja ylimääräisenä kyynelvuotona. Silmän sarveiskalvon pinnalla 'uivat', pehmeät distichiasis-ripset eivät yleensä aiheuta oireita.

Oireilevilta koirilta ripsiä voidaan poistaa nyppimällä, jolloin ne kasvavat uudestaan tai poistaa ne pysyvästi polttamalla tai leikkauksella. Vaiva on selvästi periytyvä, mutta periytymismekanismi ei ole tiedossa. Luokitellaan nykyään silmätarkastuksissa lieviin, kohtalaisiin ja vakaviin muotoihin.

www.kennelliitto.fi / ELL Päivi Vanhapelto ja ELL Anu Lappalainen

Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä näkyvät kaikki eläinlääkärin tutkimuksen yhteydessä perinnölliseksi oletamat silmänsairausdiagnoosit. Lausunnot tallennetaan Kennelliiton tietokantaan seuraavasti:

Ei todettu perinnöllisiä silmänsairauksia	Koiralla ei ole todettu minkään silmänsairauden oireita.
Sairaus: todettu	Koiralla on todettu lausunnossa mainittu sairaus.
Sairaus: avoin	Koiralla on todettu lausunnossa mainittuun synnynnäiseen sairauteen viittaavia oireita, mutta muutokset ovat epätyypillisiä.
Sairaus: epäilyttävä	Koiralla on todettu vähäisiä tai epätyypillisiä lausunnossa mainitun, ei-synnynnäisen sairauden oireita. Suositellaan uusintatutkimusta esimerkiksi vuoden kuluttua.

Muita silmänsairauksia on esiintynyt yksittäisiä tapauksia.

Polvilumpion sijoiltaanmeno (patellaluksaatio)

Polvilumpion sijoiltaanmenoa on virallisten tutkimusten mukaan tavattu alla olevan taulukon mukaisesti, vuodet 1990–2019.

Polvet									
	syntyneitä	tutkittu	terveitä	1-polvet	% tutkituista	2-polvet	% tutkituista	3/4/operoitu	% tutkituista
psk	1222	246	205	30	12	6	2	5	2
pkk	564	197	173	16	8	6	3	2	1

Polvinivelen rakenteelliset heikkoudet altistavat patellaluksaatiolle eli polvilumpion sijoiltaan menolle. Jalka-asento on virheellinen ja polvilumpion telaurat ovat liian matalat.

Patellaluksaatiota esiintyy suhteellisen runsaasti kääpiöroduilla ja sellaisilla suuremmilla roduilla, joilla on suora takajalka. Vika on periytyvä. Polvilumpion rakennetta säätelevät useat eri geenit, joiden esilletuloa myös ympäristö muokkaa.

Pienikokoisilla roduilla polvilumpio luksoituu yleensä sisäänpäin (mediaalisesti). Patellaluksaatio on synnynnäinen ja jaetaan vian vakavuuden perusteella neljään eri asteeseen. Eläinlääkäri tutkii polvet tunnustelemalla. I - asteen luksaatiot ovat tavallisesti oireettomia eivätkä kaipaa hoitoa. II- ja III - asteen luksaatioissa koiralla havaitaan selviä liikkumisvaikeuksia. Ravatessaan koira koukistaa hetkittäin raajaansa sen sijaan että tukeutuisi sillä maahan (polvilumpio on luiskahtanut pois paikoiltaan), ja jatkaa sitten normaalia ravia (polvilumpio on palautunut paikoilleen). IV - asteen luksaatiossa polvilumpio on pysyvästi pois paikoiltaan. Usein oireet huomataan tapaturman jälkeen, vaikka kyseessä on synnynnäinen vika. Patellaluksaatio voi myös pahentua eikä nuorena saatu tulos välttämättä ole lopullinen.

Lievien patellaluksaation muotojen hoidoksi riittää yleensä lepo ja kipulääkitys. Jos tämä ei auta, patellaluksaatiota voidaan hoitaa kirurgisesti. Leikkausmenetelmiä on useita. Vaikeimman asteen luksaatioissa hoito voi vaatia useita leikkauksia ja ennuste voi olla huono.

Muutamat rodut kuuluvat patellaluksaation osalta PEVISA:aan.

Arvostelussa käytetään Putnamin asteikkoa. Luksaatio voi olla mediaalinen tai lateraalinen (tai molempia):

0	Polvilumpio ei luksoidu.
Aste 1	Polvinivel on lähes normaali. Polvilumpiota voidaan liikutella helpommin kuin normaalisti ja patella saadaan luksoitumaan mikäli polvea samalla ojennetaan. Patella saattaa luksoitua ajoittain, mutta se palautuu itsestään paikoilleen. Polvilumpion suoran siteen kiinnityskohta saattaa olla lievästi kiertynyt.
Aste 2	Polvilumpio on tavallisesti paikoillaan raajan ollessa ojennettuna. Lumpio luksoituu polvea koukistettaessa tai rotatoitaessa (kierretäessä) ja pysyy poissa telaurasta kunnes se asetetaan takaisin paikoilleen. Sääriluun (tibia) yläosa on kiertynyt jopa 30 astetta sisäänpäin (pienet koirat).
Aste 3	Polvilumpio on yleensä luksoituneena. Lumpio saadaan asetettua tilapäisesti paikoilleen. Sääriluun yläosa on kiertynyt jopa 30–60 astetta.
Aste 4	Polvilumpio on pysyvästi sijoiltaan, eikä se pysy telaurassa ilman leikkausta. Sääriluun yläosa kiertynyt jopa 90 astetta.

www.kennelliitto.fi / ELT Anu Lappalainen

4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt

Koiranet-jalostustietojärjestelmästä poimitut kuolinsyytilastot kertovat, että syöpään on kuollut yhteensä 13 pientä podengoa. Sydänsairauteen ilmoitetaan kuolleen kahdeksan pientä podengoa. Tapaturman tai liikennevahingon takia on kuollut 11 pientä podengoa. Vanhuuteen kuolleiden iät ovat vaihdelleet runsaasta 12 vuodesta yli 16 vuoteen. Vanhuuteen kuolleiden perusteella pieni podengo on varsin pitkäikäinen koira, mutta jossain määrin tapaturma-altis. Suurelle osalle kuolleista ei ole ilmoitettu kuolinsyytä.

Kuolinsyyt / pienet sileäkarvaiset (23.2.2020)

Kuolinsyy	Keskim. elinikä	Yhteensä
Hengitystiesairaus	11 vuotta 2 kuukautta	1
Iho- ja korvasairaudet	1 vuotta 9 kuukautta	1
Kasvainsairaudet, syöpä	12 vuotta 0 kuukautta	8
Kuollut ilman sairauden diagnosointia	3 vuotta 8 kuukautta	1
Lopetus ilman sairauden diagnosointia	16 vuotta 9 kuukautta	1
Lopetus käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi	2 vuotta 8 kuukautta	4
Luusto- ja nivelsairaus	7 vuotta 2 kuukautta	1
Maksan ja ruoansulatuskanavan sairaus	10 vuotta 1 kuukautta	2
Muu sairaus, jota ei ole listalla	6 vuotta 2 kuukautta	2
Selkäsairaus	8 vuotta 3 kuukautta	1
Sisäeritysrauhasten sairaus	11 vuotta 2 kuukautta	1
Sydänsairaus	12 vuotta 6 kuukautta	1
Tapaturma tai liikennevahinko	4 vuotta 8 kuukautta	5
Vanhuus (luonnollinen tai lopetus)	15 vuotta 4 kuukautta	8
Virtsatie- ja lisääntymiselinten sairaus	6 vuotta 3 kuukautta	1
Kuolinsyytä ei ole ilmoitettu	9 vuotta 3 kuukautta	46
Kaikki yhteensä	9 vuotta 5 kuukautta	84

Kuolinsyyt / pienet karkeakarvaiset (23.2.2020)

Kuolinsyy	Keskim. elinikä	Yhteensä
Hengitystiesairaus	9 vuotta 4 kuukautta	2
Hermostollinen sairaus	9 vuotta 8 kuukautta	1
Kasvainsairaudet, syöpä	10 vuotta 10 kuukautta	5
Lopetus ilman sairauden diagnosointia	11 vuotta 2 kuukautta	2
Luusto- ja nivelsairaus	0 vuotta 7 kuukautta	1
Maksan ja ruoansulatuskanavan sairaus	15 vuotta 2 kuukautta	1
Silmäsairaus	9 vuotta 10 kuukautta	4
Sydänsairaus	10 vuotta 10 kuukautta	6
Tapaturma tai liikennevahinko	4 vuotta 1 kuukautta	6
Vanhuus (luonnollinen tai lopetus)	15 vuotta 1 kuukautta	11
Kuolinsyytä ei ole ilmoitettu	8 vuotta 5 kuukautta	12
Kaikki yhteensä	10 vuotta 1 kuukautta	51

4.3.4 Lisääntyminen

Keskimääräinen pentuekoko

Keskimääräiset pentuekoot ovat pysyneet melko samoina. Sileäkarvaisilla pienillä podengoilla pentuekoko on hieman suurempi kuin karkeakarvaisilla.

	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
psk	3,6	3,4	2,9	2,4	3,2	3,0	3,1	3,4	3,5	2,8
pkk	2,8	2,8	2,8	2,6	3,0	2,6	2,2	2,3	3,1	2,7

Astumisvaikeudet

Pienillä podengoilla ei ole astumisvaikeuksia. Astuminen sujuu joko täysin ilman ihmisen apua tai ihmisen auttaessa. Yksi vastaajista oli käyttänyt keinosiemennystä.

	pkk-narttu	psk-narttu
Astutus ei suju ilman ihmisen apua, %	3	5
Ihminen auttaa hieman, %	11	14
Ihmisen ei tarvitse puuttua, %	14	25

Tiinehtymisvaikeudet

Tiinehtymisvaikeuksista ilmoitettiin 13 %:lle sileäkarvaisista pienistä podengoista ja 6 %:lle karkeakarvaisista.

Synnytysongelmat

Suomen Portugalinpodengot ry:n Kasvattajia-sivulla oleville kasvattajille (psk 18, pkk 11) lähetettiin keväällä 2020 kysely lisääntymisasioihin liittyen. Vastaukset saatiin kahdeksalta (=44 %) pienten sileäkarvaisten ja kahdeksalta (=73 %) pienten karkeakarvaisten kasvattajalta. Synnytysongelmissa pentujen iso koko nousi eniten ilmoitetuksi syyksi. Suositeltavaa olisi, että kahdesti sektioitua koiraa ei enää käytettäisi jalostukseen.

	psk	pkk
Kyselyn saaneilla kasvattajilla pentueita	292 kpl	102 kpl
Vastanneilla pentueita	162 kpl	68 kpl
Synnytysongelmia vastanneiden pentueissa	17 pentueessa = 10 %	19 pentueessa = 28 %
Synnytysongelmien syitä	Pitkittynyt synnytys, isot pennut (2 vastausta), virheasento, polttoheikkous, kohtukuolema	Polttoheikkous (3 vastausta), pennun koko (5 vastausta), virheasento
Synnytyksessä kuolleet pennut vastanneilla	16 kpl = 3,0 % vastanneiden pennuista	12 kpl = 5,5 % vastanneiden pennuista
Kuolinsyitä	Pitkittynyt synnytys, isot pennut, liian aikaisin irronnut istukka, kehityshäiriö, tuntematon syy.	Pitkittynyt synnytys, isot pennut, liian aikaisin irronnut istukka, kehityshäiriö.
Sektioita vastanneilla	10 kpl = 6,2 % pentueista	8 kpl = 11,8 % pentueista
Kahden ensimmäisen elinviikon aikana kuolleet	4 kpl = 0,8 %	3 kpl = 1,4 %

Pentujen hoitamiseen liittyvät ongelmat nartuilla

Pentujen hoitoon ei ole kerrottu liittyvän ongelmia.

Synnyttäiset viat ja epämuodostumat

Terveyskyselyyn vastanneiden pentueissa on kahdessa karkeakarvaisten ja kahdessa sileäkarvaisten pentueissa ollut synnyttäisiä vikoja tai epämuodostumia.

4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet

Pieni podengo on rakenteeltaan liioittelematon peruskoira. Sillä ei ole mitään liioiteltuja anatomisia piirteitä, jotka altistaisivat yksilöt sairauksille tai lisääntymis- ja hyvinvointiongelmille.

4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä

Keskeisimmät ongelmakohdat

Legg-Perthes-tapauksia on tiedossa 15, joista 8 sileäkarvaisilla ja 7 karkeakarvaisilla. Nämä on saatu tietoon vuosien 2007–2014 aikana, joten ne edustavat näiden vuosien aikana rekisteröidyistä koirista 1,3 %:a sileäkarvaisilla ja 3,4 %:a karkeakarvaisilla. Vuoden 2020 kyselyssä tuli yksi varma tapaus lisää.

Allergioista ilmoitettiin terveystieteessä 12 sileäkarvaiselle ja 10 karkeakarvaiselle, jotka edustavat 1,6 ja 3 %:a oletetuista elossa olevista kannoista. Allergia voi johtaa myös antibioottiresistenssiin, jos siitä johtuvia tulehduksia joudutaan toistuvasti hoitamaan lääkekuureilla. Vuoden 2020 kyselyssä tuli 8 ilmoitusta allergioista, kaikki tällä kertaa pienistä sileäkarvaisista. Kyselyn perusteella allergiat ovat vähentyneet.

CECS-sairautta on ilmoitettu 5 sileäkarvaiselle ja 2 karkeakarvaiselle. Sairaus on ilmennyt uutena sairautena pienille podengoille.

Isojen pentujen aiheuttamia synnytysongelmia on ilmoitettu varsinkin pienillä karkeakarvaisilla.

Aiemmassa JTOssa yhtenä tavoitteena oli alapurennan vähentäminen. Taulukossa terveystieteiden 2015 ja 2020 tulokset:

	pkk	%	psk	%
alapurenta	8 / 5	7,5 / 6,3	7 / 5	7,5 / 4,1
yläpurenta	3 / 3	2,8 / 3,8	4 / 3	4,3 / 2,5
tasapurenta	1 / 2	2,5 %	1 / 9	7,4
vinopurenta	1 / 1	1,3 %	1	0

Molemmilla karvanlaaduilla alapurentaisten osuus on 7,5 % kyselyyn vastanneista, mitä voidaan pitää riittävän hyvänä tuloksena.

Terveystieteessä 2017 alapurennan ilmoitti koiralleen 4,6 % vastaajista ja yläpurennan 1 %.

Vuoden 2020 kyselyssä alapurentaa ilmoitettiin hieman enemmän kuin 2017 mutta vähemmän kuin 2015. Yläpurentaa ilmoitettiin v. 2020 kpl-määrinä suunnilleen yhtä paljon kuin v. 2015, vaikkakin %-osuudet ovat hieman erilaiset kuin v. 2015 kyselyssä. Pienillä sileäkarvaisilla saatiin v. 2020 aiempaa enemmän vastauksia tasapurennasta. Kyselyistä huomaa, että purennan arviointi voi olla omistajalle vaikeaa. Tilannetta tulee joka tapauksessa seurata jatkossa.

Vuoden 2020 terveystieteessä tiedusteltiin, onko eläinlääkäri maininnut liian käyristä eturaajoista. Vastaukset olivat pienillä sileäkarvaisilla 6 kpl *kyllä* ja 116 kpl *ei* sekä pienillä karkeakarvaisilla 2 kpl *kyllä* ja 77 kpl *ei*. Tämän perusteella liian käyriä eturaajoja ei esiinny paljoa.

4.4. Ulkomuoto

4.4.1 Rotumääritelmä

http://www.kennelliitto.fi/sites/default/files/attachments/rotumaaritelmat/fci_5/5portpod.pdf

Pieni sileäkarvainen podengo on rakenteeltaan yhtenäisempi kuin pieni karkeakarvainen. Karkeakarvaisessa näkyy vielä rotumuunnoksen myöhäinen synty. Ensimmäinen pieni karkeakarvainen podengo on rekisteröity Portugalissa vasta v. 1976. Aluksi pienet karkeakarvaiset podengot olivat usein kääpiökasvuisia keskikokoisia podengoja, kunnes 1980-luvulla pientä karkeakarvaista muunnosta ruvettiin kehittämään systemaattisesti. Epäyhtenäisyyttä rotumääritelmään nähden näkyy usein vielä turkin laadussa ja pituudessa, kallon linjoissa, silmien pyöreyydessä, eturaajojen kaarevuudessa ja vaihtelevuudessa rungon mittasuhteissa.

Rotumääritelmä uudistettiin FCIssä v. 2008. Aiemmassa rotumääritelmässä pienelle podengolle sallittiin jonkin verran käyrät ”ranskalaiset” eturaajat, mutta uudistetun määritelmän mukaan eturaajojen tulee olla suorat, kuten on keskikokoisella ja suurella portugalipodengolla. Käyriä eturaajoja esiintyy kuitenkin vielä melko paljon.

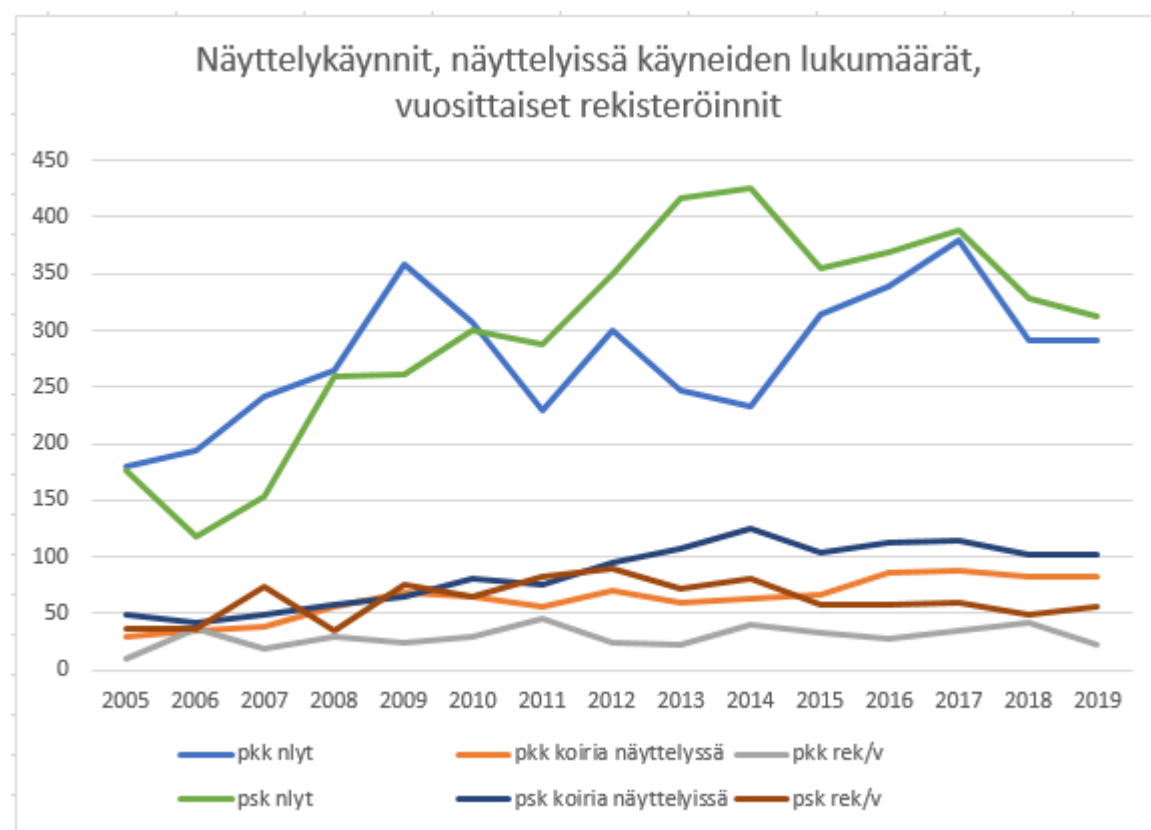
Rotumääritelmään ei ole kirjattu vaatimuksia, joiden johdosta rodulla olisi, tai sille olisi kehittymässä piirteitä, jotka altistaisivat koirat hyvinvointiongelmille.

4.4.2 Näyttelyt ja jalostustarkastukset

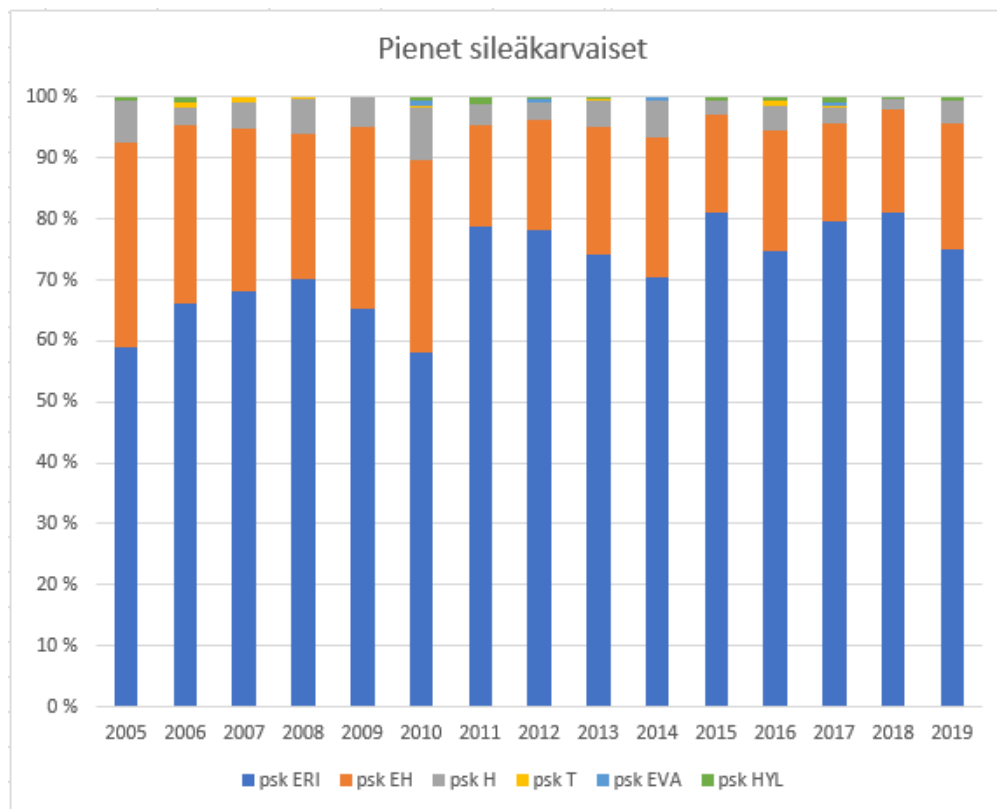
Rodun koirien näyttelykäynnit

Näyttelyissä käyneiden koirien sekä näyttelykäyntien lukumäärät ovat jatkuvassa kasvussa. Alla olevissa taulukoissa näkyy näyttelykäyntien kehitys.

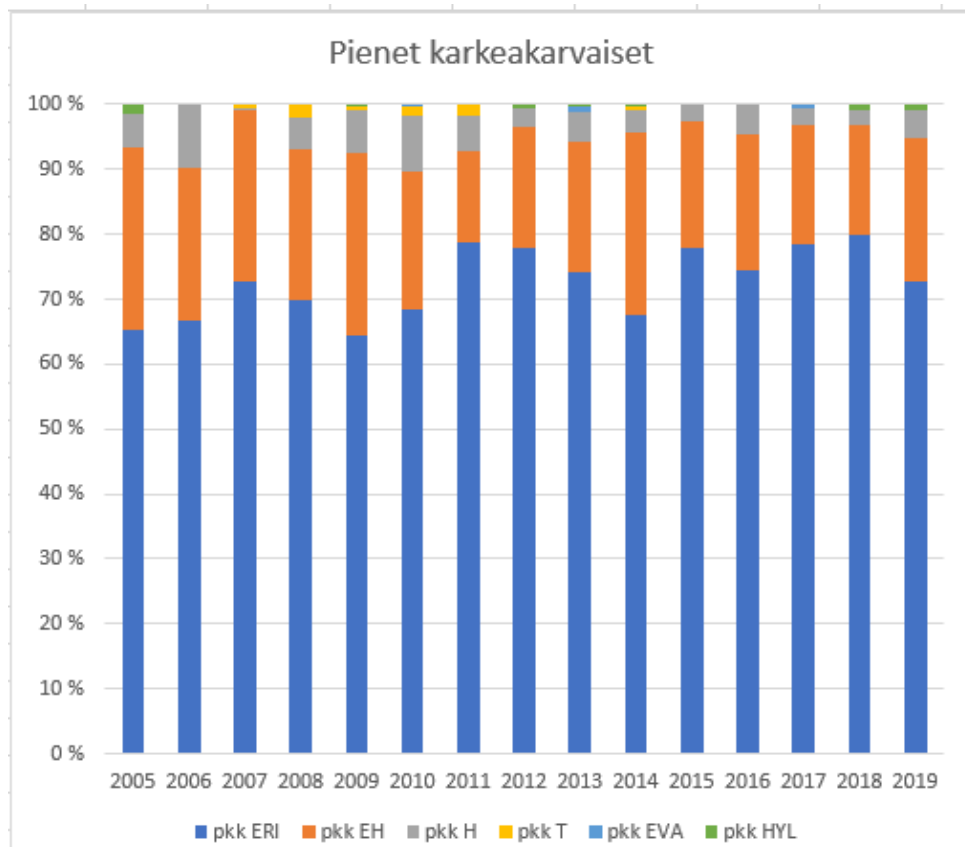
Näyttelykäynnit, näyttelyissä käyneiden koirien lukumäärät sekä rekisteröinnit 2005–2019

Alla olevissa kuvaajissa on vuosien 2005–2019 aikana näyttelyissä saatujen laatumainintojen jakauma. Sileäkarvaisille on kahta vuotta lukuunottamatta tullut ERI-laatumainintoja yli 60 %:lle näyttelyssä käyneistä. Hylättyjä on tullut 19 (0–3/v) ja EVA-tuloksia 8 (0–2/v). Yleisimmät HYL-tuloksen syyt ovat olleet puretaan ja hampaistoon (7) sekä luonteeseen liittyviä (6).

Karkeakarvaisille on tullut ERI-laatumainintoja yli 60 %:lle näyttelykäteistä. Hylättyjä on tullut 11 (0–2/v) ja EVA-tuloksia 5 (0–2/v). Yleisimmät HYL-tuloksen syyt ovat olleet purenta (4) ja luonne (4).

Näyttelyissä käyneiden koirien osuus vuosittaisista rekisteröinneistä on niin suuri, että se yhdistettynä palkintosijajakaumaan kertoo, että pienten podengojen ulkomuoto vastaa hyvin rotumääritelmää.

Rodun koirien jalostustarkastukset

Podengoille on pidetty tähän mennessä vain yksi jalostustarkastus. Siellä oli kaksi pientä sileäkarvaista ja kaksi pientä karkeakarvaista podengoa. Kaikki saivat tarkastuksessa hyväksytyn tuloksen.

4.4.3 Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus

Pieni portugalipodengo on rakenteeltaan sopusuhtainen pieni koira. Rungon pituus on n. 20 % suurempi kuin säkäkorkeus. Sileäkarvaisella rotumuunnoksella turkki on lyhyttä ja sileää, karkeakarvaisella pidempää ja karkeaa.

Rodun alkuperäinen käyttötarkoitus on olla kaninmetsästyskoira. Rakenteensa puolesta pieni podengo soveltuu tähän tehtävään myös nykypäivänä. Se on edelleen kestävä, nopea ja tarkkanäköinen. Nytemmin koira mainitaan myös seurakoiraksi ja vahtikoiraksi. Pieni podengo voi olla herkkähaukkuinen, joten sen perusteella se voi olla myös hyvä vahtikoira. Tiedossa ei ole, että pieni podengo olisi Suomessa varsinaisena vahtikoirana, vaikkakin se pihalla ollessaan saattaa ilmoittaa herkästi ympäristössä tapahtuvasta liikehinnästä.

4.4.4 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista

Pienellä podengolla on terveystarkastuksen perusteella n. 11 %:lla ala- tai yläpurentaa. Vuoden 2020 terveystarkastuksessa ilmoitettiin alapurentaa 6,3 %:lle pienistä karkeakarvaisista ja 4,1 %:lle pienistä sileäkarvaisista. Siihen tulee jalostuksessa kiinnittää huomiota. Samoin tulee kiinnittää huomiota eturaajojen käyryyteen ja pyrkiä vähentämään sitä. Vuoden 2020 terveystarkastuksessa ilmoitettiin eläinlääkärin maininneen eturaajojen käyryydestä kahdeksalle koiralle, joka on 3,8 % vastanneista.

5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA

Rodun edellisen jalostuksen tavoiteohjelman voimassaolokausi

Rodun ensimmäinen jalostuksen tavoiteohjelma laadittiin v. 2005 ja hyväksyttiin Kennelliitossa v. 2007. Viisivuotispäivitys tehtiin v. 2010 ja päivitysversiona korjattiin v. 2011. Päivitetty versio hyväksyttiin Kennelliitossa v. 2013. Päivitetyin version voimassaolokausi oli 2013–2015. Nykyinen JTO hyväksyttiin kaudelle 2016–2020. Sille tehtiin nyt 5-vuotispäivitys kaudelle 2021–2025.

5.1 Käytetyimpien jalostuskoirien taso

Vuosien 2010–2019 aikana eniten käytetyt jalostuskoirat.

Pieni sileäkarvainen uros							Polvet			Silmät			
		Synt. vuosi	Terveys	Nly Koe	Pen-tueet	Pen-nut	2.pol- vessa	Tut- kittu	Tutkittu %	Sairas %, dgn	Tut- kittu	Tutkittu %	Sairas %, dgn
1	SNADIFRENDI KULIKSEN KUNDI	2010	sil­mät OK polvet 0/0	C.I.B -	8	21	10	3	14 %	0%	3	14 %	0 %
2	BEOLINE TADEU	2013	sil­mät OK polvet 0/0	MVA -	6	20	0	1	5 %	*	1	5 %	*
3	DJ DUMLE CORACAO DE BOI	2011	sil­mät OK polvet 0/0	EH -	4	14	0	1	7 %	*	2	14 %	50% dist.lievä PPM iris-iris tod.
4	OASIS DE VIAMONTE	2014	sil­mät OK polvet 0/0	MVA -	4	14	4	4	29 %	0%	4	29 %	25% dist.lievä
5	BEOLINE TROLL	2011	polvet 0/0	SERT -	3	12	4	4	33 %	50% 1x2/0 1x0/3	3	25 %	0 %
6	BLANCO ESTRELLA HOMBRE	2011	sil­mät OK polvet 1/0	MVA -	4	11	27	9	82 %	33% 1x0/1 1x1/0	9	82 %	11% dist.lievä
7	DUENDE O CAÇADOR DO COELHO	2011	sil­mät OK polvet 0/0	MVA -	3	11	9	2	18 %	0%	2	18 %	50% dist.lievä
8	HERACLES DE VALE DO CRIZ	2011	sil­mät OK polvet 0/0	C.I.B -	3	11	8	4	36 %	50% 1x1/0 1x3/2	0	0 %	*
9	ELO	2010	dist.kohtal. polvet 0/0	SERT -	2	10	11	6	60 %	33% 2x0/1	6	60 %	17% dist.lievä
10	TÄHTITAIVAAN COLA	2012	sil­mät OK polvet 0/0	MVA -	3	10	3	4	40 %	0%	4	40 %	25% lasiaisen rapp.tod.
11	KOHAN'S IIVARI	2015	dist.lievä polvet 0/0	MVA -	2	10	0	0	0 %	*	0	0 %	*
12	PARDAL DO VALE NEGRO	2011	PHTVL/PH PV aste 1 polvet 0/0	SERT -	3	9	20	3	33 %	0%	4	44 %	0 %
13	TÄHTITAIVAAN FILIP	2015	-	SERT -	2	8	0	0	0 %	*	0	0 %	*
14	TÄHTITAIVAAN SHERLOCK	2015	sil­mät OK polvet 0/0	ERI -	2	7	0	0	0 %	*	0	0 %	*
15	CALVIN KLEIN AV ZAPPA	2013	sil­mät OK polvet 0/0	ERI -	2	7	6	1	14 %	0%	1	14 %	0 %
16	TÄHTITAIVAAN JACK DANIEL'S	2013	-	MVA -	2	7	7	1	14 %	0%	1	14 %	0 %
17	ESTORIAN APOLLO THE BRIGHT	2010	sil­mät OK polvet 0/0	SERT -	2	6	6	3	0 %	0%	3	50 %	0 %
18	FEUER FREI BANG BANG	2013	sil­mät OK polvet 0/0	C.I.B VIC	2	6	10	2	33 %	0%	2	33 %	0 %
19	KASTAALIN PEHTOORI	2015	sil­mät OK polvet 0/0	C.I.B LTE	2	6	0	0	0 %	*	0	0 %	*
20	LEAL DA TERRA DE MONTOITO	2010	sil­mät OK polvet 0/0	C.I.B -	2	6	2	2	33 %	0%	2	33 %	0 %

Pieni sileäkarvainen narttu							Polvet			Silmät			
		Synt. vuosi	Terveys	Nly Koe	Pen-tueet	Pen-nut	2.pol- vessa	Tut- kittu	Tutkittu %	Sairas %, dgn	Tut- kittu	Tutkittu %	Sairas %, dgn
1	TÄHTITAIVAAN WIOLA	2010	-	-	4	17	6	2	12%	0%	2	12%	0%
2	TÄHTITAIVAAN GINA	2010	silmät OK polvet 0/0	SERT -	5	17	6	3	18%	0%	3	18%	0%
3	SNADIFRENDI STADIKAN STIBARI	2013	silmät OK polvet 0/0	SERT -	5	15	3	2	13%	50% 1x1/1	2	13%	0%
4	KOHAH'S FIONA	2013	silmät OK polvet 0/0	MVA -	3	14	0	0	0%	•	0	0%	•
5	BLANCO ESTRELLA BEM-ME-QUER	2012	silmät OK polvet 0/0	SERT -	3	12	4	3	25%	0%	3	25%	0%
6	ROOSA	2010	silmit OK	MVA -	5	11	0	1	9%	•	2	18%	50% caruncular trich.lievä lasiaisen rapp.lievä
7	BEOLINE LIRIO	2010	polvet 0/0	SERT -	3	11	4	2	18%	0%	2	18%	0%
8	MÜSLIS BEA	2012	polvet 0/0	EH -	2	11	4	3	27%	67% 1x2/0 1x0/3	2	18%	0%
9	ENCAUTOM'S COSTA MAGICA	2011	silmit OK polvet 0/0	C.I.B -	3	9	9	4	44%	25% 1x1/0	4	44%	0%
10	ENCAUTOM'S IRISH COFFEE	2012	silmit OK polvet 0/0	MVA -	3	9	8	5	56%	0%	5	56%	0%
11	PLUSHCOURT AVANTI	2010	silmit OK polvet 0/0	MVA -	2	9	8	4	44%	0%	4	44%	0%
12	TÄHTITAIVAAN CANDY	2012	-	C.I.B -	2	8	0	0	0%	•	0	0%	•
13	MIRAGEM DE SOLEMEL	2016	silmit OK polvet 0/0	CACI B -	2	8	0	0	0%	•	0	0%	•
14	ENCAUTOM'S SPOT ON	2010	dist.lievä polvet 0/0	C.I.B VIC	3	7	4	6	86%	33% 2x0/1	6	86%	17% dist.lievä
15	TASSURALLIN GLINDA	2012	silmit OK polvet 0/0	ERI -	3	7	9	2	29%	0%	2	29%	0%
16	LILL JÄGARENS JOELLA	2010	dist., ekt. cilia lievä polvet 0/0	SERT VIC	1	6	4	1	17%	0%	1	17%	100% dist.lievä
17	MELGA DE SOLEMEL	2016	silmit OK polvet 0/0	CACI B AGI MEJÄ VIC	1	6	0	0	0%	•	0	0%	•
18	LILL JÄGARENS KITTY	2011	silmit OK polvet 0/0	CACI B VIC	2	6	1	2	33%	50% 1x1/1	2	33%	50% dist.lievä
19	PIZON'S ELISA ELEGANTE	2012	silmit OK polvet 0/0	ERI -	3	6	0	0	0%	•	0	0%	•
20	PIZON'S HILDA HAKSATINA FF	2013	silmit OK polvet 0/0	MVA -	2	6	10	2	33%	0%	2	33%	0%

Pieni karkeakarvainen uros								Polvet			Silmät		
		Synt. vuosi	Terveys	Nly Koe	Pen-tueet	Pen-nut	2. pol- vessa	Tut- kittu	Tutkittu %	Sairas %, dgn	Tut- kittu	Tutkittu %	Sairas %, dgn
1	BISCOITO MANUEL DE VILA CARDILIO	2011	sil­mät OK polvet 0/0	MVA -	7	23	8	3	13%	0%	4	17%	50% 2xkaihi lievä 2xkort kat tod.
2	CAROCO DE VIAMONTE	2011	dist.lievä polvet 0/0	MVA -	7	18	19	6	33%	33% 0/1,2/2	6	33%	0%
3	MARELLA LAGO	2011	sil­mät OK polvet 0/0	MVA -	6	17	3	2	12%	0%	2	12%	50% dist.lievä
4	SMAUGHTERER'S REVOLVER	2011	-	SERT -	5	16	15	1	6%	*	1	6%	*
5	BEOLINE LEOPARDO	2011	dist.lievä polvet 0/0	MVA -	2	8	8	3	38%	0%	5	62%	0%
6	TASSURALLIN KOMEA KULLERVO	2015	sil­mät OK polvet 0/0	ERI VIC	2	8	0	0	0%	*	0	0%	*
7	SMAUGHTERER'S HERMES	2014	-	SERT -	3	7	0	0	0%	*	0	0%	*
8	GERSEME'S CARAMELON CARLITO	2010	sil­mät OK polvet 0/0	MVA VIC	2	7	3	1	14%	0%	1	14%	0%
9	PUDIM FLAN DO VALE NEGRO	2011	sil­mät OK polvet 0/0	SERT -	3	6	0	1	17%	0%	1	17%	0%
10	SMAUGHTERER'S BOREAS	2010	-	MVA -	3	6	3	0	0%	*	0	0%	*
11	PENNI DO VALE DO JUIZ	2011	kaihin laaj. lievä, kortik. katar. tod. polvet 0/0	MVA VIC	3	6	3	4	67%	0%	4	67%	25% lasiaisen rapp. lievä
12	CROSSOAK PASTEL DE BELEM	2014	sil­mät OK polvet 0/0	C.I.B AGI VIC	2	5	3	1	20%	0%	1	20%	0%
13	SMAUGHTERER'S BOLLINGER	2015	sil­mät OK polvet 2/2	C.I.B -	2	5	0	0	0%	*	0	0%	*
14	CARAMELON ALL KINDS OF EVERYTHING	2016	sil­mät OK polvet 0/0	SERT -	1	5	0	0	0%	*	0	0%	*
15	COALACRE TOMMY TUCKER	2011	ulkom. koira	C.I.B	1	4	2	3	75%	0%	3	75%	0%
16	HIRSITUVAN HERRA-HUU	2015	sil­mät OK polvet 0/0	C.I.B LTE	1	4	0	0	0%	*	0	0%	*
17	SMAUGHTERER'S FELLOW	2013	-	MVA -	1	3	0	1	33%	0%	1	33%	100%
18	LILJEBORG'S FAM LEGOLAS OF FAVORITO	2017	sil­mät OK polvet 0/0	ERI -	1	3	0	0	0%	*	0	0%	*
19	CARAMELON AMERICAN IDOL	2013	sil­mät OK polvet 1/1	C.I.B -	1	3	0	0	0%	*	1	33%	0%
20	KISAMORIN PANTHERA LEO	2014	lasiaisen rapp. tod. polvet 0/0	MVA -	1	3	0	0	0%	*	0	0%	*

Pieni karkeakarvainen narttu							Polvet			Silmät			
		Synt. vuosi	Terveys	Nly Koe	Pen-tueet	Pen-nut	2.pol- vessa	Tut- kittu	Tutkittu %	Sairas %, dgn	Tut- kittu	Tutkittu %	Sairas %, dgn
1	CROSSOAK MERENDA MISTA	2015	sil­mät OK polvet 0/0	MVA -	3	15	0	0	0%	*	0	0%	*
2	SMAUGHTERER'S ARTEMIS	2010	sil­mät OK polvet 0/0	C.I.B -	4	14	5	1	7%	*	1	7%	*
3	HIRSITUVAN HEINÄHATTU	2010	sil­mät OK polvet 0/0	C.I.B VIC	4	12	14	8	67%	0%	8	67%	0%
4	NAZARE DA TERRA DE MONTOITO	2012	sil­mät OK polvet 0/0	SERT -	3	11	3	1	9%	*	1	9%	*
5	IREZUMI VINHO VERDE	2010	dist. tod. polvet 0/0	C.I.B -	3	11	1	5	45%	0%	6	55%	0%
6	SMAUGHTERER'S CRISTAL	2012	sil­mät OK polvet 0/0	C.I.B -	4	8	7	2	25%	50% 2/2	2	25%	0%
7	CARAMELON HERE I AM DIXON	2010	sil­mät OK polvet 0/0	C.I.B AGI VIC	3	8	6	5	62%	20% 0/1	5	62%	20% dist. lievä lasiaisen rap- peuma lievä
8	FLORA DO VALE DO JUIZ	2013	sil­mät OK polvet 0/0	ERI -	2	7	0	0	0%	*	0	0%	*
9	HIRSITUVAN NUU-NUU	2015	sil­mät OK polvet 0/0	C.I.B VIC	2	7	0	0	0%	*	0	0%	*
10	SMAUGHTERER'S AFRODITE	2010	-	-	2	6	7	1	17%	0%	1	17%	0%
11	QUADRILHA DO VALE NEGRO	2010	polvet 0/0	MVA -	1	6	3	1	17%	0%	3	50%	0%
12	SMAUGHTERER'S REVOLUTION	2011	dist. tod.	MVA -	2	6	3	2	33%	0%	2	33%	100% lasiaisen rapp. lievä puutt. kyynel- kan. aukko
13	SMAUGHTERER'S EPIONE	2012	-	MVA -	2	6	7	0	0%	*	0	0%	*
14	GLADLYSTONES TINY TINKERBELL	2014	sil­mät OK polvet 0/0	MVA -	2	6	3	1	17%	0%	1	17%	0%
15	BONK'S BOMBON BAILANDO	2014	sil­mät OK polvet 0/0	MVA -	2	5	0	0	0%	*	0	0%	*
16	SMAUGHTERER'S REBECCA	2016	-	ERI -	2	4	0	0	0%	*	0	0%	*
17	PIRIQUITA DE VIAMONTE	2010	sil­mät OK polvet 0/0	SERT -	1	4	6	1	25%	0%	1	25%	0%
18	SANDEISAN JOIA	2014	sil­mät OK polvet 1/1	C.I.B -	1	4	0	0	0%	*	0	0%	*
19	JAHANIAN ELA MORENA	2010	sil­mät OK polvet 0/0	SERT -	1	3	0	0	0%	*	0	0%	*
20	RENATA DA TERRA DOS MOINHOS	2014	sil­mät OK polvet 0/0	EH -	1	3	0	0	0%	*	0	0%	*

Kaikkia jalostukseen käytettyjä koiria ei ole terveystarkastettu, koska podengot eivät kuulu PEVISA-ohjelmaan. Toivottavaa kuitenkin olisi, että kaikilta jalostuskoirilta tarkastetaan vähintään silmät ja polvet, kuten ohjelman jalostussuosituksessa sanotaan. Tarkastetut jalostuskoirat ovat olleet terveyden suhteen hyvällä tasolla. Jälkeläisiä on testattu suurimmalta osalta pienistä sileäkarvaisista, mutta vain runsaalta puolelta pienistä karkeakarvaisista.

5.2 Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen

Tavoite	Toimenpide	Toteutuminen
Pyritään pitämään rotu yhtä terveenä kuin se on tähän asti ollut.	Mahdollisimman monelta koiralta pyritään saamaan terveystulokset (polvet, silmät), jotta niiden avulla voidaan seurata terveystilannetta ja puuttumaan asiaan, mikäli tarvetta on. Jalostuksessa pyritään yhdistämään terveitä yksilöitä, jotka tuottaisivat terveitä jälkeläisiä. Yhdistyksen Pentuja-sivulla pentueet jaetaan suositukset täyttäviin ja ei-täyttäviin pentueisiin.	Jalostukseen v. 2010–2019 eniten käytetyistä 20 koirasta on terveystutkimuksia tehty: psk uros silmät 17 ja polvet 18, psk narttu silmät 16 ja polvet 17, pkk uros silmät ja polvet 15, pkk narttu silmät ja polvet 16. Tavoitteena oli ”mahdollisimman monelta”, joten sen voidaan katsoa toteutuneen kohtalaisesti. Jälkeläisiä on tutkittu liian vähän.
Rakenteessa pyritään kiinnittämään huomiota siihen, että koirat pysyvät kooltaan rotumääritelmän mukaisina. Koirien päät, korvat, ja raajojen kulmaukset ovat hyvät.	Epätoivottuja piirteitä, kuten liian pehmeää turkkia ja liian tiukasti selän päälle kaartuvia häntiä pyritään poistamaan jalostuksella. Alapurentaa esiintyy varsin paljon ja myös siihen on kiinnitettävä erityistä huomiota jalostustyössä. Sukupuolileiman tulee olla selkeä.	Kokovaihtelua esiintyy jonkin verran. Karkeakarvaisen turkinlaatu on näyttää pysyneen ennallaan. Alapurentaa esiintyy 2020 terveystutkimuksen perusteella molemmilla karvanlaaduilla selvästi alle 10 %, mitä voidaan pitää hyvänä tuloksena.
Jalostukseen käytettävien koirien luonteeseen tulee kiinnittää huomiota.	Aggressiivisia tai liian arkoja koiria ei tule käyttää jalostukseen.	Liian araksi arvioi 2020 terveystutkimuksessa koiransa n. 1/3 omistajista. Tähän tulee kiinnittää enemmän huomiota jalostuksessa.
Saman koiran/yhdistelmän jälkeläisten määrän tulisi olla alle 10 % elossa olevasta koirakannasta.	Jalostuspohjan laajentamiseksi pyritään ylläpitämään olemassa olevia sekä luomaan uusia luotettavia yhteyksiä ulkomaille tuontikoirien ja ulkomaisten urosten käyttömahdollisuuksien lisäämiseksi.	Yksittäisen koiran jälkeläisten suositusmääriä (psk 25, pkk 15) on ylitetty yhdellä psk-uroksella ja kolmella pkk-uroksella.
Sukusiitosprosentti pyritään pitämään pienempänä tai yhtä suurena kuin 6,25 %.		Keskimääräinen sukusiitos-% on pysynyt tavoitteessa edelleen.

Jalostuksen ulkopuolelle jäävien koirien osuus

Koska podengoilla ei ole Pevisa-ohjelmaa, ei koiria jää Pevisaan perustuvien syiden vuoksi jalostuksen ulkopuolelle.

Vahva käsitys on, että jos koiralla on vakava sairaus, kuten Legg-Perthes, sitä ei ole käytetty jalostukseen. Podengoilla on ainakin toistaiseksi vielä sen verran vähän perinnöllisiä tai muita vakavia sairauksia, että niiden johdosta jalostuksesta poisjääminen ei näyttele merkittävää roolia. Geenitestin myötä saatu tieto PRA:sta on pienentänyt käytettävissä olevien jalostuskoirien määrää.

Jalostussuosittelujen ja PEVISAn ajantasaisuuden arviointi

Viimeisen 10 vuoden aikana eniten jalostukseen käytetyillä koirilla on jalostussuosittelut ylittäviä pentumääriä yhdellä pienellä sileäkarvaisella ja kolmella pienellä karkeakarvaisella, mitä voidaan pitää hyvänä tilanteena.

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

6.1 Jalostuksen tavoitteet

Jalostuspohja

Tavoitteena on laajentaa jalostuspohjaa ja käyttää useampia koiria jalostukseen, mutta vastaavasti vähemmän pentueita yhdelle koiralle. Suositus on, että ei tehdä yhdistelmiä, joiden sukusiitosprosentti neljän - viiden sukupolven perusteella laskettuna on yli 6,25 %.

Selvitetään, onko mahdollista hyödyntää Portugalissa olevaa rekisteröimätöntä koirakantaa laajentamaan jalostuspohjaa.

Käyttäytyminen ja luonne

Jalostukseen käytettävien koirien luonteeseen tulee edelleen kiinnittää huomiota, koska rodussa esiintyy arkuutta, pienissä karkeakarvaisissa hiukan enemmän. Aggressiivisia tai liian arkoja koiria ei saa käyttää jalostukseen. Myös jalostuskoirien lähisukulaisten luonne tulee ottaa huomioon jalostusvalintoja tehtäessä. Pyritään järjestämään käyttäytymisen jalostustarkastus/tarkastuksia. Käyttäytymisen ihanneprofiililomake on Kennelliitossa kommentoitavana. Seurataan edelleen näyttelyarvostelujen luonnemainintoja.

Käyttöominaisuudet

Rodun käyttötarkoitus on metsästys-, vahti- ja seurakoira, ja nämä kaikki ominaisuudet tulee säilyttää, myös metsästysominaisuudet. Metsästämisominaisuuksia Suomen olosuhteissa voidaan mitata lähinnä vinttikoirien ajue- ja maastajuoksukokeissa

Terveys ja lisääntyminen

Jalostukseen käytetään vain koiria, joilla ei ole vakavia tai merkityksellisiä perinnöllisiä sairauksia tai vikoja ja jotka polveutuvat mahdollisimman terveiksi tunnetuista suvuista.

Tavoitteena on, että silmä- ja polvitarkastettujen koirien osuus vuosittain syntyneistä pennuista kasvaa. Viralliset silmä- ja polvitutkimukset tulisi tehdä vähintään kaikilta jalostukseen käytettäviltä koirilta.

Kasvattajia pyydetään olemaan avoimia epilepsiaan, CECS-sairauteen, allergiaan, PRA:han ja Legg-Perthesiin sairastuneiden koirien suhteen, jotta mahdolliset riskiyhdistelmät voidaan näin mahdollisuuksien mukaan välttää.

Synnytysoongelmiin tulisi alkaa kiinnittämään huomiota, niitä on ollut vajaalla kolmanneksella pienten karkeakarvaisten pentueissa. Kasvattajien on oltava varmoja, etteivät jalosta synnytysongelmaisia sukulinjoja. Pentujen suuri koko ilmoitettiin 2020 terveyskyselyssä ongelmien syyksi 5/19 vastauksessa pienillä karkeakarvaisilla ja 2/17 vastauksessa pienillä sileäkarvaisilla. On yleisesti tiedossa, että korkea sukusiitos aiheuttaa tiinehtymisongelmia, ja myös synnytysoongelmia. Pentuekoot voivat pienentyä todellisen sukusiitoksen kasvaessa (jalostustietojärjestelmä antaa aliarvion) ja siten yksittäisen pennun kokokin voi olla keskimääräistä suurempi.

Ulkomuoto

Koirien kokoon on kiinnitettävä huomiota, jotta koko pysyy rotumääritelmän mukaisena. Rotumääritelmää isompia koiria on jonkin verran, mutta myös liian pieniä. Jalostusvalinnoissa pyritään käyttämään koiria, jotka ovat kokonsa puolesta rotumääritelmän mukaisia; 20–30 cm säkäkorkeus ja paino 4–6 kg.

Rungon pituus on hieman suurempi kuin säkäkorkeus suhteen ollessa 6:5. Pitkärunkoisia yksilöitä esiintyy melko paljon, tähän tulisi kiinnittää huomiota jalostusvalinnoissa.

6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille

Suositukset jalostukseen käytettävien koirien ja yhdistelmien ominaisuuksista

Tässä kappaleessa mainitut suositukset eivät vaikuta pentujen rekisteröintiin Suomen Kennelliitossa. Suositukset täyttävät yhdistelmät voidaan ilmoittaa Suomen Portugalinpodengot ry:n kotisivuille *Jalostussuositukset täyttävät pentueet* –listalle. Kaikki muut rekisteröintikelpoiset pentueet voidaan ilmoittaa *Muut pentueet, jotka eivät täytä jalostussuosituksia* –listalle.

Suositukset isälle ja emälle

Sekä emältä että isältä on tutkittu virallisesti vähintään polvet ja silmät. Silmien osalta lausunto saa olla korkeintaan 2 vuotta vanha. Patellaluksaation raja-arvon tulisi olla 1 ja suosituksena on, että asteen 1 koira yhdistetään tervepolvisen kanssa. Polvien vuoksi operoituja koiria ei saa käyttää jalostukseen. Jalostukseen ei saa käyttää koiraa, jolla on Legg-Perthes, epilepsia, CECS, allergia tai atopia, PRA tai perinnöllinen kaihi. Kahta geenitestillä PRA-kantajaksi testattua koiraa ei saa yhdistää eikä PRA-sairasta koiraa sairauden kantajan kanssa.

Sekä emällä että isällä on oltava vähintään erittäin hyvä (EH) laatuarvostelussa Suomen Kennelliiton hyväksymästä koiranäyttelystä tai jalostustarkastuksesta hyväksytty tulos.

Isän tulee olla astutushetkellä vähintään 24 kk ikäinen. Emän tulee olla astutushetkellä vähintään 24 kk ikäinen.

Suositus yksittäisen koiran maksimijälkeläismäärälle

Suositus sileäkarvaisen pienen podengon maksimijälkeläismääräksi on 25 pentua.

Suositus karkeakarvaisen pienen podengon maksimijälkeläismääräksi on 15 pentua.

6.3 Rotuyhdistyksen toimenpiteet

Joka toinen vuosi sähköinen terveystarkastus, johon saavat vastata kaikki portugalipodengojen omistajat, myös yhdistykseen kuulumattomat. Terveystarkastusta kehitetään ja sen tuloksia hyödynnetään JTON päivityksessä ja jalostustyössä.

Ulkomuototuomarien kouluttaminen.

Kasvattajapäivien järjestäminen joka toinen vuosi, ja kasvattajien kouluttaminen.

Jalostustarkastus joka toinen vuosi, vuorovuositain kasvattajapäivien kanssa. Tarkastuksen tulokset tulevat yhdistyksen sivuille, ja myöhemmin Kennelliiton Jalostustietojärjestelmään. Jalostustarkastuksen tulokset ovat näin kaikkien kasvattajien hyödynnettävissä.

6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin

Rodun jalostuksen suurimmat uhat ja mahdollisuudet

Jalostuksen suurimmat uhat ovat geenipohjan kaventuminen, joka on seurausta yksittäisten koirien liikakäytöstä. Koska podengojen maailmanlaajuisenkin populaatio on pieni, on erityisen tärkeää välttää jalostuskoirien liikakäyttöä. Kaventunut geenipohja voi tuoda ja lisätä perinnöllisten sairauksien esilletuloa. Vaikka perinnöllisiä sairauksia on podengoilla toistaiseksi vähän, ei se ole tae, että tilanne säilyy näin hyvänä. Tuontikoirien kautta voidaan saada jonkun verran erilaista materiaalia, mutta niidenkin taustalla on samoja portugalilaisia koiria. Ongelmana on myös tiedonsaannin vaikeus. Muissa maissa ei ole Kennelliiton jalostusjärjestelmän kaltaista kaikille avointa tietopankkia, eikä kysymällä välttämättä saa tietoa vaikka sitä olisikin. Ulkomailla ei myöskään tutkita koiria samalla tavalla kuin Suomessa. Uhkana on mainittava myös se, että Suomessakaan ei koiria tutkita riittävästi.

Rodun mahdollisuutena on, että se säilyy yhtä terveenä kuin se on nyt ja että laajentuneen ulkomaisen kasvatuksen myötä saadaan koiria, joiden sukulaisuus on kaukana toisistaan. Myös Portugalissa koko ajan tapahtuvaa rotuunottoa metsästäjien koirista voidaan pitää mahdollisuutena, koska sitä kautta saadaan mukaan koiria, jotka eivät ole sukua niille joilla järjestelmällinen kasvatusta Portugalissa alkoi.

Varautuminen ongelmiin

Paras tapa varautua ongelmiin on testata vähintään kaikki jalostuskoirat ainakin silmien ja polvien osalta. Myös jälkeläisiä pitäisi testata systemaattisesti.

6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta

Vuosi	Tehtävä tai projekti
2016	Jalostustarkastus. Ei toteutunut, ei osallistujia.
2017	Kasvattajapäivä. Ei toteutunut. Terveyskysely. Toteutettu, tulos liitteenä ja yhdistyksen sivuilla
2018	Jalostustarkastus. Ei toteutunut, ei kiinnostusta kentältä.
2019	Kasvattajapäivä. Ei toteutunut. Terveyskysely. Tehty 2020. Raportti julkaisu yhdistyksen sivuilla.
2020	Jalostustarkastus
2021	-
2022	Kasvattajapäivä. Käyttäytymisen jalostustarkastus.
2023	-
2024	Terveyskysely
2025	JTON päivitys

JTON vaikutuksen seuraaminen

JTON toteutumista seurataan uusien terveyskyselyjen avulla sekä seuraamalla jalostustietojärjestelmään kirjattuja terveystarkastuksia.

7. LÄHTEET

Vitor Veiga: The Portuguese podengo, 2001

Carla Molinari: Portuguese podengo pequeno, A Breed Presentation, 2011

Suomen Portugalinpodengot ry:n vuosikirjat

Suomen Kennelliiton sähköinen jalostustietokanta KoiraNet

Suomen Portugalinpodengot ry:n terveys- ja luonnekysely 2015, 2017 ja 2020

Suomen Kennelliiton artikkelitietokanta <http://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/tietoa-jalostuksella-vastustettavista-sairauksista-ja-vioista>

MyDogDNA <http://www.mydogdna.com/fi/etusivu>

Suomen Vinttikoiraliitto: Vinttikoirien maastokokeiden arvosteluohjeet

<http://www.suomenvinttikoiraliitto.fi/files/arvosteluohjeet2014.pdf>

8. LIITTEET

Portugalinpodengon rotumääritelmä

http://www.kennelliitto.fi/sites/default/files/attachments/rotumaaritelmat/fci_5/5portpod.pdf

Terveys- ja luonnekyselyiden tulokset

http://www.podengo.net/wp-content/uploads/2015/06/Terveyskysely-ja-Luonnekysely-2015_pienet_valmis.pdf

http://www.podengo.net/wp-content/uploads/2018/02/SPP-terveyskysely-2017_kaiikki_vastaukset_26012018.pdf

<http://www.podengo.net/wp-content/uploads/2020/05/SPP-terveyskysely-2020-raportti.pdf>

http://www.podengo.net/wp-content/uploads/2020/05/Petsofi_pienet_portugalinpodengot_k%C3%A4yt%C3%B6stulokset_julkaisu-1.pdf

Kennelliiton käyttäytymisen jalostustarkastuksen lomake [kayttaytymisen-jalostustarkastuksen-lomake \(kennelliitto.fi\)](http://www.kennelliitto.fi/kayttaytymisen-jalostustarkastuksen-lomake)

1. IHMISEN KOHTAAMINEN

1.1 Ensikohtaaminen avustajan kanssa		
a) Koiran käyttäytyminen ennen kontaktitilannetta avustajan kanssa		
I	S	menee suoraan tervehtimään avustajaa
N	N1	on välinpitämätön, rento, voi tutkia ympäristöä
N	N2	pyrkii jatkamaan matkaa kiinnittämättä huomiota avustajaan
N	OLF	keskittyy vain haisteluun
E	Y	on kiinnostunut ainoastaan ympäristöstä
N	P1	lieviä merkkejä huolestumisesta tai rauhattomuudesta (voi äänneellä, liikkuu edestakaisin, liikkuu hidastetusti, lipoa suupieliiään, vinkua, häntä voi laskea. Voi myös muuttua eleettömämmäksi tai alkaa korostetusti hakea katsekontaktia ohjaajaan).
E	P2	välttelee(pyrkii poispäin avustajasta tai ohjaajansa syyliin, painautuu tiiviisti kiinni ohjaajaansa tai pyrkii ohjaajan taakse, häntä painuu alas, ryhti madaltuu voimakkaasti, voi ilmetä myös seuraavia: pälyilee, läähättää tai haukkuu, sulkeutuu tai passivoituu)
H	P3	pelkää voimakkaasti (perääntyy, pakenee tai kieltäytyy etenemästä, pyrkii voimakkaasti ohjaajan syyliin, kyyristelee, häntä tiukasti koipien välissä, tärisee, läähättää)
H	P4	pelkää erittäin voimakkaasti (yrittää paeta paniikinomaisesti, voi ilmetä myös paikoilleen lyyhistymisenä) jälöstustarkastus keskeytetään
E	A1	asento jäykkä, tuijottaa, karvat voivat nousta
H	A2	tuijottaa, murisee ja/tai haukkuu
H	A3	haukkuu ja ryntäilee ihmistä kohti
H	A4	hyökkää voimakkaasti ihmisiä kohti
H	A5	hyökkää ja puree ohjaajaansa
E	XR	rapsuttaa, nuolee tms itseään
E	XM	merkkailee
b) Aika, jonka kuluessa koira tervehtii oma-aloitteisesti avustajaa		
	U30	alle 30 sekuntia
	U59	31-59 sekuntia
	U80	60-60 sekuntia (avustaja on noussut seisomaan huomioimatta koira)
	NO	ei tule oma-aloitteisesti ennen kuin avustaja on muuttunut aktiiviseksi kontaktinottajaksi
1.1 Ensikohtaaminen avustajan kanssa		
c) Avustaja kääntyy ja ottaa kontaktia yrittämällä koskettaa koira		
1.2 Poistuminen ja uudelleen kohtaaminen		
1.1	1.2	1.2
c)	a)	b)
	a) Koiran käyttäytyminen kohdatessa	b) Koiran käyttäytyminen avustajan yrittäessä koskettaa
	I	L lähestyy avustajaa
	N	N ei lähesty eikä väistä avustajaa
	E	V väistää avustajaa
I		I N koira sietää kosketuksen, ei hakeudu luokse
I		I SN koira nuuhkaisee avustajaa, sen jälkeen välinpitämätön
I		I SY rennon ystävällinen (korvat rennot, normaali ryhti, paino tasaisesti kaikilla jaloilla, häntä voi heilua rennosti, voi katsoa hieman sivuun)
N		N SR kiemurtelee (ryhti madaltunut, korvat takana, voi äänneellä tai kääntä selälleen, hyppiä vasten tai nuolla avustajaa)
N		N SL alkaa leikkiä, riehaantuu (katsoo kohti, niaa etuosalla, läppää tassuillaan, läähättää innostuneesti, loikkii, pyrähtelee tms.)
N		N P1 lieviä merkkejä huolestumisesta (liikkuu hitaasti ja jännittyneesti, hännän liike jännittyen, voi hieman väistää, mutta antaa koskea. Voi ilmentää myös seuraavia: niaa ja/tai säpsähtää, jäykistyy hetkeksi, lipoo suupieliiään, haukottelee, häntä laskee)
E		E P2 säikähtää tai välttelee (perääntyy, väistää tai siirtyä ohjaajan taakse, ei anna koskea. Häntä painuu alas, ryhti madaltuu voimakkaasti, voi ilmetä myös seuraavia: pälyilee, läähättää tai haukkuu, voi passivoitua)
H		H P3 pelkää voimakkaasti (perääntyy, pakenee tai kieltäytyy etenemästä, ei anna koskea, pyrkii voimakkaasti ohjaajan syyliin, kyyristelee, häntä tiukasti koipien välissä, tärisee, läähättää) jatketaan osiosta 3
H		H P4 pelkää erittäin voimakkaasti (yrittää paeta paniikinomaisesti, voi ilmetä myös paikoilleen lyyhistymisenä), jatketaan osiosta 3
E		E A1 asento jäykkä, tuijottaa, karvat voivat nousta
H		H A2 napsii ilmaa ja/tai näyttää hampaita ja/tai murisee ja/tai haukkuu, ei hyökkää kohti

H		H	A3	napsii ilmaa ja/tai näyttää hampaita ja/tai murisee ja/tai haukkuu, hyökkää kohti
H		H	A4	hyökkää ja puree niin, että ei jää jälkeä
H		H	A5	hyökkää ja puree niin, että jää jälki
E		E	XR	rapsuttaa, nuolee tms. itseään
E		E	XM	merkkää avustajan
E		E	Y	osoittaa voimakasta kiinnostusta vain ympäristöä kohtaan
N		N	O	huomioi herkeämättömästi vain ohjaajansa, suhtautuu koskettamiseen välinpitämättömästi
H		H	EOP	koskettamisen yrittäminen jätettiin kokonaan väliin ohjaajan päätöksestä pelon vuoksi
H		H	EOA	koskettamisen yrittäminen jätettiin kokonaan väliin ohjaajan päätöksestä aggressiivisuuden vuoksi
H		H	EAA	koskettamisen yrittäminen jätettiin kokonaan väliin tarkastajan päätöksestä aggressiivisuuden vuoksi
1.3 Avustaja houkuttelee koiran mukaansa				
I	L			koira lähtee heti mukaan
I	LH			koira lähtee avustajan mukaan vähällä houkuttelulla
N	LV			koira lähtee mukaan runsaalla houkuttelulla
N	LO			pyrkii välillä ohjaajan luo, välillä kulkee avustajan mukana
E	LK			koira lähtee mukaan, mutta kieltäytyy myöhemmin etenemästä (voi ilmetä myös pakenemisena) tai alkaa kiskoa voimakkaasti kohti ohjaajaa
N	LE			koira ei lähde mukaan
H	EAG			osio keskeytetään, koska koira haukkuu ja/tai murisee ja/tai näyttää hampaita, roikkuu avustajan vaatteissa hampaillaan tai uhkailee avustajaa
H	EOP			osio jätettiin kokonaan väliin ohjaajan päätöksestä pelon vuoksi
H	EOA			osio jätettiin kokonaan väliin ohjaajan päätöksestä aggressiivisuuden vuoksi
H	EAA			osio jätettiin kokonaan väliin tarkastajan päätöksestä aggressiivisuuden vuoksi

2. KÄSITELTÄVYYS

2.1 Käyttäytyminen käsittelytilanteessa				
N	SN			koira suhtautuu välinpitämättömästi käsittelyyn sei sen käytös ei muutu lainkaan
I	SY			on rennon ystävällinen (korvat rennot, normaali ryhti, paino tasaisesti kaikilla jaloilla, häntä voi heilua rennosti, voi katsoa hieman sivuun)
N	SR			kiemurtelee (ryhti madaltunut, korvat takana, voi äännellä tai kääntyä selälleen, hyppiä vasten tai nuolla avustajaa)
N	SL			alkaa leikkiä, riehuu (katsoo kohti, niiaa etuosalla, läppää tassullaan, läähättää innostuneesti, loikkii, pyörähtelee tms.)
N	P1			lieviä merkkejä huolestumisesta (liikkuu hitaasti ja jännittyneesti, hännän liike jännittyen, voi himan väistää, mutta antaa koskea. Voi ilmentää myös seuraavia: niiaa ja/tai säpsähtää, jäykistyy hetkeksi, lipoo suupieläään, haukottelee, häntä laskee)
E	P2			säikähtää tai välttelee (perääntyy, väistää tai siirtyy ohjaajan taakse, ei anna koskea. Häntä painuu alas, ryhti madaltuu voimakkaasti, voi ilmentää myös seuraavia: pälyilee, läähättää tai haukkuu, voi passivoitua).
H	P3			pelkää voimakkaasti (perääntyy, pakenee tai kieltäytyy etenemästä, ei anna koskea, pyrkii voimakkaasti ohjaajan syliin, kyristelee, häntä tiukasti koipien välissä, tärisee, läähättää)
H	P4			pelkää erittäin voimakkaasti (yrittää paeta paniikinomaisesti, voi ilmetä myös paikoilleen lyhyistymisenä)
E	A1			asento jäykkä, tuijottaa, karvat voivat nousta
H	A2			napsii ilmaa ja/tai näyttää hampaita ja/tai murisee ja/tai haukkuu, ei hyökkää kohti
H	A3			napsii ilmaa ja/tai näyttää hampaita ja/tai murisee ja/tai haukkuu, hyökkää kohti
H	A4			hyökkää ja puree niin, että ei jää jälkeä
H	A5			hyökkää ja puree niin, että jää jälki
E	XR			rapsuttaa, nuolee tms. itseään
E	XM			merkkää avustajan
E	Y			osoittaa voimakasta kiinnostusta vain ympäristöä kohtaan
N	O			huomioi herkeämättömästi vain ohjaajansa, suhtautuu käsittelyyn välinpitämättömästi

H	EOP	koskettamisen yrittäminen jätettiin kokonaan väliin ohjaajan päätöksestä pelon vuoksi
H	EOA	koskettamisen yrittäminen jätettiin kokonaan väliin ohjaajan päätöksestä aggressiivisuuden vuoksi
H	EAA	koskettamisen yrittäminen jätettiin kokonaan väliin tarkastajan päätöksestä aggressiivisuuden vuoksi
2.2 Koira antoi koskea		
I	KH	huuliin
I	KK	korviin
I	KL	lapaan
I	KE	etujalkoihin
I	KR	rintaan
I	KS	selkään
I	KT	takajalkoihin
I	KN	hantään

3. JAHTAAMINEN

3.1 Koiran käyttäytyminen palloa heittäessä		
E	P	pyrkii pois päin pallosta tai jää haukkumaan paikoilleen tai peräytyen
N	N	ei kiinnostu pallosta, voi katsoa palloa
N	H1	osoittaa lievää kiinnostusta, ei mene pallolle asti tai menee hitaasti pallon luokse
N	H2	jää vaanimaan ja tuijottamaan palloa
N	H3	lähtee pallon perään, mutta keskeyttää ajon, juoksee pallon ohi tai jättää pallon nuuhkimatta sitä
N	H4	lähtee pallon perään, pallon pysähtyessä nuuhkii sitä
I	H5	lähtee pallon perään, tarttuu siihen ja päästää irti (voi tarttua uudestaan)
I	H6	lähtee pallon perään, tarttuu siihen ja pitää siitä kiinni (kunnes ohjaaja irrottaa pallon) tai kantaa palloa, voi tuoda sen ohjaajalle
I	H7	lähtee pallon perään, tarttuu siihen ja ravistelee sitä
H	HP8	osiota ei suoriteta loppuun, koska koira pelkää voimakkaasti, <i>jatketaan osiosta 4</i>
H	EOP	heittäminen jätettiin kokonaan väliin ohjaajan päätöksestä pelon vuoksi
H	EOA	heittäminen jätettiin kokonaan väliin ohjaajan päätöksestä aggressiivisuuden vuoksi
H	EAP	heittäminen jätettiin kokonaan väliin tarkastajan päätöksestä pelon vuoksi
H	EAA	heittäminen jätettiin kokonaan väliin tarkastajan päätöksestä aggressiivisuuden vuoksi
3.2 Ohjaaja leikittää koira pallolla		
E	P	koira pyrkii pois päin ohjaajasta tai jää haukkumaan paikoilleen tai peräytyen
N	N	ei kiinnostu, voi katsoa palloa
N	HL1	kiinnostuu, tutkii palloa
I	HL2	jää vaanimaan ja tuijottamaan palloa
N	HL3	alkaa leikkiä ohjaajan kanssa pallolla, mutta menettää pian kiinnostuksensa
I	HL4	alkaa leikkiä ohjaajan kanssa pallolla, tarttuu siihen ja päästää irti (voi tarttua uudestaan)
I	HL5	alkaa leikkiä ohjaajan kanssa pallolla, tarttuu siihen ja pitää kiinni kunnes ohjaaja irrottaa pallon
I	HL6	alkaa leikkiä ohjaajan kanssa pallolla, tarttuu siihen ja ravistelee sitä
I	HLS	on alkanut leikkiä pallolla itse, eikä halua leikkiä sillä ohjaajan kanssa
N	A1	asento jäykkä, tuijottaa, karvat voivat nousta
N	A2	napsii ilmaa ja/tai näyttää hampaita ja/tai murisee ja/tai haukkuu, ei hyökkää ihmistä kohti

H	A3	napsii ilmaa ja/tai näyttää hampaita ja/tai murisee ja/tai haukkuu, hyökkää ihmistä kohti
H	A4	hyökkää ja puree niin, että ei jää jälkeä
H	A5	hyökkää ja puree niin, että jää jälki
E	FIX	käytös osion päätyttyäkin muuttunutta/käytös jää päälle
H	EOP	osio jätettiin kokonaan väliin ohjaajan päätöksestä pelon vuoksi
H	EOA	osio jätettiin kokonaan väliin ohjaajan päätöksestä aggressiivisuuden vuoksi
H	EAP	osio jätettiin kokonaan väliin tarkastajan päätöksestä pelon vuoksi
H	EEA	osio jätettiin kokonaan väliin tarkastajan päätöksestä aggressiivisuuden vuoksi

4. AKTIIVISUUS/PASSIIVISUUS

E	RE	rauhaton: liikkuu levottomasti, voi läähättää, äännellä, hyppiä ohjaajaa vasten, rapsuttaa, nuolla itseään tms.
N	AK	aktiivinen: puuhastelee tai nuuhkii ympäristöä rauhallisesti koko ajan
I	N	rauhallinen: voi istua, seistä tai maata, voi tutkia ympäristön kertaalleen
E	PA	passiivinen: ei kiinnostu mistään
I	NR1	aluksi rauhallinen, rauhattomuus lisääntyy hieman
N	NR2	aluksi rauhallinen, rauhattomuus lisääntyy selvästi
I	REN	aluksi rauhaton, sitten rauhoittuu
N	MX	ajoittain rauhaton, ajoittain rauhallinen
H	P	pelkää tai on jännittynyt (taakse vetäytynyt kehon asento, voi hakeutua ohjaajan luo tai pyrkiä pakoon, haukkua tms.)
H	PV	osiota ei suoriteta loppuun, koska koira pelkää voimakkaasti

5. VIERAS KOIRA

Koiran käyttäytyminen sen havaitessa vieraan koiran		
I	N	rento, käytös ei juuri muutu (korvat rennot, normaali ryhti, paino tasaisesti kaikilla jaloilla, häntä voi heilua renoosti, voi katsoa hieman sivuun tai uteliaasti kohti)
I	S	osoittaa selvää kiinnostusta tutustumiseen (heiluttaa häntää, pyrkii kohti, voi vinkua tai haukahtaa, katsoo kohti, katsoo vuoronperään ohjaajaa ja vierasta koiraa, niiaa etuosalla, kauhoo etutassuillaan)
N	S2	osoittaa voimakasta kiinnostusta toista koiraa kohtaan (heiluttaa häntää, kiskoo ja riuhtoo kohti, voi haukkua, voi hyppiä, voi nousta kahdelle jalalle)
N	P1	lieviä merkkejä huolestumisesta (jäykistyy hetkeksi, lipoo suupieliään, häntä laskee, voi liikkua hitaasti ja jännittyneesti, hännän liike jännittyen, voi nuuhkia maata, katsella pois päin, haukotella, nostaa jalkaa, istahtaa, kääntyy selin, ottaa remmin suuhunsa tms.)
E	P2	säikähtää tai välttelee (perääntyy, väistää tai siirtyy ohjaajan taakse. Häntä painuu alas, ryhti madaltuu voimakkaasti, voi ilmentää myös seuraavia: pälyilee, läähättää tai haukkuu, voi passivoitua).
H	P3	pelkää voimakkaasti (perääntyy, pakenee tai kieltäytyy etenemästä, pyrkii voimakkaasti ohjaajan syyliin, kyrristelee, häntä tiukasti koipien välissä, tänsee, läähättää)
H	P4	pelkää erittäin voimakkaasti (yrittää paeta paniikinomaisesti, voi ilmetä myös paikoilleen lyyhistymisenä)
E	A1	asento jäykkä, tuijottaa, etupainoinen kehon asento, karvat voivat nousta
H	A2	näyttää hampaita ja/tai murisee ja/tai haukkuu, ottaa askelia kohti vierasta koiraa, tuijottaa, karvat voivat nousta
H	A3	napsii ilmaa ja/tai näyttää hampaita ja/tai murisee ja/tai haukkuu, hyökkää kohti
H	A4	hyökkää voimakkaasti vierasta koiraa kohti (kiihtynyt, ei rauhoitu, voi haukkua, karvat pystyssä)
H	A5	vihainen (tilanteeseen nähden suhteetonta hyökkäämistä tai hallitsematonta raivoa)
H	AO5	hyökkää ja puree ohjaajaansa
N	H	vaanii, metsästää, paimentaa (katse kiinnittynyt vieraaseen koiraan, madaltunut päin tai kehon asento, mutta karvat eivät ole pystyssä, voi haukkua)
N	O	huomioi herkeämättömästi vain ohjaajansa
E	FIX	ei palaudu, käytös jää päälle
H	EOH	osiota ei suoriteta ohjaajan päätöksestä
H	EAR	osiota ei suoriteta tarkastajan päätöksestä

6. EPÄTAVALLISET ALUSTAT

Ritiliä 6.1	Pleksi 6.2	a) Käyttäytyminen alustalle mennessä
I	I	N ei pelkoa tai huolestumista, astuu epäroimättä alustalle ilman houkuttelua (ryhti ja hännän asento normaali, astuu alustalle huomioiden sen tai kiinnittämättä siihen huomiota)
N	N	P1 hyvin lieviä merkkejä huolestumisesta tai välttelystä (ryhti lievästi matala, jäykkä tai takakenoinen, liikkuu hitaasti, voi pysähdellä hetkeksi, voi lipoa suupieliään, hieman taakse vetäytyneet suupielet tms.)
E	E	P2 selviä merkkejä välttelystä (pysähtyy, yrittää kiertää tai hypätä alustan yli, heittäytyy selälleen tai tai tarjoaa oheistoimintoja välttääkseen alustalle menon, kuten istuu, menee maahan, kieri, antaa tassua tms.)
H	H	P3 pelokas (kyyristelee, häntä tiukasti koipien välissä, saattaa pyrkiä pakoon tai omistajan syliin, voi läähättää ta passivoitua, täristä, äänneellä voimakkaasti), jatketaan seuraavasta alustasta/osiosta 7
H	H	P4 erittäin voimakkaasti pelokas (yrittää paeta paniikinomaisesti, voi ilmetä myös paikoilleen lyyhistymisenä), jatketaan seuraavasta alustasta/osiosta 7
N	N	LP astuu epäröiden alustalle ilman houkuttelua
I	I	LH astuu epäroimättä alustalle sanallisen houkuttelun jälkeen
N	N	LPH astuu epäröiden alustalle sanallisen houkuttelun jälkeen
E	E	LH2 menee alustalle vasta makupalan avulla
N	N	P ei astu alustalle
H	H	EOH osiota ei suoriteta ohjaajan päätöksestä
H	H	EAR osiota ei suoriteta tarkastajan päätöksestä
b) Käyttäytyminen alustalla ollessa		
I	I	N koira pysyy alustalla itse tai ohjaajan on helppo saada koira jäämään alustalle
E	E	H ohjaaja joutuu käyttämään runsaasti houkuttelua saadakseen koiran jäämään alustalle
N	N	VL koira poistuu alustalta, tulee helposti takaisin
E	E	VH2 koira poistuu alustalta, tulee takaisin vain runsaasti houkutteluna
E	E	VP koira poistuu alustalta, eikä tule takaisin runsaallakaan houkuttelulla
H	H	EP ei mennyt alustalle
c) Rentous alustalla		
I	I	N koira on rento (alusta ei näytä vaikuttavan koiran käyttäytymiseen)
N	N	P1 koira jännittää hieman (ryhti lievästi matala, jäykkä tai takakenoinen, voi lipoa suupieliään tai nostella tassujaan, hieman taakse vetäytyneet suupielet tms.)
E	E	P2 koira on jännittynyt (kyyristelee, häntä koipien välissä, saattaa pyrkiä omistajan syliin, voi läähättää tai passivoitua, täristä, voi äänneellä)
H	H	P3 koira ei mennyt alustalle

7. IHMISSOUKKO

7.1	7.2	7.3	7.1 Kävelevät ihmiset rivissä 7.2. Juoksevat ihmiset rivissä 7.3 Oudot ihmiset rivissä
I	I	I	N koira kulkee rennosti ohjaajan edessä, takana tai sivulla, voi huomioida avustajat (korvat rennot, normaali ryhti, liikkumisnopeudessa ei muutoksia)
N	N	N	S yrittää päästä nuuhkimaan avustajia
N	N	N	SR yrittää lähestyä avustajia kiemurrellen (ryhti madaltunut, korvat takana, voi äänneellä tai kääntyä selälleen)
N	N	N	SL yrittää lähestyä avustajia riehakkaasti (katsoo kohti, voi äänneellä, niaa etuosalla, läppää tassuillaan, läähättää innostuneesti, loikkii, pyrähtelee tms.)
N	N	N	P1 lieviä merkkejä huolestumisesta (liikkumisnopeus ja/tai -asento muuttuu, voi hetkellisesti siirtyä lähemmäs ohjaajaa tai ohjaajan taakse, pysähtyä hetkeksi, hidastaa, jännittyä tai kaartaa. Voi vilkuilla avustajia, lipoa suupieliään, ryhti madaltuu, häntä laskee. Voi äänneellä ja/tai hyppiä ohjaajaa vasten.)
E	E	E	P2 säikähtää tai välttelee (siirtyy ohjaajan taakse, voi pysähdellä, häntä painuu alas, ryhti madaltuu voimakkaasti, saattaa pälyillä, läähättää tai haukkua).
H	H	H	P3 pelkää voimakkaasti (perääntyy, pakenee tai kieltäytyy etenemästä, pyrkii voimakkaasti ohjaajan syliin, kyyristelee, häntä tiukasti koipien välissä, tärisee, läähättää), jatketaan osasta 8
H	H	H	P4 pelkää erittäin voimakkaasti (yrittää paeta paniikinomaisesti, voi ilmetä myös paikoilleen lyyhistymisenä), jatketaan osasta 8
N	N	N	A1 jäykistyy, tuijottaa, korvat voivat nousta
E	E	E	A2 napsii ilmaa ja/tai näyttää hampaita ja/tai murisee ja/tai haukkuu, ei hyökkää kohti
H	H	H	A3 napsii ilmaa ja/tai näyttää hampaita ja/tai murisee ja/tai haukkuu, hyökkää kohti

H	H	H	A4	hyökkää voimakkaasti avustajia kohti (kiihtynyt, ei rauhoitu, voi haukkua, karvat pystyssä)
H	H	H	A5	vihainen (tilanteeseen nähden suhteetonta hyökkäämistä tai hallitsematonta raivoa)
H	H	H	AO5	hyökkää ja puree ohjaajaansa
E	E	E	H	vaanii, metsästää, paimentaa (katse kiinnittynyt vieraisiin ihmisiin, madaltunut pään tai kehon asento, mutta karvat eivät ole pystyssä, voi haukkua)
N	N	N	O	osoittaa voimakasta kiinnostusta vain ohjaajaa kohtaan
E	E	E	FIX	ei palaudu, käytös jää päälle
H	H	H	EOP	osio jätettiin kokonaan väliin ohjaajan päätöksestä pelon vuoksi
H	H	H	EOA	osio jätettiin kokonaan väliin ohjaajan päätöksestä aggressiivisuuden vuoksi
H	H	H	EAP	osio jätettiin kokonaan väliin tarkastajan päätöksestä pelon vuoksi
H	H	H	EAA	osio jätettiin kokonaan väliin tarkastajan päätöksestä aggressiivisuuden vuoksi

7. IHMISJOUKKO

7.4	7.5	7.6	7.4 Ihmiset ympyrässä paikoillaan	7.5 Ihmiset ympyrässä astuvat kohti koiraa	7.6 Ihmiset liikkuvat ympyrässä
I	I	I	N	rento, käytös ei juuri muutu (korvat rennot, normaali ryhti, paino tasaisesti kaikilla jaloilla, häntä voi heilua rennosti, voi katsoa hieman sivuun tai uteliaasti kohti)	
N	I	N	S	yrittää päästä nuuhkimaan avustajia	
N	N	N	SR	yrittää lähestyä avustajia kiemurrellen (ryhti madaltunut, korvat takana, voi äänneellä tai kääntyä selälleen)	
N	N	N	SL	yrittää lähestyä avustajia riehakkaasti (katsoo kohti, voi äänellä, niaa etuosalla, läppää tassuillaan, läähättää innostuneesti, loikkii, pyrähtelee tms.)	
N	N	N	P1	lieviä merkkejä huolestumisesta (jäykistyy hetkeksi, lipoo suupieliään, häntä laskee, voi liikkua hitaasti ja jännittyneesti, hännän liike jännittyen, voi myös nuuhkia maata, katsella poispäin, haukotella, nostaa toistuvasti jalkaa, istahtaa, kääntyä selin, ottaa remmin suuhunsa, alkaa hakea katsekontaktia ohjaajaan tms.)	
E	E	E	P2	säikähtää tai välttelee (perääntyy, väistää tai siirtyy ohjaajan taakse. Häntä painuu alas, ryhti madaltuu voimakkaasti, voi ilmetä myös seuraavia: pälyilee, läähättää tai haukkuu, voi passivoitua).	
H	H	H	P3	pelkää voimakkaasti (perääntyy, pakenee tai kieltäytyy etenemästä, pyrkii voimakkaasti ohjaajan syliin, kyyristelee, häntä tiukasti koipien välissä, tärisee, läähättää), jatketaan osasta 8	
H	H	H	P4	pelkää erittäin voimakkaasti (yrittää paeta paniikinomaisesti, voi ilmetä myös paikoilleen lyyhistymisenä), jatketaan osasta 8	
N	N	N	A1	asento jäykkä, tuijottaa, etupainoinen kehon asento, karvat voivat nousta	
E	E	E	A2	näyttää hampaita ja/tai murisee ja/tai haukkuu, voi ottaa askelia kohti avustajia, tuijottaa, karvat voivat nousta	
H	H	H	A3	napsii ilmaa ja/tai näyttää hampaita ja/tai murisee ja/tai haukkuu, hyökkää kohti	
H	H	H	A4	hyökkää voimakkaasti avustajia kohti (kiihtynyt, ei rauhoitu, voi haukkua, karvat pystyssä)	
H	H	H	A5	vihainen (tilanteeseen nähden suhteetonta hyökkäämistä tai hallitsematonta raivoa)	
H	H	H	AO5	hyökkää ja puree ohjaajaansa	
E	E	E	H	vaanii, metsästää, paimentaa (katse kiinnittynyt vieraisiin ihmisiin, madaltunut pään tai kehon asento, mutta karvat eivät ole pystyssä, voi haukkua)	
I	N	N	O	osoittaa voimakasta kiinnostusta vain ohjaajaa kohtaan	
E	E	E	FIX	ei palaudu, käytös jää päälle	
H	H	H	EOP	osio jätettiin kokonaan väliin ohjaajan päätöksestä pelon vuoksi	
H	H	H	EOA	osio jätettiin kokonaan väliin ohjaajan päätöksestä aggressiivisuuden vuoksi	
H	H	H	EAP	osio jätettiin kokonaan väliin tarkastajan päätöksestä pelon vuoksi	
H	H	H	EAA	osio jätettiin kokonaan väliin tarkastajan päätöksestä aggressiivisuuden vuoksi	

8. ÄÄNET

8.1	8.2	8.3	8.4	8.1 Käyttäytyminen piilin soidessa Käyttäytyminen koputettaessa kattilankantta vasaralla	8.2 Käyttäytyminen koputettaessa kattilankantta vasaran varrella 8.4 Käyttäytyminen poran käydessä	8.3
I	I	I	I	L	koira menee uteliaasti ääntä kohti (ryhti ja hännän asento rentoja)	
I	I	I	I	N	käyttäytyminen ei muutu (ryhti ja hännän asento eivät muutu, liikkumisnopeudessa ei muutoksia, koira voi havaita äänen)	
N	N	N	N	P1	lieviä merkkejä huolestumisesta (kulkee ohjaajan mukana, mutta liikkumisnopeudessa tai -asennossa tapahtuu lieviä muutoksia. Voi ilmentää myös seuraavia: niaa ja/tai säpsähtää, jäykistyy hetkeksi, lipoo suupieliään, korvat takana, vinkuu, häntä laskee. Voi myös muuttua eleettömäksi tai alkaa hakea katsekontaktia ohjaajaan)	

E	E	E	E	P2 säikähtää tai välttelee, selviä liikkumisnopeuden tai asennon muutoksia (kuten väistää kaartamalla, siirtyy ohjaajan taakse, aloittaa "stressivedon" äänestä pois päin, painautuu ja/tai hyppii ohjaajaa vasten tai pysähtyy, häntä painuu alas, ryhti madaltuu voimakkaasti, voi ilmentää myös seuraavia: pälyilee, läähättää tai haukkuu, sulkeutuu tai passivoituu), osiota 8.3 ei suoriteta
H	H	H	H	P3 pelkää voimakkaasti (perääntyy, pakenee tai kieltäytyy etenemästä, pyrkii voimakkaasti ohjaajan syliin, kyyristelee, häntä tiukasti koipien välissä, tärisee, läähättää), äänet-osiota keskeytetään
H	H	H	H	P4 pelkää erittäin voimakkaasti (yrittää paeta paniikinomaisesti, voi ilmetä myös paikoilleen lyhyistymisenä), äänet-osiota keskeytetään
E	E	E	E	A1 asento jäykkä, tuijottaa, karvat voivat nousta
E	E	E	E	A2 tuijottaa, murisee ja/tai haukkuu
H	E	E	E	A3 haukkuu ja ryntäilee ääntä kohti
H	E	E	H	A4 hyökkää voimakkaasti ääntä kohti (kiiltnyt, ei rauhoitu, voi haukkua, karvat pystyssä)
H	H	H	H	AOS hyökkää ja puree ohjaajaansa
E	E	E	E	FIX ei palaudu, käytös jää päälle
H	H	H	H	EOH osiota ei suoriteta ohjaajan päätöksestä
H	H	H	H	EAR osiota ei suoriteta tarkastajan päätöksestä

9. MUUT HUOMIOT

a) Rohkeuden yleiskuva		
I	N	rento, ei merkkejä epävarmuudesta
	P0	ajoittain lievästi epävarma
N	P1	lievästi epävarma, voi näkyä myös levottomuutena tai sulkeutumisena
E	P2	epävarma
H	P3	pelokas
H	P4	voimakkaasti pelokas
b) Rohkeuden yleiskuvassa tapahtuva muutokset		
I	NO	ei muutoksia
I	MN	rentoutuu testin edetessä
E	MP1	epävarmuus lisääntyy testin edetessä
E	MP3	pelokkuus lisääntyy testin edetessä
E	HN	ajoittain rento
N	HP1	ajoittain epävarma
E	HP3	ajoittain pelokas
E	FIX	ei palaudu, käytös jää päälle
c) Havaittiinko toistuvaa vakavaan stressiin liittyvää tai stereotyyppistä käyttäytymistä?		
I	NO	ei nähty
E	XH	hihnassa tai ohjaajan vaatteissa hampailla roikkuminen
E	CT	hännän jahtaaminen
E	WH	jatkuva haukkuminen tai ääntely
E	XM	jatkuva merkkailu
N	HY	hyppiminen
N	ET	etujaloilla kauhominen
E	SV	stressivetoa
E	DIG	toistuva raapiminen (maa, ihminen tms.)
N	OLF	haisteluun uppoutuminen
E	XR	itsensä nuoleminen, pureminen tai raapiminen

E	FLY	ilman napsiminen tai ilmaan päälyily
H	XX	muuta vakavaa stressikäytöstä